

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนากระบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

โดย ผศ. บรรเจิด พงศ์มิกิตติ และคณะ

สิงหาคม 2549

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

“โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง”

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ผศ.บรรเจิด	พฤตภักดิ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. รศ.ดร.บัญชา	สมบูรณ์สุข	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. นางสาวศนิวิมล	อิ้วสกุล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. นางสาวอรุณ	เมืองสง	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง
5. นายรัชชัย	อุทัยเกลี้ยง	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง

ชุดโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คำนำ

คณะวิจัยคงไม่สามารถดำเนินการวิจัยล่วงหน้าได้ด้วยดี ถ้าปราศจากการช่วยเหลือ ของคณะผู้ประสานงานจากศูนย์ประสานงานกลาง ท่านสหกรณ์จังหวัด หัวหน้าและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพัทลุง หัวหน้าและเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ตลอดจนคณะผู้ช่วยวิจัยทุกท่าน

ท้ายที่สุดถ้าทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มิได้สนับสนุนด้านงบประมาณ การวิจัยครั้งนี้คงมีอาจเกิดขึ้นได้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน และทุกหน่วยงานเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

แนวคิดของทีมวิจัยจะใช้ศูนย์ประสานงานเครือข่ายเป็นตัวขับเคลื่อนเครือข่ายในจังหวัดพัทลุง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้นำสหกรณ์และผู้นำองค์กรชุมชนในจังหวัดพัทลุง มีข้อยุติให้มีโครงสร้างศูนย์ประสานงานในจังหวัดพัทลุง 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด มีขุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด เป็นศูนย์ประสานงาน ระดับอำเภอ กำหนดให้สหกรณ์การเกษตรอำเภอทุกแห่งเป็นศูนย์ประสานงานเครือข่าย สำหรับระดับตำบล มอบให้ศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ ร่วมกับองค์กรต่างๆ ในตำบลเป็นผู้กำหนด แต่การดำเนินงานของศูนย์ประสานงานระดับจังหวัดเกิดความล่าช้า เพราะมีปัญหาภายในองค์กร ทำให้มีการปรับเปลี่ยนแผนงาน โดยการนำเอากิจกรรมนำเครือข่าย ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้กำหนดให้กิจกรรมนำเครือข่าย 3 กิจกรรม ได้แก่ อยางพารา ข้าวสาร อาหารสัตว์ และยังเกิดผลต่อเนื่องอีกหนึ่งเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง

ผลที่เกิดจากการวิจัย เกิดการรวมตัวขององค์กรที่ทำธุรกิจด้านอยางพารา จะจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเป็นศูนย์ประสานงานกลาง ชื่อว่า ขุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ขณะนี้ทำกิจกรรมรวบรวมน้ำยางสด ยางแผ่นดิบ และยางแผ่นรมควันร่วมกัน ในขณะเดียวกันก็จัดตั้งคณะทำงานจัดตั้ง ขุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ทำงานควบคู่กันไปด้วย ด้านข้าวสารและปุย ขุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายแต่ดำเนินการคืบหน้าล่าช้ามาก ด้านอาหารสัตว์นั้นแบ่งออกเป็น 3 แบรินด์ โดยแบรินด์ของ ซีพี มอบให้สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ทำหน้าที่ศูนย์ประสานงานเครือข่ายอาหารสัตว์ทั้งจังหวัด แบรินด์ของเบทาโก มอบให้ สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค.พัทลุง จำกัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานฯ และแบรินด์ของ แผลมทอง มอบให้สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด ทำหน้าที่ศูนย์ประสานงานฯ

สำหรับวิสาหกิจชุมชนนั้น ได้ติดต่อทีมวิจัยเข้าไปช่วยสร้างเครือข่ายให้ ทีมวิจัยจึงจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้นำองค์กรวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง และมีข้อสรุปร่วมกันที่จะทำการจัดตั้ง ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุงขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้งจังหวัด ขณะนี้คณะกรรมการร่างข้อบังคับเสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ จัดทำประชาพิจารณ์ร่างข้อบังคับ จากนั้นก็ขอจดทะเบียนเป็นชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง

คุณค่าที่เกิดจากการทำวิจัย สมาชิกสามารถขายยางแผ่นรมควันด้วยต้นทุนที่ลดลง ร่วมกันชื้อน้ำกรดทำให้ต้นทุนต่ำลง กิโลกรัมละ 10-15บาท ขายน้ำยางสดได้ราคาเพิ่มขึ้น กิโลกรัมละประมาณ 1 บาท ชื้ออาหารสัตว์ราคาลดลงกระสอบละ 5-10 บาท และผู้เลี้ยงสุกรยังสามารถชื้อลูกสุกรในราคาถูกลงตัวละ 50 บาทอีกด้วย

Abstract

The conceptual framework of this research is to use network coordination center as motivator the network in Phattalung province. the result of this study is indicated that there can be established the three level of network coordination center as(1) Phattalung Provinces Cooperative Association in provinces level, (2) District Agricultural cooperative in district level, and(3) local organization together with district Agricultural Cooperative at district level, respectively. However, there have faced many constraints such as inefficient operation of Province cooperative Association, problem in management in organization, less participation in organization, thus the researcher team have changed research work plan by means focus on networking activity such as organizing workshop for sharing experience result three excel networking activities such as Rubber , Rice ,and animal feed networking activity, receptivity.

In addition, the result is shown that there can be divided the three network coordination centers as rubber, rice and livestock, respectively. In rubber network coordination center namely, Phattalung rubber cooperative association with its responsibility the collection rubber productions as rubber latex concentrate, rubber smoked sheet (RSS), and rubber un smoked sheet(USS),respectively. And also, we have set the networking committee and networking structure for efficient operation.

For rice network coordination center, we use Agricultural cooperative's community Phattalung. For animal feed network coordination center, there can classified the three centers with using band names of private company as (1)CP band :using Pakpayun agricultural cooperative as center(2)Betagro band: using Military security cooperative as center, and (3)Laemthong band: using Panomwung agricultural cooperative as center.

For Small and Micro Community Enterprise (SMCE), the researcher assisted their activities and supports local learning process by Seminar that there can establish Phattalung's SMCE networking Association as network coordination center and set networking regulation for operation in the future.

The profitability of this research are increase income of networking member, more experience in both knowledge, attitude and skill in their occupations, more decision making process toward self reliance in the future. And also, the networking member can decrease their cost of production such as buy input factor, and animal feed in less price than buy individual at 10-15% of normal price when they buy through network.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)
โครงการการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง ปี 2548

ประเภท	จำนวนองค์กร (แห่ง)	สมาชิก (คน)	จำนวนสินทรัพย์ รวม (ล้านบาท)
กลุ่มจดทะเบียน	145	99,864	5,052
สหกรณ์	98	89,200	4,942.7
- ชุมชนสหกรณ์จังหวัดพัทลุง	1	54 (สหกรณ์)	8.7
- สหกรณ์การเกษตร	36	66,927	1,083.8
- สหกรณ์กองทุนสวนยาง	51	7,810	114.2
- สหกรณ์ออมทรัพย์	6	11,744	3,717.3
- สหกรณ์ร้านค้า	2	2,315	12.1
- สหกรณ์บริการ	2	404	6.6
กลุ่มเกษตรกร	47	10,664	109.3
กลุ่มไม่จดทะเบียน	1,748	117,459	1,176.1
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	115	-	-
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	209	7,039	91.6
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	312	75,396	529.4
กองทุนหมู่บ้าน	540	31,179	555.1
วิสาหกิจชุมชน	153	3,845	-
กลุ่ม OTOP	419	-	-
รวม	1,893	217,377	6,229

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง และสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ข้อมูล ปี 2548

ปัจจุบันมีองค์กรประชาชนทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนทั้งสิ้น 1,893 แห่ง โดยมีจำนวนองค์กรที่จดทะเบียนร้อยละ 7.7 (145 แห่ง) ในขณะที่องค์กรที่ไม่จดทะเบียนมีร้อยละ 92.3 (1,748 แห่ง) ซึ่งจากตารางแสดงให้เห็นว่า สำหรับกลุ่มจดทะเบียนจำนวนสหกรณ์กองทุนสวนยางมีจำนวนมากที่สุด คือ 51 แห่ง รองลงมากลุ่มเกษตรกร 47 แห่ง อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับจำนวนสินทรัพย์แล้ว พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีสินทรัพย์มากที่สุดคือ 3,717.3 ล้านบาท สำหรับกลุ่มไม่จดทะเบียน พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีจำนวนมากที่สุด คือ 540 แห่ง รองลงมา คือ กลุ่ม OTOP 419 แห่ง เมื่อเทียบกับจำนวนสินทรัพย์แล้ว พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีสินทรัพย์มากที่สุด คือ 555.1 ล้านบาท

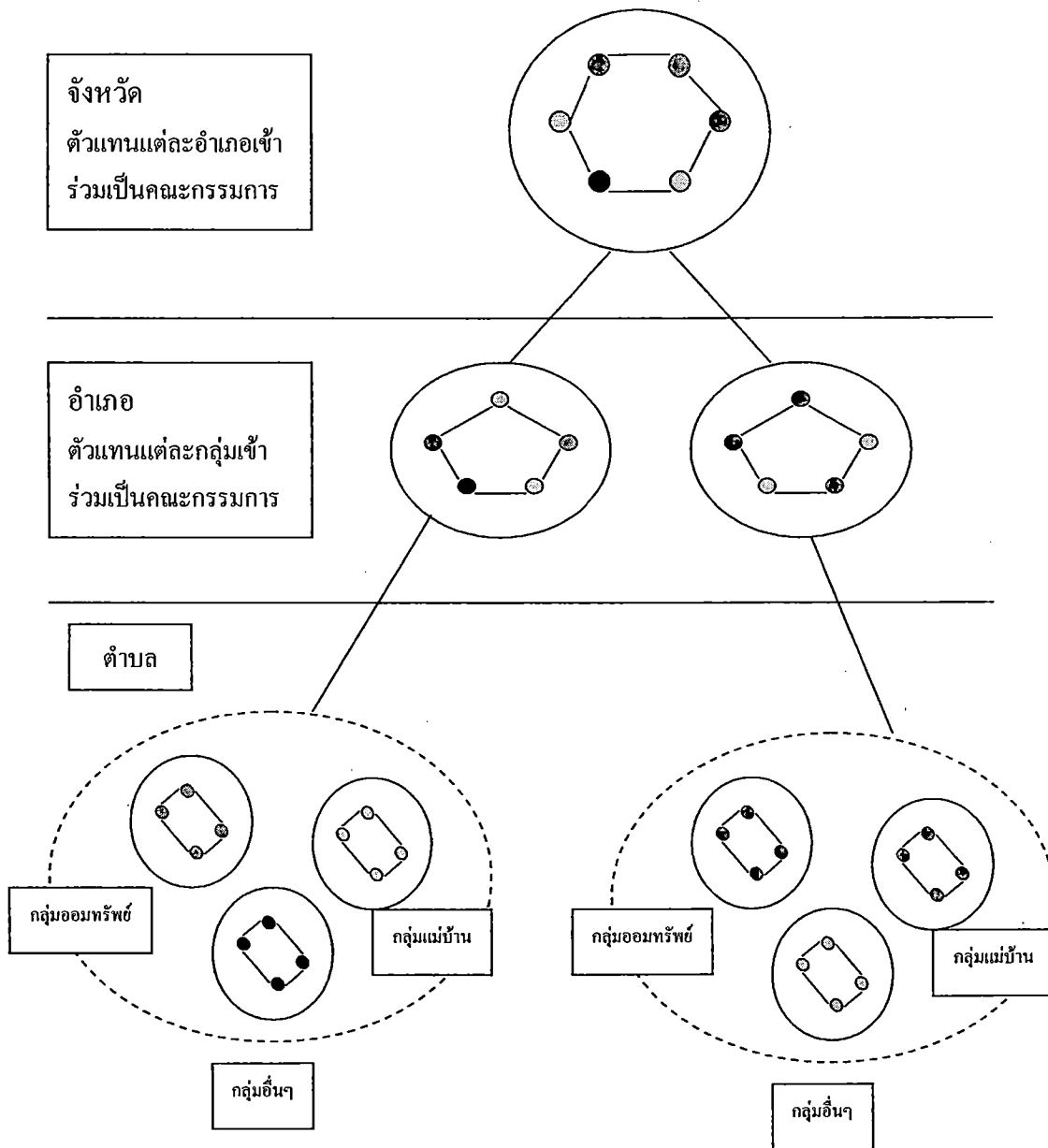
1. ผลการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง

การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันได้เริ่มพัฒนามาจากการเชื่อมโยงกันแบบหลวมๆ ไม่มีรูปแบบชัดเจน และเครือข่ายที่มีอยู่เดิมเช่น ชุมชน สหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ยังมีการเคลื่อนไหวไม่มาก ภายหลังทางทีมวิจัยได้เข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจ และจัดกระบวนการที่เป็นประโยชน์ให้กับองค์กรประชาชนต่างๆ ที่สนใจเข้าร่วมเครือข่าย โดยทีมวิจัยพยายามจัดเวทีให้ผู้นำองค์กรต่างๆ ได้มีโอกาสได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมกลุ่มย่อย และการใช้กระบวนการ AIC (Appreciation Influence Control) เป็นต้น ซึ่งประเด็นสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย คือ การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพัทลุง และสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยทั้ง 3 หน่วยงานได้เข้าร่วมในการวางรูปแบบแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต ทำให้ผู้นำจากองค์กรต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะเกิดกับมวลสมาชิก อันเนื่องมาจากการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในเชิงสังคมและเชิงธุรกิจ ด้วยเหตุนี้เองจึงนำไปสู่ การริเริ่มพัฒนาการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด 1 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสามารถสรุป รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม มีระบบ ระเบียบ ขั้นตอนชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ และ 2) การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม

1.1 การเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่

รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด โดยจะมีลักษณะการเชื่อมโยงดังต่อไปนี้ คือ เนื่องจากภายในตำบลต่างๆ ประกอบด้วย องค์กรหลากหลายประเภท ให้ดำเนินการเชื่อมโยงองค์กรประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น ตำบล 1 มีองค์กร 2 ประเภท คือ กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ ให้รวมกลุ่มแม่บ้านต่างๆ ภายในตำบลเดียวกัน รวมเป็น 1 กลุ่ม และกลุ่มออมทรัพย์ ต่างๆ ภายในตำบลเดียวกัน รวมเป็นอีก 1 กลุ่ม แล้วคัดเลือกตัวแทนจากทั้ง 2 กลุ่ม มาเป็นคณะกรรมการระดับตำบล และแต่ละตำบลคัดเลือกตัวแทนไปเป็นคณะกรรมการระดับอำเภอ โดยกำหนดให้สหกรณ์การเกษตรประจำอำเภอ เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับอำเภอ และให้แต่ละอำเภอคัดเลือกตัวแทนเพื่อเป็นคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด ตามลำดับ โดยกำหนดให้ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัด ดังปรากฏในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่

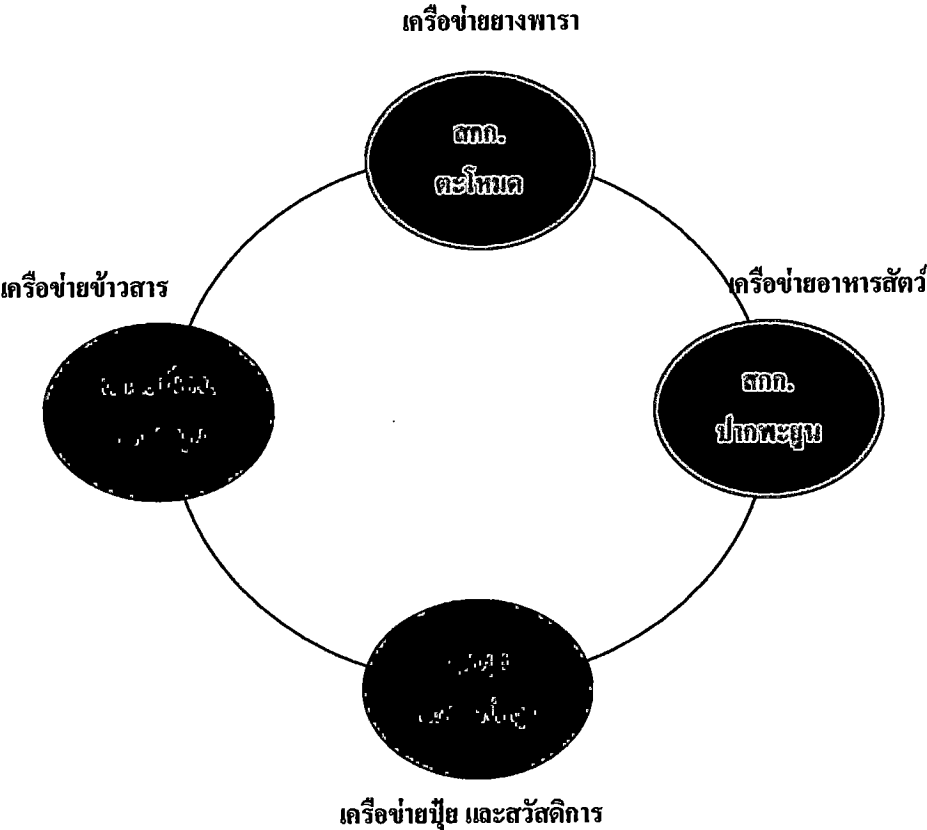

ภายหลังจากได้โครงสร้างการบริหารงานเครือข่าย และขั้นตอนการบริหารงานแล้ว ได้มีการจัดประชุมประจำเดือนของเครือข่ายขึ้น โดยเริ่มครั้งแรกในเดือน กุมภาพันธ์ 2549 ณ ห้องประชุม ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด มีเนื้อหาในการประชุม คือ กิจกรรมที่จะเริ่มทำร่วมกันเป็นอันดับแรก ในที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่า จะเริ่มซื้อปุ๋ยร่วมกัน จึงดำเนินการโดยให้ ผู้นำองค์กรฯ ต่างๆ ที่มาเข้าร่วมประชุม ไปสำรวจข้อมูลปริมาณการใช้ สูตร และยี่ห้อปุ๋ยที่มีการใช้กันมากของในแต่ละองค์กร แล้วนัดประชุมครั้งต่อไปในเดือน มีนาคม 2549 ปรากฏว่า กิจกรรมเรื่องปุ๋ยที่ได้กำหนดไว้ในการประชุมครั้งแรก ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การรับรู้ข่าวสารเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย ยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ จึงทำให้การเคลื่อนไหวไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ในที่ประชุมจึงพิจารณาเห็นว่า ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับจังหวัดอีกครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ ให้แก่ผู้นำองค์กรประชาชนให้ครอบคลุมและทั่วถึงทั่วทั้งจังหวัด

ถึงแม้ว่ารูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ จะมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันได้ ตลอดจนวิธีการ และขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม แต่ปรากฏว่า การเคลื่อนไหวของ ศูนย์ประสานงานเครือข่ายทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการที่เกิดจากปัจจัยภายใน และภายนอกองค์กร ประการแรก ศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัดขาดศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน ประการที่สอง ผู้นำขาดทักษะนำความคิดสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้ทั้งกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามแผน

ทีมวิจัยมีแนวคิดที่จะปรับปรุงรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีอยู่เดิม ให้มีความเข้าใจง่าย และสามารถปฏิบัติได้จริง ในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ โดยวิธีการสร้างเครือข่ายตามกิจกรรมที่องค์กรต่างๆ มีต้นทุนอยู่แล้ว ยกตัวอย่างเช่น เครือข่ายยางพารา จะดำเนินการเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับยางพารา ทั้งจังหวัด ไม่ว่าจะเป็น การซื้อ ยาง แผ่นรมควัน น้ำยางสด และยางแผ่นดิบ หรือ การซื้อ ปัจจัยการผลิตร่วมกัน เช่น น้ำกรด เป็นต้น จึงนำไปสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง เพื่อสร้างเครือข่ายตามกิจกรรม โดยการประชุมครั้งนี้ได้เชิญเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่สังกัดสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง เข้าร่วมสังเกตการณ์ และร่วมกันศึกษาแนวทางร่วมกับผู้นำองค์กรฯต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และมองเห็นถึงรูปแบบของเครือข่ายเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งนับเป็นนิมิตหมายอันดีที่หน่วยงานภาครัฐมองเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมของเครือข่ายเป็นอย่างดี และผลที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ก่อให้เกิดรูปแบบการเชื่อมโยงขึ้นใหม่ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม

ภาพที่ 2 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรมที่เกิดจากการประชุมปฏิบัติการ

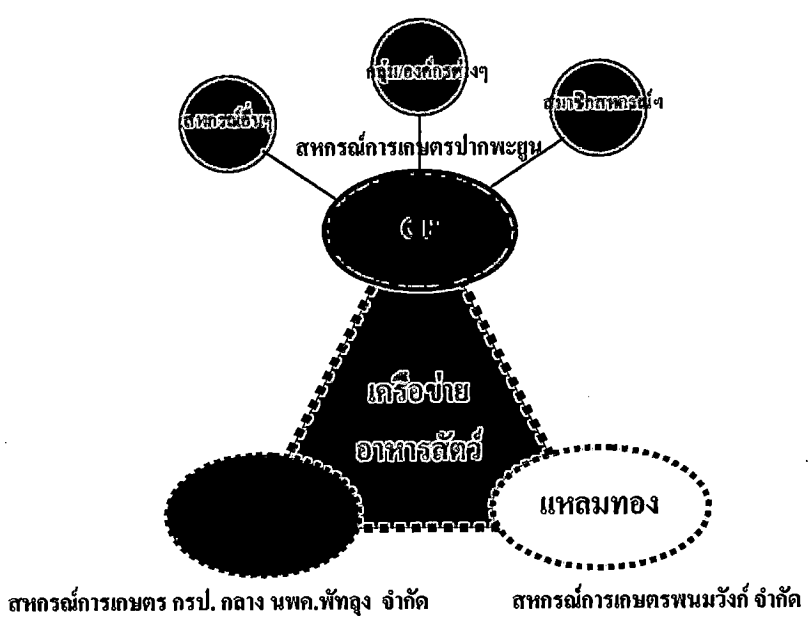

เพื่อให้เครือข่ายแต่ละกิจกรรมมีการเคลื่อนตัว ทางทีมวิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมย่อยแต่ละเครือข่ายกิจกรรม โดยให้องค์กรที่รับผิดชอบในกิจกรรมนั้นๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน และเป็นเจ้าภาพในการประชุมแต่ละครั้ง โดยเริ่มจาก เครือข่ายปื๊ย และสวัสดิการ มี ชุมชนนุสสภรณ์ การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน และในที่ประชุมตกลงกันว่าเลือกดำเนินการเรื่องปื๊ยก่อนในเบื้องต้น ในส่วนของสวัสดิการต้องทำการศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติม ทั้งนี้ในที่ประชุมได้กำหนดให้ ทางชุมชนฯ ดำเนินการออกแบบสำรวจ ความต้องการ ปริมาณ สูตร และยี่ห้อของปื๊ยที่องค์กรต่างๆ ต้องการใช้ และให้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้ส่งกลับมายังชุมชนฯ ภายใน ระยะเวลา หนึ่งเดือน เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการประสานงาน ยังขาดความต่อเนื่อง บุคลากรในสังกัดของชุมชนฯ ไม่เพียงพอ และขาดประสบการณ์ ขาดความ มุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามแผนงานที่ได้วางไว้ ที่การทำงานล่าช้า มีสภาพชะงักงัน แสดงถึงศักยภาพ ของฝ่ายจัดการค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันทางชุมชนฯ จึงไม่สามารถรวบรวมความต้องการปื๊ยให้แล้วเสร็จ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการขั้นตอนต่อไปได้ ในขณะเดียวกัน ทางทีมวิจัยได้จัดประชุมเครือข่าย

กิจกรรมอื่นๆไปด้วย ได้แก่ เครือข่ายข้าวสาร ซึ่งสหกรณ์การเกษตรเมืองพัทลุง จำกัด และสหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด รับหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานในเรื่องนี้ เนื่องจากทั้งสองสหกรณ์มีประสบการณ์ และประกอบธุรกิจข้าวสารอยู่แล้วในปัจจุบัน จึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะขยายธุรกิจสู่การเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการ ซึ่งในที่นี้เน้นข้าวสารที่ผลิตได้ในจังหวัดพัทลุง

เครือข่ายอันดับต่อไปที่ทางทีมวิจัยเข้าไปจัดประชุมสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำความเข้าใจและ หาแนวทางในการเชื่อมโยง คือ เครือข่ายอาหารสัตว์ จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่สาม ในที่ประชุมกำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมเรื่องอาหารสัตว์ ซึ่งการเชื่อมโยงเครือข่ายอาหารสัตว์ มีแนวทางที่ต่างจากกิจกรรมที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ในที่นี้หมายถึง ในที่ประชุมเครือข่ายอาหารสัตว์ ได้สำรวจยี่ห้อที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีสามยี่ห้อหลัก ที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ซีพี เบทาโกร และแหลมทอง ตามลำดับ ในที่ประชุมพิจารณา กำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ ซีพี สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค.พัทลุง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ เบทาโกร และ สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายยี่ห้อแหลมทอง การกำหนดให้มีตัวแทนจำหน่ายหลายยี่ห้อเช่นนี้ จะทำให้องค์กรที่เข้าร่วมเครือข่ายมีทางเลือกในการใช้บริการได้มากขึ้น ไม่ถูกจำกัดเพียงยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง ดังรูปแบบการเชื่อมโยงในภาพที่ 3

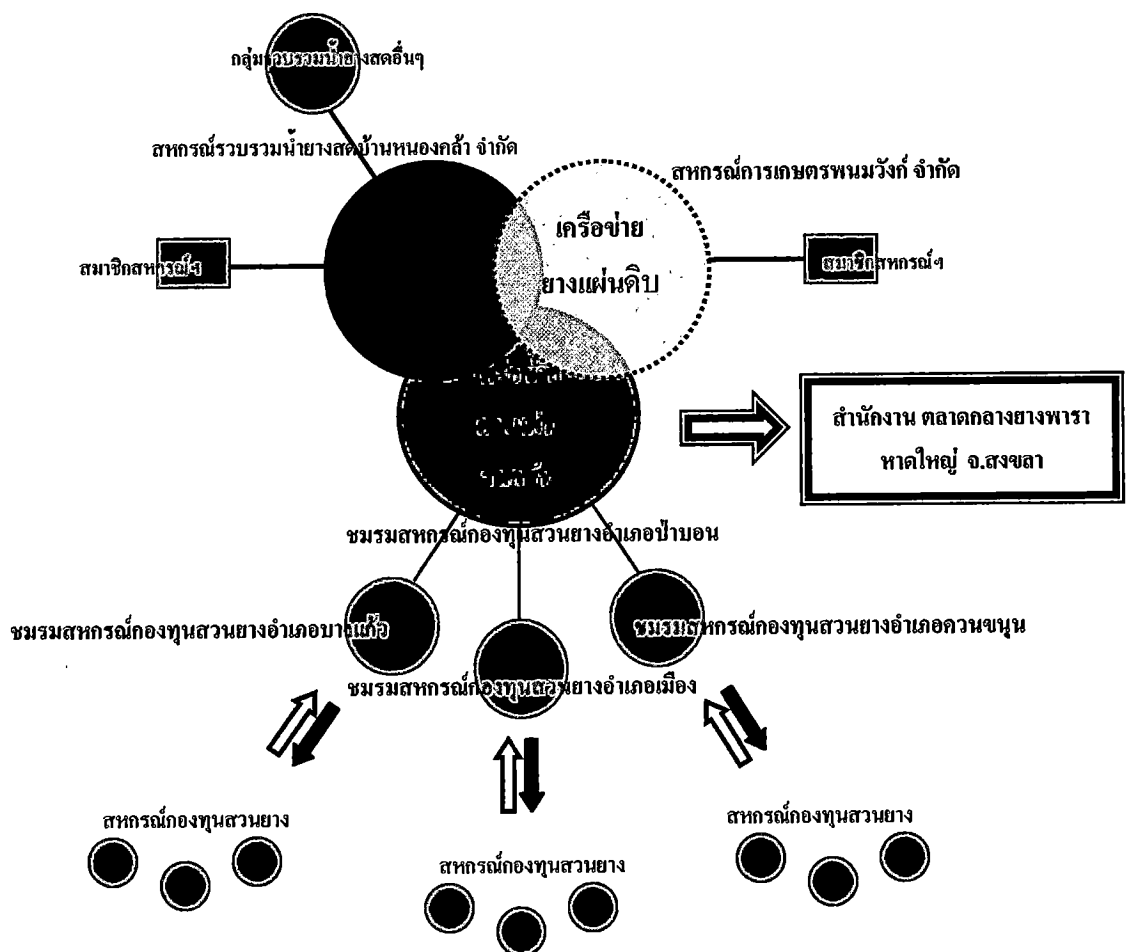
ภาพที่ 3 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายอาหารสัตว์ในภาคปฏิบัติ

ภายหลังจากได้เชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต ตลอดจนสินค้าบริโภค ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทางทีมวิจัยได้ร่วมกับสหกรณ์การเกษตรตะโหนด จำกัด จัดประชุม เครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุงขึ้น การประชุมในครั้งนี้ได้เชิญตัวแทนจากชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง และกลุ่มองค์กรที่สนใจเข้าร่วมเครือข่าย โดยในที่ประชุมเสนอให้ เครือข่ายยางพารา แบ่งเป็นเครือข่ายย่อย ตามเครือข่าย คือ 1) เครือข่ายยางแผ่นรมควัน 2) เครือข่ายน้ำยางสด และ 3) เครือข่ายยางแผ่นดิบ จากนั้นทำการคัดเลือกองค์กรรับผิดชอบเป็นศูนย์เครือข่ายย่อย ทั้ง สาม เครือข่าย ดังต่อไปนี้

- 1) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน
- 2) ศูนย์เครือข่ายน้ำยางสด คือ สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด
- 3) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด

ภาพที่ 4 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายยางพาราในภาคปฏิบัติ

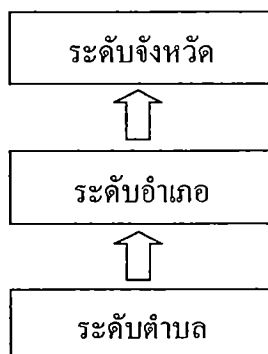

จากการกำหนดเครือข่ายออกเป็น สามกลุ่มข้างต้น ทีมวิจัยได้ดำเนินการประชุมย่อยเพื่อ กำหนดโครงสร้าง และรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานกองทุน สงเคราะห์สวนยางจังหวัด พัทลุง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง เพื่อหาแนวทางการเชื่อมโยง เครือข่าย ผลปรากฏว่า ในส่วนของเครือข่ายน้ำยางสด ซึ่งองค์กรที่รับหน้าที่เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน คือ ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า ปัจจุบัน (มิถุนายน 2549) ได้ดำเนินการ จดทะเบียนเป็น สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการ เครือข่ายได้คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ในส่วนของเครือข่ายยางแผ่นรมควัน นั้นชมรม สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน ได้ดำเนินการรวบรวมยางแผ่นรมควันจาก 43 สหกรณ์ ในนามตลาดกลางยางพาราหาดใหญ่ สาขา จังหวัดพัทลุง และเครือข่ายยางแผ่นดิบได้มีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้วภายใต้การบริหารงานของ สหกรณ์การเกษตรพนมวังก็จำกัด เพียงแต่จะต้องดำเนินการขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นต่อไปในอนาคต .

รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบการเชื่อมโยงตามโซนพื้นที่ โดยทำการรวมกลุ่ม เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในระดับตำบล แล้วคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการแต่ละตำบลขึ้นไปเป็น คณะกรรมการระดับอำเภอ และคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการระดับอำเภอแต่ละอำเภอ ขึ้นไปเป็น คณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีเงื่อนไขว่าคณะกรรมการระดับจังหวัดต้องมีตัวแทนมาจากทุก อำเภอ และไม่เกิน 15 คน มีวาระ 1 ปี

ภาพที่ 5 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

สิ่งที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

- 1) ความรู้
 - การบริหารองค์กร/เครือข่าย
 - การผลิต การแปรรูป
 - บรรจุภัณฑ์
- 2) เงินทุน
- 3) การตลาด

2 ประเด็นสำคัญของแต่ละเครือข่าย

2.1 ความเป็นมาของเครือข่าย

ความเป็นมาของเครือข่ายตามโซนพื้นที่ ในอดีตองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันแบบหลวมๆ ไม่ได้มีธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง ทีมวิจัยได้จัดเวทีสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายให้แก่ผู้นำ ทำให้ผู้นำที่ได้เข้าร่วมประชุมเครือข่ายเห็นความสำคัญของการเชื่อมโยงเครือข่าย และได้พิจารณาร่วมกันว่าการเชื่อมโยงเครือข่ายที่เข้มแข็งและยั่งยืน ควรทำการสร้างเครือข่ายตั้งแต่ระดับรากหญ้าไปสู่ระดับจังหวัด จึงได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเครือข่ายตามโซนพื้นที่ นั่นคือ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับตำบล 2) ระดับอำเภอ 3) ระดับจังหวัด แต่ด้วยระยะเวลาโครงการวิจัยเพียงหนึ่งปี จึงมีอาจสร้างเครือข่ายให้ได้ครบทุกระดับ ได้เพียงแค่โครงสร้างบริหารในระดับจังหวัด แต่การพัฒนาสู่การปฏิบัติในระดับอำเภอ และระดับตำบลยังอยู่ในขั้นตอนการเตรียมงาน ซึ่งอุปสรรคในการสร้างเครือข่ายตามโซนพื้นที่มีอยู่สามประการหลัก คือ **ประการแรก** ศูนย์ประสานเครือข่ายระดับจังหวัด ในที่นี้คือ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสตูล จำกัด ขาดความพร้อมในการบริหารเครือข่าย ไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากสหกรณ์สมาชิกเท่าที่ควร **ประการที่สอง** ศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ ในที่นี้คือสหกรณ์การเกษตรประจำอำเภอ จะติดภารกิจในการปิดบัญชีประจำปี ตลอดจนเตรียมงานประชุมใหญ่ของสหกรณ์ฯ ในช่วงเวลาเดียวกับแผนงานการสร้างเครือข่ายระดับอำเภอ และตำบล ประกอบกับสาเหตุ **ประการที่สาม** คือ ระยะเวลาของโครงการวิจัยมีเพียงหนึ่งปี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เครือข่ายในระดับอำเภอและตำบลยังไม่เกิดขึ้น นั่นคือโครงสร้างรูปแบบเครือข่ายตามโซนพื้นที่มีอาจสำเร็จได้ภายในระยะเวลาจำกัด ทีมวิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าหากเน้นไปที่กิจกรรมเป็นหลัก อาจเป็นไปได้ที่จะสร้างเครือข่ายในช่วงเวลาที่กำหนด จึงเกิดรูปแบบโครงสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรมขึ้นมาอีกหนึ่งเครือข่าย

ความเป็นมาของเครือข่ายตามกิจกรรม เนื่องจากการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ จำเป็นต้องใช้เวลาและครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด ทำให้ระยะเวลาวิจัยที่มีอยู่หนึ่งปีมีอาจเห็นผลได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทีมวิจัยจึงได้จัดประชุมเพื่อระดมสมอง หาแนวทางที่จะทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผลสรุปจากทั้งการประชุมทีมวิจัย และการประชุมร่วมกับผู้นำองค์กรต่างๆ เห็นตรงกันว่า ควรสร้างเครือข่ายโดยอาศัยกิจกรรมเป็นตัวยึดโยงผูกสัมพันธ์กัน โดยได้คัดเลือกในเบื้องต้น หกกิจกรรม ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน ข้าวสาร อาหารสัตว์ สวัสดิการ และวิสาหกิจชุมชน

2.2 การดำเนินการของเครือข่ายในปัจจุบัน

เนื่องจากเครือข่ายตามโซนพื้นที่ยังไม่สามารถเกิดได้ครบทั้ง สามระดับ ตลอดจนเครือข่ายปุย ข้าวสาร และสวัสดิการ ยังคงไม่มีการขับเคลื่อน ในหัวข้อนี้จึงนำเสนอการดำเนินการของเครือข่าย อาหารสัตว์ ยางพารา และ วิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ

การดำเนินการของเครือข่ายอาหารสัตว์

จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่สาม ในที่ประชุมเครือข่ายอาหารสัตว์ ได้สำรวจยี่ห้อที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีสามยี่ห้อหลัก ที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ซีพี เบทาโกร และแหลมทอง ตามลำดับ ในปัจจุบันมีเพียงสหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เท่านั้นที่ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงธุรกิจอาหารสัตว์ โดยเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์จาก บริษัท ซีพี โดยการซื้ออาหารสัตว์ผ่านเครือข่ายอาหารสัตว์ ในส่วนของยี่ห้อ ซีพี ที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายนั้น สมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) และสืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจอาหารสัตว์นี้เองทำให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้โอกาสขยายธุรกิจ เพาะพันธุ์ลูกสุกรขายให้แก่ สมาชิกเครือข่าย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการซื้อแม่พันธุ์มาเพิ่มจากเดิม 120 ตัว เพิ่มขึ้นเป็น 200 ตัว ครอบคลุมสมาชิกเครือข่าย อำเภอปากพะยูน อำเภอป่าบอน และองค์กรจากอำเภออื่นๆ ที่มาซื้ออาหารสัตว์ โดยสมาชิกเครือข่ายอาหารสัตว์มีโอกาสได้ซื้อลูกสุกรจากสหกรณ์ฯ ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท .

การดำเนินการของเครือข่ายยางพารา

เครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุงในเบื้องต้นแบ่งเป็นเครือข่ายย่อย สามเครือข่าย คือ

- 1) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน
- 2) ศูนย์เครือข่ายน้ำยางสด คือ สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด
- 3) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังจำกัด

ผลการดำเนินการเครือข่ายยางแผ่นรมควัน จังหวัดพัทลุง

เดือน/ปี	จำนวนองค์กร	ปริมาณน้ำหนักรยาง (ตัน)	รวมจำนวนเงิน (ล้านบาท)
ตุลาคม/2548	36	478.58	32.08
พฤศจิกายน/2548	33	219.10	13.45
ธันวาคม/2548	หยุดดำเนินการ (เกิดอุทกภัย)		
มกราคม/2549	19	380.01	27.74
กุมภาพันธ์/2549	39	1,100.29	83.77
มีนาคม/2549	42	1,009.99	78.53
เมษายน/2549	หยุดดำเนินการ(ปิดฤดูการกรีดยาง)		
พฤษภาคม/2549	22	283.15	26.24
รวม		3,421.12	261.81

เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้าจึงได้ขอจดทะเบียนเป็น
สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด ในเดือน มิถุนายน 2549

ผลการดำเนินการเครือข่ายน้ำยางสด(สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด)จังหวัดพัทลุง

เดือน/ปี	จำนวนองค์กร	ปริมาณน้ำหนักรยาง (ตัน)	รวมจำนวนเงิน (ล้านบาท)
มกราคม/2549	20	503.05	33.51
กุมภาพันธ์/2549	19	495.57	31.51
มีนาคม/2549	หยุดดำเนินการ(ปิดฤดูการกรีดยาง)		
เมษายน/2549	19	247.50	19.52
พฤษภาคม/2549	18	308.82	25.78
มิถุนายน/2549	20	385.32	33.82
รวม		1,940.26	144.14

ภายหลังดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ทีมวิจัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยาง จังหวัดพัทลุง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง และตัวแทนจากเครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุง มีความเห็นร่วมกันว่า สมควรจัดทะเบียนเป็น “ชุมนุมสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด” โดยได้คัดเลือกคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของชุมนุมฯ ซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วย ตัวแทนจาก 4 กลุ่มกิจกรรม คือ กลุ่มน้ำยางสด กลุ่มยางแผ่นรมควัน กลุ่มยางแผ่นดิบ และกลุ่มยาง ADS จำนวน 15 คน นัดประชุมกันในวันที่ 7 สิงหาคม 2549 มีรายชื่อดังนี้

คณะทำงานได้มีการประชุมร่วมกันครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2549 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดสถานที่ทำงานของชุมนุมฯ และการกำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่ยังไม่มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 7 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านในวัง จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านอ่างทอง จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านแพรกหา จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านตะพาน จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนปิ่นแต จำกัด สหกรณ์ผู้ผลิตยางศรีบรรพต จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองใหญ่ จำกัด เป็นผู้บรรจวาระเพิ่มเติมให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ โดยสหกรณ์กองทุนสวนยางที่ประชุมใหญ่ประจำปีไปแล้ว ไม่ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ครั้นเมื่อจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ได้แล้ว ทุกสหกรณ์หรือองค์กรอื่นก็สมควรเป็นสมาชิกภายหลังได้ทันที

การดำเนินการของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนทั้งหมดในจังหวัดพัทลุง 153 วิสาหกิจ ในจำนวนนี้มีวิสาหกิจที่รวมตัวเป็นเครือข่าย ศูนย์รวมขายสินค้าร่วมกันจำนวน 9 วิสาหกิจ โดยได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตลาดกลางจำนวน..... บาท จากผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ปริมาณธุรกิจยังมีน้อยมากเพราะวิสาหกิจส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้าร่วม ทำให้ทีมวิจัยร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด และผู้นำวิสาหกิจชุมชนอีก 37 แห่ง ได้จัดการประชุมสัมมนาปฏิบัติการเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายขึ้นในวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2549 มีข้อสรุปสำคัญดังนี้ ที่ประชุมเห็นควรรวมตัวกัน มีโครงสร้างเป็นศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง โดยในที่ประชุมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนได้คัดเลือกตัวแทนเป็นคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของชุมนุมฯ จำนวน 11 คน นัดหมายประชุมกันในวันที่ 20 สิงหาคม 2548 ณ ห้องประชุม สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

ภายหลังจากคณะกรรมการร่างกฎระเบียบ ได้ประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2549 ทำให้ได้มาซึ่ง ชื่อของเครือข่าย คือ ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง และร่างข้อบังคับกฎระเบียบ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และสมาชิกของเครือข่าย โดยจะนำร่างกฎระเบียบที่ได้จัดพิมพ์ใหม่ให้สมบูรณ์ และนัดประชุมเห็นชอบร่างข้อบังคับครั้งต่อไปใน วันที่ 9 กันยายน 2549 และหากเห็นชอบร่าง ก็จะเชิญประชุมผู้แทนวิสาหกิจชุมชนทั้งจังหวัดทำประชาพิจารณ์ข้อบังคับ เมื่อปรับปรุงแก้ไขร่างข้อบังคับแล้วเสร็จ ทางคณะกรรมการก็จะขอจดทะเบียนเป็น ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุงต่อไป

2.3 วัตถุประสงค์/เป้าหมายของเครือข่าย

เครือข่ายอาหารสัตว์

มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาส และลดรายจ่ายให้แก่กลุ่มองค์กรสมาชิก ตลอดจนสมาชิกของแต่ละองค์กรที่เข้าร่วมเครือข่าย และสามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ในอนาคต

เครือข่ายยางพารา

มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มองค์กรที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับยาง ได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายให้แก่องค์กรสมาชิก และสร้างโอกาสทำธุรกิจใหม่ๆ ร่วมกันอันนำไปสู่การกินดีอยู่ดีของสมาชิกขององค์กรที่เข้าร่วมเครือข่ายในอนาคต

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความมั่นคงและความก้าวหน้าภาคเกษตรกรรม ให้เกษตรกรเคารพสิทธิพื้นฐานของตนเองและผู้อื่น โดยไม่ยึดเอาเงินและอำนาจเป็นตัวตั้ง แต่ยึดเอาความดีที่เป็นคุณธรรมเป็นตัวตั้ง ที่นำไปสู่ความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีของเกษตรกรเท่าเทียมกับอาชีพอื่น

2. เพื่อพัฒนาการบริหาร เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีความสามารถจัดการทุน ทรัพยากร ผลผลิต และการตลาด บนพื้นฐานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. เพื่อให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง

4. เพื่อระดมทุนและให้บริการด้านการเงินแก่สมาชิก

2.4 แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายขั้นต่อไป

เครือข่ายตามโซนพื้นที่ ทีมวิจัยได้กำหนดโครงสร้างไว้ สามระดับ และมีเพียงระดับจังหวัดที่มีโครงสร้างชัดเจน ในการดำเนินการต่อไปจะต้องขยายเครือข่ายลงสู่ระดับอำเภอ และตำบล ซึ่งจะต้องเป็นหน้าที่ของศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรในทุกอำเภอ ต้องดำเนินการสร้างเครือข่าย ประชามสัมพันธ์ให้กลุ่มองค์กรต่างๆที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ

ของแต่ละอำเภอ รับทราบเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย และเริ่มดำเนินการเครือข่ายโดยเสริมกันกับเครือข่ายกิจกรรมที่ได้มีการดำเนินการไปแล้ว

เครือข่ายปยุตต์ ข้าราชการ และสวัสดิการ ในปัจจุบันขุมนุสสกรรมการเกษตรพัทลุง จำกัด รับหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน แต่มีบุคลากรเพียงหนึ่งคน จึงอาจไม่สามารถขยายธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แต่ทีมวิจัยมีแผนดำเนินงานสร้างเครือข่ายควบคู่ไปกับเครือข่ายตามโซนพื้นที่

เครือข่ายอาหารสัตว์ มีเพียงสหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ที่ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอปากพะยูน และอำเภอป่าบอน กำลังขยายพื้นที่ให้บริการให้ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัดให้ได้ตามแผน โดยการจัดประชุมกลุ่มองค์กรที่สนใจร่วมซื้อ อาหารสัตว์ของบริษัท ซีพี จะมีการประชุมพบปะกันอย่างต่อเนื่อง อย่างก็ตามสหกรณ์การเกษตรกรป.กลาง นพค.พัทลุง จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าหือ เบทาโกร และสหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายหือ แผลมทอง ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการขอให้ทางบริษัททั้งสองแห่งแต่งตั้งเป็นตัวแทนจำหน่าย โดยขณะนี้มีการเก็บข้อมูลปริมาณความต้องการใช้ทั้งสองหืออย่างละเอียด เพื่อนำไปต่อรองกับทั้งสองบริษัทดังกล่าว

เครือข่ายยางพารา หลังจากในที่ประชุมเครือข่ายยางพารา มีมติร่วมกันว่าให้มีการจดทะเบียนเป็นขุมนุสสกรรมการยางจังหวัดพัทลุง จำกัด โดยในที่ประชุมเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของขุมนุสฯ มีข้อสรุปร่วมกัน ดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่ยังไม่ได้จัดประชุมใหญ่ 7 แห่ง ได้แก่ นาวาระเกี่ยวกับการจดทะเบียนขุมนุสฯ เข้าบรรจุเป็นวาระในการประชุมใหญ่ เพื่อให้ทั้ง 7 สหกรณ์เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง ขุมนุสฯ ในเบื้องต้น ให้เป็นไปตามกฎหมายการจดทะเบียนสหกรณ์ แล้วสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เหลือ(ที่ประชุมใหญ่ผ่านไปแล้ว) สมัครเป็นสมาชิกภายหลัง

2) มอบหมายให้คณะกรรมการ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ยกร่างระเบียบการดำเนินธุรกิจร่วมกันของขุมนุสฯ ให้แล้วเสร็จภายในเดือน สิงหาคม

3) กำหนดให้ขุมนุสสกรรมการเกษตรพัทลุง จำกัด เป็นสถานที่ทำงานของขุมนุสสกรรมการยางจังหวัดพัทลุง จำกัด

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทีมวิจัยและคณะกรรมการยกร่างข้อบังคับ จะนำร่างกฎระเบียบที่ได้จัดพิมพ์ใหม่ให้สมบูรณ์ และนัดประชุมเห็นชอบร่วมข้อบังคับครั้งต่อไปในวันที่ 9 กันยายน 2549 และหากเห็นชอบร่าง ก็จะเชิญประชุมผู้แทนวิสาหกิจชุมชนทั้งจังหวัดทำประชาพิจารณ์ข้อบังคับ เมื่อปรับปรุงแก้ไขร่างข้อบังคับแล้วเสร็จ ทางคณะกรรมการก็จะขอจดทะเบียนเป็นขุมนุสเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุงต่อไป

บทบาทของนักวิจัย เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า การสร้างเครือข่ายยังอยู่ระหว่างขั้นตอนเริ่มปฏิบัติ และหลายส่วนมีเพียงโครงสร้าง ยังมีได้ปฏิบัติเป็นรูปธรรม คณะนักวิจัยจึงไม่มั่นใจว่ากลไกทั้งหมด จะทำให้เครือข่ายฝังตัว ยั่งยืนหรือไม่ จึงได้ทำโครงการวิจัย และของงบประมาณสนับสนุนจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง

2.5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่าย

ในการสร้างเครือข่ายของทีมวิจัย ตลอดหนึ่งปี มีปัจจัยหลายประการในการจะสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จในจังหวัดพัทลุง หากพิจารณาในภาพรวมอาจสรุปได้ว่า เครือข่ายยางพารา มีความสำเร็จในระดับหนึ่ง อาจเป็นเพราะว่า ประการที่หนึ่ง คือ ทุนเดิม กล่าวคือยางพารา เป็นธุรกิจที่สหกรณ์กองทุนสวนยาง หรือกลุ่มรวบรวมน้ำยาง ต่างๆ มีบุคลากรที่มีประสบการณ์ และความรู้ความสามารถอยู่แล้วเป็นทุนเดิม จึงทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยง ประการที่สอง การได้รับความร่วมมือจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดพัทลุง เป็นอย่างดี ในการร่วมพัฒนาศักยภาพของเครือข่าย ทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและสามารถยกระดับคุณภาพการผลิตยางพารา รวมถึงประสิทธิภาพทางการตลาด ประการที่สาม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด นั่นก็คือผู้นำองค์กร ซึ่งจากการประชุมเครือข่ายหลายๆ ครั้ง ทีมวิจัยสังเกตเห็นภาวะผู้นำ และความกระตือรือร้นในการสร้างเครือข่ายร่วมกัน ผู้นำทุกท่านต่างเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีใจเสียสละตลอดจนพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่การสร้างเครือข่ายที่ประสบผลสำเร็จ และเกิดผลประโยชน์ต่อมวลสมาชิก

3. บทบาทของเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการวิจัยกับการแก้ปัญหาคความยากจน

3.1 เครือข่ายยางพารา

โดยเหตุที่เครือข่ายยางพาราประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสหกรณ์การยาง จำกัด และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียน ได้แก่ กลุ่มรวบรวมน้ำยางดิบ จากการร่วมขาย ทำให้กลุ่มรวบรวมน้ำยางดิบรวบรวมน้ำยางได้เฉลี่ยวันละ 30 ตัน ทำให้กลุ่มมีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ ราคาขายของกลุ่มจึงสูงกว่าเกษตรกรรายย่อยขายเอง หรืออาจจะมีราคาเท่ากันในบางครั้ง เพียงแต่ว่ากลุ่มจะให้เปอร์เซ็นต์น้ำยางที่สูงกว่าพ่อค้าคนกลาง ตลอดจนสมาชิกเครือข่ายจะได้รับปันผล และเฉลี่ยคืนในช่วงปลายปีอีกด้วย

3.2 เครือข่ายอาหารสัตว์

การซื้ออาหารสัตว์ผ่านเครือข่ายอาหารสัตว์ ในส่วนของยี่ห้อ ซีพี ที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายนั้น สมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) รวมทั้งสมาชิกจะได้รับปันผล และเฉลี่ยคืนด้วย นอกเหนือจากอาหารสัตว์ สมาชิกยังมีโอกาสได้ซื้อ ลูกสุกรจากสหกรณ์ฯ ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท นั่นคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกเครือข่าย สามารถลดรายจ่ายทั้งในส่วนของลูกสุกร และ อาหารสัตว์ได้มากกว่า ก่อนการมาเข้าร่วมเครือข่าย

3.3 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จะทำให้แต่ละวิสาหกิจที่ตลาดกลางเป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าทั้งขายปลีก และค้าส่ง ตลาดกลางนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจแก่สมาชิกที่ผลิตสินค้า โดยไม่ต้องพะวงกับการทำตลาด และคาดว่าเมื่อมีศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทำหน้าที่เป็นตลาดกลางก็จะทำให้สมาชิกมีรายได้เสริมอย่างต่อเนื่อง

4. ผลลัพธ์ของการทำวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย โครงการ การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง แม้รูปแบบโครงสร้างเครือข่ายจะไม่ยึดตามโครงสร้างพื้นที่ ดังแผนที่เกิดจากการจัดสัมมนาปฏิบัติการครั้งแรก แต่คณะวิจัยก็ทำงานร่วมกับสหกรณ์และองค์กรชุมชนในพื้นที่ และเกิดรูปแบบที่องค์กรในพื้นที่เห็นพ้องร่วมกันในแต่ละประเภทกิจกรรม โดยได้รูปแบบโครงสร้างเครือข่ายตามกิจกรรมจำนวน 3 เครือข่าย แต่ผู้วิจัยก็มีแผนที่จะทำวิจัยต่อไปอีก เพื่อบูรณาการโครงสร้างเครือข่ายตามพื้นที่กับโครงสร้างเครือข่ายกิจกรรมเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยขณะนี้ได้ทำโครงการขอการสนับสนุนไปยัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงแล้ว

4.1 ปัญหาอุปสรรคในการทำงานวิจัย

4.1.1 ปัญหาจากทีมวิจัย

- นักวิจัยที่ร่วมโครงการมาจากหน่วยงานต่างสังกัดกัน อาจให้ความสำคัญของงานไม่เท่ากัน หน่วยงานราชการทั่วไปอาจให้ความสำคัญของงานวิจัยต่ำกว่างานประจำด้านอื่น ส่วนในมหาวิทยาลัย ถือว่างานวิจัยมีความสำคัญในอันดับต้น ดังนั้นความคาดหวังในผลสำเร็จของงานวิจัยอาจแตกต่างกัน เมื่อต้องมาปฏิบัติงานร่วมกัน จุดเน้นเรื่องการ

เกาะติดกับปัญหาและการแก้ไขปัญหายังถูกจัดลำดับความสำคัญไม่เท่ากัน การลงปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยเฉพาะการประสานงานกับผู้นำในพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรม จึงได้จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่ำกว่าแผน และบางกรณีก็ได้ตัวแทนที่ไม่สามารถตัดสินใจแทนองค์กรที่เข้าร่วมประชุมได้ ทำให้ผลการประชุมกับการนำไปปฏิบัติไม่ราบรื่น

- การจัดประชุมเพื่อประเมินผลงาน และปรับแผนงานระหว่างนักวิจัยยังมีน้อยเกินไป

4.1.2 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม

- ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด อยู่ในระหว่างการแก้ปัญหาภายใน แต่ที่ประชุมสัมมนาได้กำหนดให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายเชื่อมโยงระดับจังหวัด จึงทำให้ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางตามเจตนารมณ์ได้ในช่วงระยะเวลาอันสั้น

- ระยะเวลาในการสร้างเครือข่ายค่อนข้างสั้น เพราะการที่องค์กรต่างๆ จะไว้วางใจกันย่อมต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ ทำความคุ้นเคยระหว่างกัน และผู้แทนที่มาประชุมจะต้องเอามติการประชุมไปถ่ายทอดกับคณะกรรมการของตนล้วนต้องใช้เวลาทั้งสิ้น

- สหกรณ์ส่วนใหญ่จะกำหนดปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี ซึ่งทั้งฝ่ายจัดการและประธานสหกรณ์มักจะไม่วางที่จะทำกิจกรรมอื่นนอกจากการเตรียมการปิดบัญชี เพื่อการประชุมใหญ่ ทำให้ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม สหกรณ์จะไม่มีความสะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และจัดเวทีเครือข่ายระดับอำเภอ การประชุมใหญ่ก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารใหม่ ผู้บริหารเก่าก็มักเล็งที่จะผูกพันตนเองในการทำกิจกรรมเชื่อมโยง

4.2. ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ

4.2.1 ความรู้ใหม่

- 1) สิ่งที่นักวิจัยได้จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ก็คือ อย่างยี่สิบคิดรูปแบบโครงสร้างเครือข่ายที่แม้จะเกิดขึ้นจากเวทีเรียนรู้ร่วมกัน หากองค์กรที่ถูกเลือกให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานเครือข่ายขาดความพร้อม สมาชิกกำลังขาดศรัทธากับองค์กร กอปรกับการทำงานที่มีเงื่อนไขเวลาค่อนข้างสั้น สหกรณ์มีการเปลี่ยนถ่ายกรรมการในช่วงที่จะทำกรอบแนวทางสู่ภาคปฏิบัติ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้องค์กรที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานทั้งระดับจังหวัด และอำเภอมีศักยภาพเคลื่อนตัวต่ำ

การปรับเปลี่ยนแนวทางสร้างเครือข่าย ตามที่องค์กรต่างๆ มีความต้องการ มีองค์กรที่มีต้นทุนดำเนินงานอยู่แล้ว และพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน หรือแม้จะมี

การจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานใหม่ เครือข่ายที่ยึดกิจกรรมเป็นฐานในการขับเคลื่อนจะทำได้ง่ายกว่าและเคลื่อนตัวได้เร็ว

2) การสร้างมิตรภาพที่ดีระหว่างข้าราชการในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำองค์กรท้องถิ่นจำนวนมาก และทีมวิจัยเป็นต้นทุนสำคัญในการทำงานวิจัยสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ

4.2.2 ทักษะหรือประสบการณ์ใหม่

1) การทำงานกับองค์กรชุมชนจำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยราชการที่ให้การสนับสนุนองค์กรชุมชนต่างๆ เป็นอย่างดี เพราะส่วนราชการจะมีฐานข้อมูลที่เป็นทุนสำคัญในการสร้างเครือข่าย

2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมวิจัย กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด และผู้นำองค์กรต่างๆ เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการสร้างเครือข่าย

3) โครงสร้างขับเคลื่อนเครือข่ายอาจจะเป็นโครงสร้างตามกิจกรรม หรือโครงสร้างตามโซนพื้นที่ส่วนใช้การได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรในพื้นที่ และความสัมพันธ์ระหว่างที่เป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้ว

4) นักวิจัยจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ข้าราชการในสังกัดกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และสำนักงานเกษตรจังหวัด ได้เรียนรู้การทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม อันจะช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานที่มีทางเลือกหลากหลายมากขึ้น

4.3 ประโยชน์ที่องค์กรประชาชนที่เข้าร่วมเครือข่ายได้รับ

1) ทำให้ผู้นำองค์กรฯเกิดการตื่นตัว และตระหนักถึงประโยชน์จากการเชื่อมโยงเครือข่าย ทั้งนี้สังเกตได้จากการเข้าร่วมประชุม และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างจริงจังตลอดระยะเวลาการจัดประชุม

2) ผู้นำองค์กรฯมองเห็นถึงโอกาสใหม่ๆในการทำธุรกรรมเพิ่มเติม อาทิ การแปลงสภาพน้ำยางสดให้เป็นน้ำยางข้น/ก้อน เพื่อยืดอายุน้ำยาง และสามารถส่งขายต่างประเทศได้

3) โอกาสในการขยายธุรกิจขององค์กรฯ เช่น การที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด มีโอกาสขยายธุรกิจ การขายลูกสุกร จากเดิมที่มีแม่พันธุ์ 120 ตัว และหลังจากเข้าร่วมเครือข่ายได้เพิ่มแม่พันธุ์ เป็น 200 ตัว เพื่อบริการความต้องการของเครือข่าย

4) องค์กรฯมีการตื่นตัวที่จะปรับโครงสร้างการบริหาร เพื่อบริการเข้าร่วมเครือข่าย และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการเชื่อมโยงเครือข่ายต่อไปในอนาคต

4.4 ข้อเสนอแนะ

4.4.1 การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเปิดโอกาสให้ผู้นำทุกภาคส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนความคิด การวางแผน หากมีการพาสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการไปดูงานในเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จเสริมเพิ่มเติมก็จะเป็นการดี การทำวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยเฉพาะองค์กรที่จะเข้าร่วมมีการเปลี่ยนถ่ายคณะกรรมการระหว่างปี ควรมีระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี

4.4.2 ควรทำวิจัยต่อยอดในส่วนที่จะทำรูปแบบสู่ภาคปฏิบัติ โดยคณะวิจัยได้ทำงานในฐานะพี่เลี้ยงในช่วงเริ่มปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปรับแก้ร่วมกับศูนย์ประสานงานเครือข่าย จนระบบปฏิบัติการใช้การได้ราบรื่น ขณะนี้งานวิจัยทำได้เพียง PD ส่วน C และ A ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

4.4.3 ควรขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมองค์กรทุกประเภทในพื้นที่จังหวัด

4.4.4 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของสหกรณ์ที่มีการพัฒนากรรมการอย่างเข้มแข็ง กับสหกรณ์ที่บริหารโดยกรรมการที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ

4.4.5 ควรมีการทำวิจัยเพื่อฟื้นฟูและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด

4.5 สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย

4.5.1 เพิ่มขีดความสามารถ และขยายปริมาณธุรกิจ

- สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงธุรกิจอาหารสัตว์ โดยเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์จาก บริษัท ซีพี โดยสมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) และสืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจอาหารสัตว์นี้เองทำให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้โอกาสขยายธุรกิจ เพาะพันธุ์ลูกสุกรขายให้แก่ สมาชิกเครือข่าย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการซื้อแม่พันธุ์มาเพิ่มจากเดิม 120 ตัว เพิ่มเป็น 200 ตัว ครอบคลุมสมาชิกเครือข่าย อำเภอปากพะยูน อำเภอบาบอน และองค์กรจากอำเภออื่นๆ ที่มาซื้ออาหารสัตว์ โดยสมาชิกเครือข่ายอาหารสัตว์มีโอกาสได้ซื้อลูกสุกรจากสหกรณ์ฯ ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท

-ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางป่าบอน ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานรวบรวมยางแผ่นรมควัน จากชมรมอื่นๆในจังหวัดพัทลุง โดยนำปริมาณยางแผ่นรมควันทั้งหมด แจกจ่ายยังตลาดกลางยางพาราหาดใหญ่ เพื่อให้บริษัทประมูลราคา และหากบริษัทใดประมูลได้ จะนำรณมาขนยางเอง ณ สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ในเวลาตั้งแต่เปิดตลาดมาจนถึงปัจจุบัน มีการรวบรวมยางแผ่นรมควันจำนวน 3,421.12 ตัน รวมเป็นเงิน 261.8 ล้านบาท

-สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานรวบรวมน้ำยางสด จากกลุ่มรวบรวมน้ำยางสด กลุ่มอื่นๆในจังหวัดพัทลุง โดยนำปริมาณน้ำยางทั้งหมด แจกจ่ายยังบริษัทรับซื้อน้ำยางสด เพื่อให้บริษัทประมูลราคา และหากบริษัทใดให้ราคาสูงก็จะประมูลได้ไป โดยผลการดำเนินการในรอบปี มีการรวบรวมน้ำยางสดจำนวน 1,940.26 ตัน รวมเป็นเงิน 144.14 ล้านบาท

4.5.2 การจัดตั้งองค์กรใหม่

- สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด
- ชุมนุมสหกรณ์ยางจังหวัดพัทลุง จำกัด (อยู่ระหว่างดำเนินการ)
- ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

สารบัญ

โครงการ การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ข้อมูลเบื้องต้นจังหวัดพัทลุง	1
1.1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดพัทลุง	2
1.1.2 สภาพทางการปกครอง	3
1.1.3 สภาพทางสังคม	5
1.1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ	6
1.2 กลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงก่อนเข้าโครงการ	9
1.2.1 ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง	9
1.2.2 สถานภาพองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงแยกตามประเภท	10
1.3 เครือข่ายพันธมิตรที่มีอยู่เดิมในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	13
1.3.1 การเชื่อมโยงธุรกิจและสินเชื่าระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	13
1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรประชาชน	17
1.4.1 ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดพัทลุง	18
1.5 ศึกษาสภาพทั่วไปขององค์กรตัวอย่าง	22
1.5.1 สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	22
1.5.2 สหกรณ์โคเนื้อชัยบุรี จำกัด	27
บทที่ 2 บทสังเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	31
2.1 แหล่งข้อมูล/วิธีการเก็บข้อมูล	31
2.2 ตารางวิเคราะห์ข้อมูลผู้ลงทะเบียนคนยากจน	32
บทที่ 3 ขั้นตอน/กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย	42
บทที่ 4 ผลการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง	51
4.1 ข้อสรุปจำนวน/รูปแบบเครือข่ายที่เป็นผลงานของทีมวิจัย	51
4.1.1 การเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่	51
4.1.2 การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม	63

สารบัญ (ต่อ)

โครงการ การพัฒนาบวรการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	หน้า
4.2 ประเด็นสำคัญของแต่ละเครือข่าย	74
4.2.1 ความเป็นมาของเครือข่าย	74
4.2.2 การดำเนินการของเครือข่ายในปัจจุบัน	75
4.2.3 วัตถุประสงค์/เป้าหมายของเครือข่าย	79
4.2.4 แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายขั้นต่อไป	79
4.2.5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่าย	81
บทที่ 5 บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน	82
5.1 ตัวแบบในการวิเคราะห์	82
5.2 บทบาทของเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการวิจัยกับการแก้ปัญหาความยากจน	84
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	85
6.1 สรุปผลการดำเนินการ	85
6.1.1 ผลลัพธ์ของการทำวิจัย	85
6.1.2 ปัญหาอุปสรรคในการทำงานวิจัย	85
6.2 ประโยชน์ที่นักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ	86
6.2.1 ความรู้ใหม่	86
6.2.2 ทักษะหรือประสบการณ์ใหม่	86
6.3 ข้อเสนอแนะ	87
6.4 สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย	88
6.4.1 เพิ่มขีดความสามารถ และขยายปริมาณธุรกิจ	88
6.4.2 การจัดตั้งองค์กรใหม่	88
ภาคผนวก	ก-ฎ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นจังหวัดพัทลุง

พัทลุง เป็นเมืองเก่าแก่โบราณเมืองหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย มีประวัติสันนิษฐานว่าพัทลุง เป็นเมืองที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยศรีวิชัย ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่เขาหัวแดง ฟังตรงข้ามกับเมืองสงขลาในปัจจุบัน แต่เนื่องจากมีภัยต่างๆ มารบกวนทำให้ต้องย้ายเมืองไปตั้งอยู่ตามตำบลต่างๆ หลายครั้ง ในรัชกาลพระ รามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) แห่งกรุงศรีอยุธยา “เมืองพัทลุง” เป็นส่วนหนึ่งใน 15 หัวเมืองปักษ์ใต้ที่อยู่ในอำนาจ บังคับบัญชาของเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งมีฐานะเป็นเมืองพระยามหานคร ขึ้นตรงกับกรุงศรีอยุธยา ต่อมาใน พ.ศ. 1927 เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดียกทัพไปตีเชียงใหม่ได้ชัยชนะ จึงอพยพชาวภาคเหนือส่วน หนึ่งลงมาไว้ที่เมืองพัทลุง ต่อมาในสมัยอยุธยาตอนปลาย เมืองพัทลุงได้ย้ายไปตั้งที่ท่าเสม็ด ปัจจุบันอยู่ใน อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และย้ายอีกครั้งมาตั้งที่ตำบลควนมะพร้าว ในเขตอำเภอเมือง ปัจจุบัน ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ โปรดฯ ให้ยกเมืองพัทลุงขึ้นตรงต่อกลาโหมโดยมีฐานะเป็นเมืองชั้นโทและได้ย้ายเมืองไปอยู่ที่ปากน้ำ ลำปำ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงปฏิรูปการปกครองเป็นแบบมณฑล เทศาภิบาล เมืองพัทลุงได้ถูกจัดให้ขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราชจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้โปรดฯ ให้ย้ายเมืองมาตั้งที่ตำบลคูหาสวรรค์ซึ่ง เป็นที่ตั้งปัจจุบันนี้ เมื่อได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลในปี พ.ศ. 2476 พัทลุงจึงได้มีฐานะ เป็นจังหวัดตั้งแต่นั้น และมีภูเขากทะเล เป็นสัญลักษณ์และหลักเมืองของจังหวัด ยอดเขามีเจดีย์ เก่าแก่ก่อสร้างไว้องค์หนึ่ง เมืองแห่งขุนเขากทะเล ที่รู้จักกันดีของภาคใต้ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางตรง – สงขลา อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 840 กิโลเมตร จังหวัดพัทลุงมีคำขวัญว่า

“เมืองหนังโนราห์ อุ้มข้าว พรานน้ำตก แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขากทะเล น้ำพุร้อน”

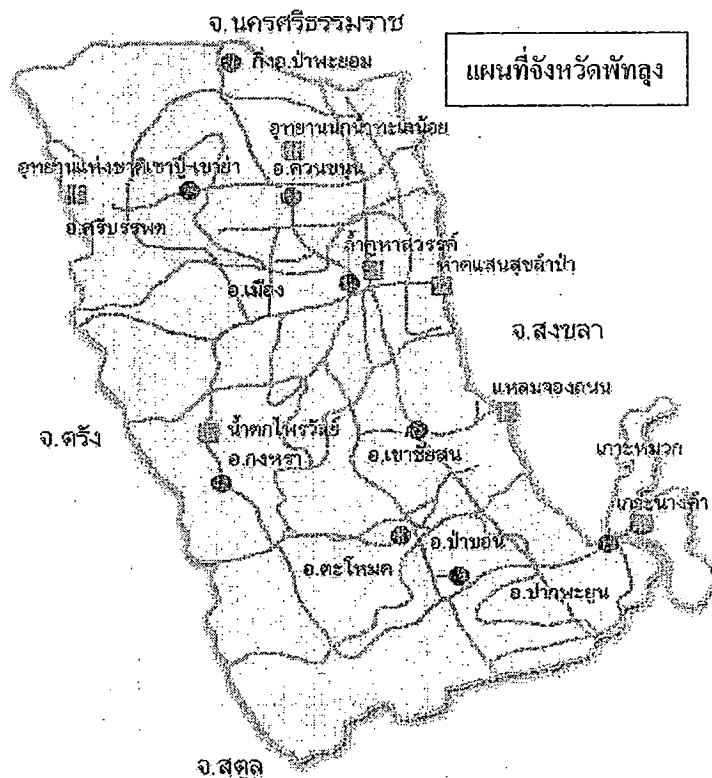
ชื่อเมืองพัทลุงในสมัยก่อน ไม่ได้เขียนอย่างที่ปรากฏให้เห็น จากหลักฐานพบว่า บนเหรียญอูแปะ พัทลุง พ.ศ. 2426 เขียนว่า พัททะลุง และพัตะลุง ในเอกสาร ของไทย ใช้ต่างกันมากมาย ได้แก่ พตะ ลุง พัทลุง พัทธลุง พัมลุง พัทลุง ในเอกสาร เบอ์นีของอังกฤษสมัยรัชกาลที่ 3 เขียนว่า Bondelun และ Merdelong ของนายลามาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนว่า Bourdelun ความหมายของชื่อเมืองหมายถึง เมืองช้างหรือเมืองเกี้ยวเนื่องด้วยช้าง ส่วนคำพื้นเมืองที่เรียกว่า “ตะลุง” แปลว่าเสาถ้ำช้าง หรือไม้หลักผูกช้าง ชื่อบ้านนามเมืองของพัทลุงที่เกี่ยวกับช้างมีมาก หรือจะ เรียกว่าเป็น “เมืองช้าง” ก็ได้

1.1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดพัทลุง

1.1.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันตกของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 3,424.473 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากเป็นอันดับ 10 ของภาคใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอควนเนียง อำเภอรักขุมิ จังหวัดสงขลา และอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นแนวติดต่อกับ อำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

แผนภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดพัทลุง

1.1.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไป นอกจากบริเวณทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญแล้ว ยังมีส่วนที่เป็นพื้นที่ที่ค่อยๆ ลาดต่ำจากด้านทิศตะวันตก มายังด้านทิศตะวันออกของจังหวัด พื้นที่ตอนในสุดทางด้านตะวันตก มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ถัดมาทางทิศตะวันออกเป็นที่ดอน ซึ่งเป็นบริเวณที่พื้นผิวเหลือจากการกัดกร่อน ถัดลงมาทางด้านตะวันออก เป็นที่ราบจนจดพื้นที่ส่วนที่เป็นทะเลสาบสงขลา ภูมิประเทศของจังหวัดพัทลุงสามารถจำแนกออกเป็นสี่ลักษณะคือ พื้นที่ภูเขา พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน พื้นที่ราบ และพื้นที่เกาะ

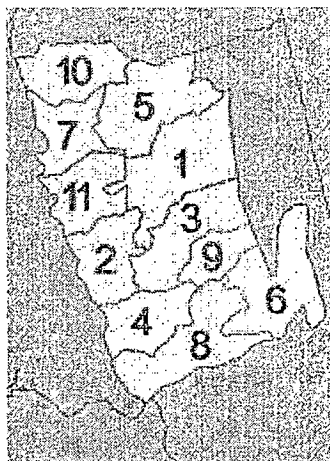
1.1.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศมี 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 1,853.5 มิลลิเมตรต่อปี

1.1.2 สภาพทางการเมืองการปกครอง

1.1.2.1 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดพัทลุงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 65 ตำบล 653 หมู่บ้าน 9 เทศบาล 64 อบต. ประกอบด้วย

แผนภาพที่ 2 แผนภาพการแบ่งเขตการปกครองในพื้นที่จังหวัดสตูล

ตารางที่ 1 การแบ่งเขตการปกครองในจังหวัดพัทลุง

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	การแบ่งเขตการปกครอง			
	ตำบล(แห่ง)	หมู่บ้าน(แห่ง)	เทศบาล (แห่ง)	อบต. (แห่ง)
1. อำเภอเมืองพัทลุง	13	143	1	13
2. อำเภอกงหรา	5	44	-	5
3. อำเภอเขาชัยสน	5	56	1	5
4. อำเภอตะโหมด	3	33	2	3
5. อำเภอกวนขนุน	12	123	2	12
6. อำเภอปากพะยูน	7	62	1	7
7. อำเภอศรีบรรพต	3	30	-	3
8. อำเภอป่าบอน	5	46	1	5
9. อำเภอบางแก้ว	3	32	1	3
10. อำเภอป่าพะยอม	4	39	-	4
11. กิ่งอ.ศรีนครินทร์	4	42	-	4
รวม	64	650	9	64

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด กลุ่มปกครองฯ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2546

1.1.2.2 การบริหารราชการ

จังหวัดพัทลุง มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ

1. การบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งมาตั้งในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จำนวน 77 ส่วนราชการ
2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ
 - 2.1 ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 27 ส่วนราชการ
 - 2.2 ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 10 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 65 ตำบล 650 หมู่บ้าน
3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง

8 เทศบาลตำบล และ 64 องค์การบริหารส่วนตำบล

1.1.3 สภาพทางสังคม

1.1.3.1 โครงสร้างประชากร

จังหวัดพัทลุงมีจำนวนประชากร 504,388 คน เป็นชาย 248,663 คน หญิง 255,725 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง จำนวน 123,167 คน รองลงมา คือ อำเภอควนขนุน จำนวน 82,957 คน และอำเภอปากพะยูน จำนวน 50,241 คน ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอศรีบรรพต จำนวน 16,493 คน นอกจากนี้ ประชากรของจังหวัดพัทลุงยังสามารถแยกเป็นรายอำเภอได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในจังหวัดพัทลุง

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร(คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
1. อำเภอเมืองพัทลุง	33,888	59,394	63,773	123,167
2. อำเภอเขาชัยสน	11,591	21,910	22,501	44,411
3. อำเภอควนขนุน	22,692	40,458	42,499	82,957
4. อำเภอปากพะยูน	12,393	24,749	25,492	50,241
5. อำเภอกงหรา	7,584	17,132	17,185	34,317
6. อำเภอตะโหมด	7,320	14,103	13,889	27,992
7. อำเภอศรีบรรพต	4,610	8,376	8,117	16,493
8. อำเภอป่าบอน	11,235	21,627	21,738	43,365
9. อำเภอป่าพะยอม	8,257	15,775	15,742	31,517
10. อำเภอบางแก้ว	6,319	12,340	12,467	24,807
11. กิ่งอ.ศรีนครินทร์	6,961	12,799	12,322	25,121
รวม	132,850	248,663	255,725	504,388

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด กลุ่มปกครองฯ

1.1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

1.1.4.1 เศรษฐกิจ

จังหวัดพัทลุง ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 30,697 บาท ต่อปีเป็นอันดับ 52 ของประเทศ โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวม 15,348.442 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรมากที่สุด ถึงร้อยละ 32.77 คิดเป็นมูลค่า 5,029.049 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 20.46 คิดเป็นมูลค่า 3,141.248 ล้านบาท และสาขาบริการร้อยละ 12.95 คิดเป็นมูลค่า 1,998.136 ล้านบาท อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 10.83

ภาพรวมทางเศรษฐกิจของจังหวัดพัทลุงปรับตัวดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตยางพาราและข้าวนาปีเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคายางสูงขึ้นจากปีก่อน ทำให้การใช้จ่ายภาคเอกชนขยายตัวในเกณฑ์ดี ขณะเดียวกันการลงทุนภาคเอกชนก็ปรับตัวดีขึ้น อันมาจากราคาเกษตรกรรมจึงกระเตื้องขึ้น เศรษฐกิจของจังหวัดพัทลุงในสาขาต่างๆ มีดังนี้

สาขาเกษตร เศรษฐกิจของจังหวัดโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับการผลิตภาคการเกษตรเป็นหลัก พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ข้าว ยางพารา และไม้ผล เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง มังคุด เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตร ส่วนด้านปศุสัตว์มีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ สุกร และโคนม สำหรับผลิตทางการเกษตรโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะข้าว และยางพารา

สาขาอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพาราขยายตัวดีขึ้น ซึ่งเป็นผลจากตลาดไม้ยางพาราแปรรูป และเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา เริ่มฟื้นตัว ทำให้ความต้องการของตลาดมีมากขึ้น จึงมีผู้สนใจลงทุนและขยายโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราเพิ่มขึ้น

สาขาการค้า การใช้จ่ายภาคเอกชนขยายตัวในเกณฑ์ดี เนื่องจากผลผลิตยางและผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคายางปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ยอดการจำหน่ายสินค้าทุกประเภทดีขึ้น

1.1.4.2 การเกษตร

การถือครองที่ดินทางการเกษตรและการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ทั้งหมด 2,140,296 ไร่ ในปี 2545 มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,422,894 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.48 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ซึ่งเพิ่มจากปี 2544 จำนวน 55,325 ไร่ (เกษตรจังหวัดพัทลุง ม.ค. 45)

จังหวัดพัทลุงมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ยางพารา ข้าว ไม้ผล เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ โรงเรียน เป็นต้น ภาวะการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง สรุปได้ดังนี้

1) ยางพารา เนื้อที่ปลูก 675,298 ไร่ ผลผลิตปีละ 150,052.28 ตัน มูลค่า 5,251.83 ล้านบาท เกษตรกรปลูกในพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด

2) ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับสองรองจากยางพารา โดยมีแหล่งผลิตที่สำคัญในเขตอำเภอเมือง ควนขนุน และเขาชัยสน เนื้อที่ปลูกข้าว จำนวน 549,978 ไร่ ผลผลิตปีละ 274,458 ตัน

มูลค่า 1,196.36 ล้านบาท เกษตรกรแบ่งการปลูกออกเป็น 2 ประเภท ข้าวนาปี และข้าวนาปรัง พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ข้าว เล็บนก ชัยนาท สักหยด ดอกมะลิ เข้มทอง เขียว เป็นต้น ใช้บริโภคภายในจังหวัด 130,976 ตัน ที่เหลือส่งจำหน่ายใช้ทำพันธุ์และเลี้ยงสัตว์ ตลาดข้าวพัทลุง ได้แก่ 14 จังหวัดภาคใต้ และตลาดชายแดนมาเลเซีย

3) ไม้ผล เนื้อที่ปลูก 64,771 ไร่ ได้แก่ ลองกอง มังคุด ทุเรียน และเงาะ ผลผลิตปีละ 26,606 ตัน มูลค่า 341.72 ล้านบาท

1.1.4.3 การประมง

จังหวัดพัทลุงมีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่ง ที่สำคัญคือทะเลสาบสงขลาตอนใน และทะเลน้อย ซึ่งในอดีตชาวประมงในพื้นที่จังหวัดพัทลุง สามารถจับสัตว์จากแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อบริโภคและจำหน่าย แต่ในปัจจุบันแหล่งน้ำต่างๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมโทรมลง เนื่องจากการกระทำของมนุษย์ และจากธรรมชาติ คือการรุกตัวของน้ำเค็มในบางฤดู ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำต่างๆ ลดปริมาณลง ปัจจุบันราษฎรที่ประกอบอาชีพประมงส่วนใหญ่ จึงประกอบอาชีพในลักษณะทำการประมงแบบยั่งยืน และประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชควบคู่ไปกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ทดแทนปริมาณสัตว์น้ำธรรมชาติที่จับได้ลดลง

1.1.4.4 การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงรายย่อย และเลี้ยงควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพอื่น สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่

1. สุกร เกษตรกรผู้เลี้ยงมีจำนวน 6,750 ครัวเรือน มีจำนวนสุกรทั้งสิ้น 103,301 ตัว นิยมเลี้ยงกันมากในท้องที่อำเภอเมือง ควนขนุน และป่าบอน เกษตรกรสามารถส่งสุกรออกไปจำหน่ายยังจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ ประมาณ 9,000 – 9,500 ตัว/เดือน ผลผลิตปีละประมาณ 180,000 ตัว/ปี มูลค่ารวมทั้งสิ้น 540 ล้านบาท

2. โคเนื้อ ในอดีตเกษตรกรนิยมเลี้ยงโคพื้นเมืองเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันเริ่มหันมาเลี้ยงโคพันธุ์และโคลูกผสมกันมากขึ้น นิยมเลี้ยงกันมากที่อำเภอเมือง เขาชัยสน ปากพะยูน ควนขนุน และป่าบอน ณ มกราคม 2546 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 17,335 ครัวเรือน มีจำนวนโคเนื้อ 77,280 ตัว เป็นโคพื้นเมือง 61,824 ตัว โคพันธุ์แท้และโคลูกผสม 15,456 ตัว และส่งไปขายต่างจังหวัด เช่น สตูล ปัตตานี ซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด บางปีเกษตรกรเลี้ยงในปริมาณที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงจูงใจด้านราคา แต่ส่วนใหญ่แล้วมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปัญหาด้านพื้นที่และค่าพันธุ์ที่มีราคาสูง ผลผลิตปีละประมาณ 12,000 ตัน มูลค่ารวม 180 ล้านบาท

3. ไก่เนื้อ จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่เลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุดในภาคใต้ มีโรงงานผลิตภัณฑ์นมจำนวน 1 แห่ง มีอัตราการถลุงการผลิต 48 ตันต่อวัน ผลิตภัณฑ์พาสเจอร์ไรส์เป็นถุงสำเร็จรูปจำหน่ายภายใน

จังหวัดร้อยละ 60 และจำหน่ายต่างจังหวัดร้อยละ 40 เกษตรกรนิยมเลี้ยงโคนมมากในท้องที่อำเภอเมือง วัฒนขุ่น เขาชัยสน และป่าพะยอม ณ มกราคม 2546 มีเกษตรกรเลี้ยงโคนมจำนวน 280 ครัวเรือน มีโคนมจำนวน 3,598 ตัว มีน้ำนมเฉลี่ย 9.85 กิโลกรัม/ครัวเรือน หรือผลผลิตตกประมาณปีละ 5,840 ตัน มูลค่ารวมทั้งสิ้น 64 ล้านบาท

4. การเลี้ยงสัตว์ปีก ได้แก่ ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ เป็ดเทศ เป็ดไข่ เกษตรกรเลี้ยงกันทั่วไปทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ท้องที่ที่เกษตรกรนิยมเลี้ยงกันมาก ได้แก่ อำเภอเมือง วัฒนขุ่น เขาชัยสน และป่าบอน

1.1.4.5 อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา โรงสีข้าว ร้านค้าส่งและค้าปลีก ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง โรงงานจะตั้งกระจายอยู่ทุกอำเภอ โดยท้องที่ที่โรงงานตั้งอยู่มากที่สุด คือ อำเภอเมือง วัฒนขุ่น เขาชัยสน แต่เมื่อพิจารณาเงินที่ผู้ประกอบการนำมาลงทุน พบว่า มีการลงทุนในท้องที่อำเภอเมืองพัทลุงมากที่สุด เป็นเงิน 385,181,952 บาท รองลงมา คือ อำเภอป่าบอน เป็นเงิน 274,228,522 บาท และอำเภอวัฒนขุ่น เป็นเงิน 137,890,154 บาท ในส่วนของการจ้างงาน พบว่า โรงงานเขตอำเภอเมืองพัทลุง มีการจ้างงานมากที่สุด จำนวน 1,317 คน รองลงมา คือ อำเภอป่าบอน จำนวน 414 คน

1.2 กลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงก่อนเข้าโครงการ

1.2.1 ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 3 ข้อมูลองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงปี 2548

ประเภท	จำนวนองค์กร (แห่ง)	สมาชิก (คน)	จำนวนสินทรัพย์ รวม (ล้านบาท)
กลุ่มจดทะเบียน	145	99,864	5,052
สหกรณ์	98	89,200	4,942.7
- ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดพัทลุง	1	54 (สหกรณ์)	8.7
- สหกรณ์การเกษตร	36	66,927	1,083.8
- สหกรณ์กองทุนสวนยาง	51	7,810	114.2
- สหกรณ์ออมทรัพย์	6	11,744	3,717.3
- สหกรณ์ร้านค้า	2	2,315	12.1
- สหกรณ์บริการ	2	404	6.6
กลุ่มเกษตรกร	47	10,664	109.3
กลุ่มไม่จดทะเบียน	1,748	117,459	1,176.1
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	115	-	-
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	209	7,039	91.6
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	312	75,396	529.4
กองทุนหมู่บ้าน	540	31,179	555.1
วิสาหกิจชุมชน	153	3,845	-
กลุ่ม OTOP	419	-	-
รวม	1,893	217,377	6,229

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง และสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ข้อมูล ปี 2548

ปัจจุบันมีองค์กรประชาชนทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนทั้งสิ้น 1,893 แห่ง โดยมีจำนวนองค์กรที่จดทะเบียนร้อยละ 7.7 (145 แห่ง) ในขณะที่องค์กรที่ไม่จดทะเบียนมีร้อยละ 92.3 (1,748 แห่ง) ซึ่งจากตารางแสดงให้เห็นว่า สำหรับกลุ่มจดทะเบียนจำนวนสหกรณ์กองทุนสวนยางมีจำนวนมากที่สุด คือ 51 แห่ง รองลงมากลุ่มเกษตรกร 47 แห่ง อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับจำนวนสินทรัพย์แล้ว พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีสินทรัพย์มากที่สุดคือ 3,717.3 ล้านบาท สำหรับกลุ่มไม่จดทะเบียน พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีจำนวนมากที่สุด คือ 540 แห่ง รองลงมา คือ กลุ่ม OTOP 419 แห่ง เมื่อเทียบกับจำนวนสินทรัพย์แล้ว พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีสินทรัพย์มากที่สุด คือ 555.1 ล้านบาท

1.2.2 สถานภาพองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงแยกตามประเภท

1.2.2.1 กลุ่มจดทะเบียน

1.2.2.1.1 ชุมนุมสหกรณ์

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานชุมนุมสหกรณ์ในจังหวัดพัทลุงปี 2548

ชุมนุมสหกรณ์	จำนวนสมาชิก (สหกรณ์)	การดำเนินงานธุรกิจ					ฐานะทางการเงิน/ทุนดำเนินการ		
		เงินให้กู้ (ล้านบาท)	เงินรับฝาก (ล้านบาท)	ยอดขายสินค้า (ล้านบาท)	ยอดการขายผลผลิตของสมาชิก (ล้านบาท)	ปริมาณธุรกิจ (ล้านบาท)	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	หนี้สิน (ล้านบาท)	ทุน (ล้านบาท)
- ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จ.พัทลุง จำกัด	54	0.1	0.2	2.8	-	3.1	8.7	7.5	1.2

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ข้อมูล ปี 2548

จากตารางแสดงถึงสถานภาพชุมนุมสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพัทลุงปี 2548 โดยปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 54 สหกรณ์ ปริมาณธุรกิจ 3.1 ล้านบาท มีสินทรัพย์ 8.7 ล้านบาท แยกเป็นหนี้สิน 7.5 ล้านบาท และทุน 1.2 ล้านบาท มีข้อสังเกต ในการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุงยังไม่ขับเคลื่อนเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการยอมรับจากสหกรณ์ต่างๆ ที่เป็นเครือข่ายสมาชิก ทำให้การดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้ปัจจุบันชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุงมีภาวะหนี้สินเป็นสัดส่วน 86.21% เมื่อเทียบกับทุน

1.2.2.1.2 สหกรณ์

ตารางที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานสหกรณ์ในจังหวัดพัทลุงปี 2548

ประเภทสหกรณ์	จำนวน (สหกรณ์)	จำนวนสมาชิก (คน)	การดำเนินงานธุรกิจ						ฐานะทางการเงิน/ทุนดำเนินการ		
			เงินให้กู้ (ล้านบาท)	เงินรับฝาก (ล้านบาท)	ยอดขายสินค้า (ล้านบาท)	ยอดการขายผลผลิตของสมาชิก (ล้านบาท)	ให้บริการ (ล้านบาท)	ปริมาณธุรกิจ (ล้านบาท)	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	หนี้สิน (ล้านบาท)	ทุน (ล้านบาท)
สหกรณ์การเกษตร	36	66,927	380.2	439.8	298.1	127.0	9.1	1,254.3	1,083.9	676.3	407.6
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	51	7,810	13.1	128.6	38.7	758.0	-	938.4	114.2	44.7	69.5
สหกรณ์ออมทรัพย์	6	11,744	3,279.0	1,084.0	-	-	-	4,362.9	3,717.3	2,307.1	1,410.2
สหกรณ์ร้านค้า	2	2,315	-	-	100.1	-	-	100.2	12.2	2.2	10.0
สหกรณ์บริการ	2	404	-	-	22.2	-	0.1	22.3	6.6	6.4	0.1
รวม	97	89,200	3,672.3	1,652.4	459.1	885.0	9.2	6,678.1	4,934.2	3,036.7	1,897.4

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ข้อมูล ปี 2548

จากภาพรวมสหกรณ์ในจังหวัดพัทลุงมีจำนวน 97 แห่ง จำนวนสมาชิก 89,200 คน ปริมาณธุรกิจรวม 6,678.1 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากธุรกิจการปล่อยสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีปริมาณกว่าสามพันล้านบาทซึ่งเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณธุรกิจทั้งหมด ในส่วนของทุนดำเนินการนั้น สหกรณ์ในจังหวัดพัทลุงมีสินทรัพย์รวม 4,934.2 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นทุน 1,897.4 ล้านบาท และหนี้สิน 3,036.7 ล้านบาท ตามลำดับ

1.2.2.1.3 กลุ่มเกษตร

ตารางที่ 6 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มเกษตรในจังหวัดพัทลุงปี 2548

จำนวนกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	การดำเนินธุรกิจ						ฐานะทางการเงิน/ทุนดำเนินการ		
		เงินให้กู้ (ล้านบาท)	เงินรับฝาก (ล้านบาท)	ยอดขาย สินค้า (ล้านบาท)	ยอดการขาย ผลผลิตของ สมาชิก (ล้านบาท)	ให้บริการ (ล้านบาท)	ปริมาณ ธุรกิจ (ล้านบาท)	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	หนี้สิน (ล้านบาท)	ทุน (ล้านบาท)
47	10,664	39.3	48.2	31.3	19.0	0.05	137.9	109.3	69.5	39.8

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ข้อมูล ปี 2548

ปัจจุบันมีจำนวนกลุ่ม 47 กลุ่ม สมาชิก 10,664 คน ปริมาณธุรกิจรวม 184.3 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากธุรกิจการรับเงินฝากของสมาชิก มีสินทรัพย์รวม 109.3 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นทุน 39.8 ล้านบาท และหนี้สิน 69.5 ล้านบาท ตามลำดับ เมื่อศึกษาถึงการประกอบธุรกรรมของกลุ่มพบว่า เป็นธุรกรรมทางการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน และการเลี้ยงสัตว์

1.2.2.2 กลุ่มที่ไม่จดทะเบียน

ตารางที่ 7 ข้อมูลพื้นฐาน องค์กรประชาชนที่ไม่ได้จดทะเบียน ปี 2548

ประเภท	จำนวน (กลุ่ม)	จำนวนสมาชิก (คน)	สินทรัพย์ (ล้านบาท)
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	115	-	-
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	209	7,039	91.6
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	312	75,396	529.4
กองทุนหมู่บ้าน	540	31,179	555.1
วิสาหกิจชุมชน	153	3,845	-
กลุ่ม OTOP	419	-	-
รวม	1,748	117,459	1,176.1

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง ข้อมูล ปี 2548

1.2.2.2.1 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

จำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 115 กลุ่ม หรือร้อยละ 6.2 ของกลุ่มทั้งหมด

1.2.2.2.2 กลุ่มส่งเสริมการเกษตร

จำนวนกลุ่มส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 209 กลุ่ม หรือร้อยละ 11.2 ของกลุ่มทั้งหมด มีสมาชิก 7,039 คน มีปริมาณสินทรัพย์ 91.6 ล้านบาท

1.2.2.2.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 312 กลุ่ม หรือร้อยละ 16.7 ของกลุ่มทั้งหมด มีสมาชิก 75,396 คน มีปริมาณสินทรัพย์ 529.4 ล้านบาท

1.2.2.2.4 กองทุนหมู่บ้าน

จำนวนกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 540 กลุ่ม หรือร้อยละ 35.2 ของกลุ่มทั้งหมด มีสมาชิก 31,179 คน มีปริมาณสินทรัพย์ 555.1 ล้านบาท

1.2.2.2.5 วิสาหกิจชุมชน

จำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 153 กลุ่ม หรือร้อยละ 8.2 ของกลุ่มทั้งหมด มีสมาชิก 3,845 คน

1.2.2.2.6 กลุ่ม OTOP

จำนวนกลุ่ม OTOP ในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 419 กลุ่ม หรือร้อยละ 22.5 ของกลุ่มทั้งหมด

1.3 เครือข่ายพันธมิตรที่มีอยู่เดิมในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

1.3.1 การเชื่อมโยงธุรกิจและสินเชื่าระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

การกู้ยืมเงิน

ที่	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้กู้	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้ให้กู้	มูลค่าปัจจุบัน	อัตราดอกเบี้ย
1	สหกรณ์เคอเนรพพัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก้ จำกัด	300,000	6%
2	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำมะกอกเหนือ จำกัด	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	1,500,000	4%
3	สหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	3,900,000	4%
4	สหกรณ์การเกษตรป่าพะยอม จำกัด	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	3,500,000	4%
5	สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ พัทลุง จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ มอ.หาดใหญ่ จำกัด	100,000,000	4%
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น			109,200,000	

การฝากเงิน

ที่	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้รับฝาก	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้ฝาก	มูลค่าปัจจุบัน	อัตราดอกเบี้ย
1	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด	8,205,209	4%
2	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด	1,322,666	3%
3	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำมะกอกเหนือ จำกัด	500,000	5%
4	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรชะมวง จำกัด	212,427	3%
5	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเขาชัยสน จำกัด	3,284,644	3%
6	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	6,768,211	4%
7	สหกรณ์การเกษตรพนมวังก์ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพัทลุง จำกัด	4,394,935	3.5%
8	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง (สอง) จำกัด	สหกรณ์ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วย ไฟฟ้าชัยบุรี จำกัด	300,000	4%
9	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง (สอง) จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองพัทลุง จำกัด	2,000,000	4%
10	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง (สอง) จำกัด	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านคลองตรุด จำกัด	167,000	4%
11	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง (สอง) จำกัด	สหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด	1,039,082	3%
12	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง (สอง) จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเขาชัยสน จำกัด	3,182,000	4%
13	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรชะมวง จำกัด	420,000	3%
14	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองพัทลุง จำกัด	5,000,000	4%
15	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด	3,000,000	4%
16	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	322,152	5%
17	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด	17,000,000	4%
18	สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด	สหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด	1,000,000	4%
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น			58,118,326	

การซื้อขาย

ที่	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้ขาย	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้ซื้อ	ชนิดสินค้า	จำนวน	มูลค่า (บาท)
1	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรกระแส สินธุ์ จำกัด	อาหารสัตว์	303 กระสอบ	70,980
2	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด	อาหารสัตว์	50 กระสอบ	14,550
3	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรบาง แก้ว จำกัด	อาหารสัตว์	160 กระสอบ	25,750
4	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	กลุ่มโคนมป่าพะยอม	อาหารสัตว์	1,520 กระสอบ	271,958
5	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	กลุ่มโคนมเขาชัยสน	อาหารสัตว์	900 กระสอบ	190,540
6	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	สหกรณ์โคเนื้อศรีบรรพต จำกัด	อาหารสัตว์	900 กระสอบ	190,540
7	สหกรณ์การปศุสัตว์พัทลุง จำกัด	กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรคอนทราย	อาหารสัตว์	260 กระสอบ	66,610
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น					830,928

การเชื่อมโยงเครือข่ายในกิจกรรมอื่น

ที่	ชนิดของกิจกรรม	ชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ร่วมกิจกรรม	มูลค่า
1	การแลกเปลี่ยนความรู้ (จัดกิจกรรมของชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางในอำเภอป่าบอน (คู่เดิม) ประชุมพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ทุกวันที่ 25 ของทุกเดือน	1. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนเคี่ยม จำกัด 2. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนออก จำกัด 3. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านชุมแสง จำกัด 4. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านหัวควน จำกัด 5. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านเพ็งสะอาด จำกัด 6. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งคลองควาย จำกัด 7. สหกรณ์กองทุนสวนยางในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านยางขาคีม จำกัด 8. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านโหล๊ะหาร จำกัด	-
2	สหกรณ์กองทุนสวนยางในเขตอำเภอตะโหมด ที่ว่าการอำเภอตะโหมด และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ได้ตั้งตลาดกลางยางพาราเพื่อให้ผู้ซื้อและผู้ขายได้พบปะเจรจาการซื้อขายส่งยางพารา	สหกรณ์กองทุนสวนยางในพื้นที่อำเภอป่าบอน, พื้นที่อำเภอบางแก้ว, อำเภอตะโหมด, อำเภอเขาชัยสน, และอำเภอปากพะยูน จำนวนรวม 21 สหกรณ์	จำนวน 1,087 ตัน เป็นเงิน 73,340,000 บาท

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานองค์กรประชาชน

เมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นของทั้งองค์กรที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนในจังหวัดพัทลุง มีจำนวนสินทรัพย์รวมกันประมาณ 6,229 ล้านบาท ถ้าองค์กรต่าง ๆ ทุกประเภทหันหน้ามาทำธุรกรรมร่วมกันมากขึ้น เงินประมาณหมื่นล้านบาทจะได้เข้าไปหมุนเวียนในระบบซึ่งจะดีกว่าการนำไปฝากธนาคาร อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพื้นฐานสามารถวิเคราะห์ได้ว่าองค์กรต่าง ๆ ยังไม่ได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันอย่างจริงจัง หรือมีก็น้อยมากและเป็นเพียงธุรกรรมพื้นฐานและติดต่อแบบหลวม ๆ เท่านั้น มีข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะบทบัญญัติกฎหมายของสหกรณ์ที่บัญญัติขึ้นมาที่เอื้ออำนวยให้แยกกันอยู่ไม่มีหน่วยงานใดที่จะเป็นหน่วยงานประสานอย่างแท้จริงได้

ศักยภาพขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงในปัจจุบันเมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน พบว่าในกลุ่มจดทะเบียนนั้นองค์กรประชาชนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ แต่ส่วนใหญ่ขาดแผนธุรกิจ มีฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการในการบริหารจัดการองค์กร โดยทั้งสองฝ่ายมีหลักการทำงานแบบเกื้อกูลกัน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน เพื่อนำความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้มานั้นมาวางนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานโดยภาพรวมแล้ว แต่ละองค์กรต่างก็มีกำไรเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะมีกำไรเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นจะแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ประเภทขององค์กรนั้นๆ ยกตัวอย่าง สหกรณ์ออมทรัพย์ก็จะประกอบธุรกิจด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิก และการออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตรในปัจจุบันเน้นธุรกรรมด้านสินเชื่อและมีรายได้หลักจากการปล่อยสินเชื่อ ในส่วนของการรวบรวมผลผลิตและจัดหาลินค้ามาจำหน่ายนั้นมีน้อยลงมาก สหกรณ์กองทุนสวนยางมีรายได้หลักคือการซื้อน้ำยางสดมาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันหรือจำหน่ายเป็นน้ำยางสด โดยในกลุ่มเกษตรกร มีการทำธุรกรรมในส่วนของการทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และอื่นๆ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรโดยปกติแล้ว มิได้ทำบัญชีการเงินอย่างเป็นระบบถูกต้อง ซึ่งจะแตกต่างกับกลุ่มจดทะเบียนประเภทสหกรณ์ที่มีการทำบัญชีอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้

ในส่วนของกลุ่มองค์กรที่ไม่จดทะเบียนซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มอื่นๆ ต่างก็ไม่ได้มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างถูกต้องซึ่งทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจนส่วนใหญ่ลงหลักฐานการเงินในสมุดรับจ่าย และบางแห่งขาดผู้ดูแลโดยตรง ทำให้เสี่ยงต่อการลงบันทึกรับจ่ายและเอกสารสูญหาย ยกตัวอย่างเช่น ในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งทำธุรกิจด้านสินเชื่อโดยเฉพาะ และผลกำไรส่วนใหญ่มาจากดอกเบี้ยเงินกู้ของสมาชิก เมื่อพิจารณาถึงลงไปจะพบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในปัจจุบันมีทั้งกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและกลุ่มที่ล้มเหลว ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบบริหารจัดการขององค์กรที่ยังไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งก็เช่นเดียวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ส่วนใหญ่มีการบริหารแบบผูกขาดของผู้นำองค์กร และขาดการตรวจสอบอย่างมีระบบ

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมของกลุ่มองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง ทั้งองค์กรที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน พบว่า องค์กรต่างๆขาดการวางแผนธุรกิจที่สะท้อนรายละเอียดเชิงปฏิบัติการ ซึ่งส่งผลทำให้้องค์กรขาดกลไกดำเนินงานไปในทิศทางที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าองค์กรส่วนใหญ่ไม่มีการเอาผลงานที่ผ่านมาเทียบกับแผนที่วางไว้เนื่องจากไม่มีระบบบัญชีและระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงจุดกำเนิดและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งนั้น มีจุดเริ่มต้นที่มีความคล้ายคลึงกัน และต่างก็มีการดำเนินงาน เพื่อมุ่งเน้นให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยในแต่ละองค์กรจะมีสวัสดิการให้สมาชิกแตกต่างกัน แล้วแต่ผลประโยชน์ และนโยบายขององค์กรนั้นๆ เมื่อพิจารณาในเรื่องการเชื่อมโยงในปัจจุบัน โดยภาพรวมพบว่าองค์กรต่างๆมีการเชื่อมโยงกันอยู่บ้างในลักษณะหลวมๆ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่องในการเชื่อมโยงเครือข่าย รูปแบบที่มีอยู่นั้นมีทั้งเชื่อมโยงกันในองค์กรประเภทเดียวกัน และเชื่อมโยงกันระหว่างองค์กรต่างประเภทกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเชื่อมโยงกันเพื่อเกื้อหนุนทางด้าน การให้เงิน ในส่วนธุรกรรมในด้านอื่นๆยังคงมีน้อยมาก แต่มีแนวโน้มว่าจะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต

ในการนำเสนอสภาพการดำเนินงานโดยรวมขององค์กรประชาชนในจังหวัดสตูล คณะวิจัยได้ ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์กรประชาชนที่เป็นองค์กรจดทะเบียน ได้แก่ สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร โดยได้สรุปในประเด็นของ ทุนดำเนินการ คุณภาพของสินทรัพย์ โครงสร้างธุรกิจ การทำกำไร และ ผลกระทบของธุรกิจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัด พัทลุง

ในปี พ.ศ. 2548 จังหวัดพัทลุงมีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 175 แห่ง สหกรณ์ 103 แห่ง และกลุ่มเกษตรกร 72 แห่ง ในที่นี้สามารถตรวจสอบบัญชีได้ 145 แห่ง แบ่งเป็นสหกรณ์ 98 แห่ง และกลุ่มเกษตรกร 47 แห่ง มีจำนวนสมาชิกรวมกัน 99,864 คน

1.4.1.1 ทุนดำเนินการโดยรวมของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง มีประมาณ 5,051.77 ล้านบาท โดยมีผลตอบแทนต่อส่วนของทุนคิดเป็น 9.49%

เมื่อพิจารณาแหล่งเงินทุน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เงินทุนภายใน และเงินทุนภายนอก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เงินทุนภายใน 3,738.79 ล้านบาท คิดเป็น 74.02%

- เงินรับฝากสมาชิก 1,719.63 ล้านบาท คิดเป็น 34.04%
- ทุนสหกรณ์ 1,973.02 ล้านบาท คิดเป็น 38.35%
- อื่นๆ 82.14 ล้านบาท คิดเป็น 1.63%

เงินทุนภายนอก 1,312.38 ล้านบาท คิดเป็น 25.98%

- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า 1,276.26 ล้านบาท คิดเป็น 25.27%

- เงินรับฝากสหกรณ์ 36.12 ล้านบาท คิดเป็น 0.72%

เมื่อพิจารณาหนี้สินทั้งสินต่อทุนสหกรณ์ พบว่ามีหนี้สินทั้งสิ้น 3,114.16 ล้านบาท และมีทุนของสหกรณ์ 1,937.02 ล้านบาท โดยสัดส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนสหกรณ์เป็น 1.6 เท่า มีอัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์เป็น 13.01% และการเติบโตของหนี้สินเป็น 14.48%

1.4.1.2 คุณภาพของสินทรัพย์ โดยรวมของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพัทลุงมีทั้งสิ้น 5,051.77 ล้านบาท คิดเป็นผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ได้เป็น 3.65% โดยมีรายละเอียดการลงทุนในสินทรัพย์ดังต่อไปนี้

- เงินสด/เงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	362.38 ล้านบาท คิดเป็น 7.17%
- ลูกหนี้	4,492.59 ล้านบาท คิดเป็น 88.94%
- (ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	(25.08) ล้านบาท คิดเป็น (0.50%)
- ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์	103.70 ล้านบาท คิดเป็น 2.05%
- หลักทรัพย์/ตราสาร	10.93 ล้านบาท คิดเป็น 0.22%
- สินค้า และอื่นๆ	106.65 ล้านบาท คิดเป็น 2.11%

1.4.1.3 โครงสร้างธุรกิจ การบริหารจัดการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพัทลุงนั้นขึ้นอยู่กับขีดความสามารถ/สมรรถนะของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการขององค์กรนั้นๆ และเมื่อพิจารณาตามขนาดขององค์กร พบว่า ในจังหวัดพัทลุงมีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ 80 แห่ง ปานกลาง 31 แห่ง ใหญ่มาก 19 แห่ง และเล็ก 15 แห่ง มีมูลค่าธุรกิจรวม 6,821.61 ล้านบาท/ปี (568.47 ล้านบาท/เดือน) มีการเติบโตทางธุรกิจคิดเป็น 22.24% โดยมีรายละเอียดของธุรกิจดังนี้

- รับฝากเงิน	1,700.96 ล้านบาท คิดเป็น 24.93%
- ให้กู้เงิน	3,711.99 ล้านบาท คิดเป็น 54.42%
- จัดหาสินค้า	495.28 ล้านบาท คิดเป็น 7.26%
- รวบรวมผลผลิต	904.06 ล้านบาท คิดเป็น 13.25%
- ให้บริการ	9.32 ล้านบาท คิดเป็น 0.14%

1.4.1.4 การทำกำไร สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพัทลุงมีความสามารถในการทำกำไร คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิได้ 9.49% และเมื่อพิจารณาเป็นอัตราเฉลี่ยต่อสมาชิก พบว่า

- กำไรต่อสมาชิก 1,733.57 บาท/คน
- เงินออมต่อสมาชิก 32,667.42 บาท/คน
- หนี้สินต่อสมาชิก 44,466.09 บาท/คน

เมื่อพิจารณากำไร(ขาดทุน) ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีกำไร (ขาดทุน) 173.22 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดของรายได้และค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายได้ 1,843.24 ล้านบาท

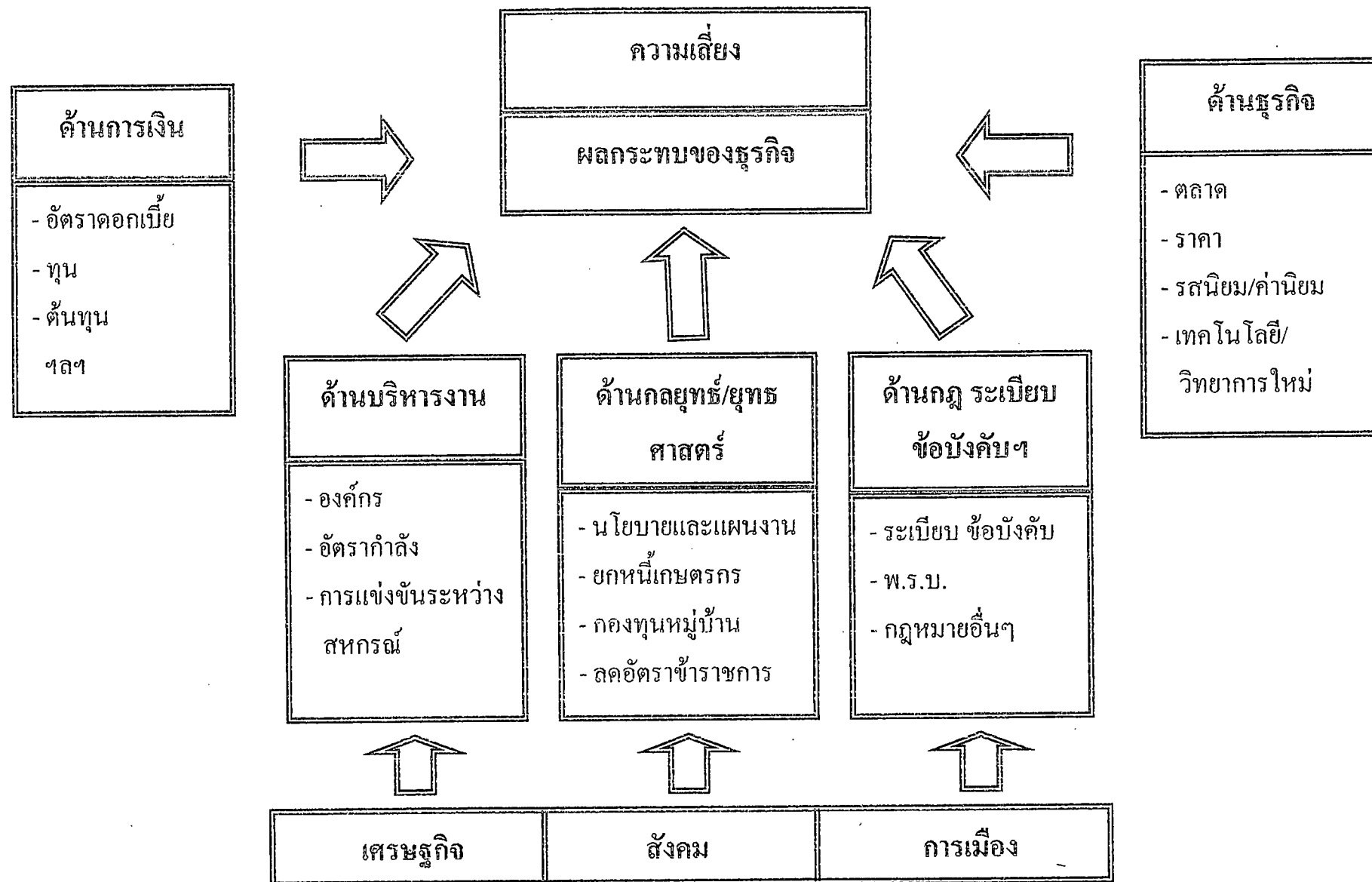
- รายได้ธุรกิจ 1,824.52 ล้านบาท คิดเป็น 98.98%
- รายได้เฉพาะธุรกิจ 11.66 ล้านบาท คิดเป็น 0.65%
- รายได้อื่น 7.05 ล้านบาท คิดเป็น 0.38%

ค่าใช้จ่าย 1,670.03 ล้านบาท

- ต้นทุนธุรกิจ 1,496.71 ล้านบาท คิดเป็น 81.20%
- ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 43.35 ล้านบาท คิดเป็น 2.35%
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 129.98 ล้านบาท คิดเป็น 7.05%

โดยมีอัตรากำไรสุทธิของกำไร/ขาดทุน อัตราการเติบโตของทุนสำรองและทุนสะสมอื่นๆเป็น 5.11%, 10.09% และ 16.81% ตามลำดับ

1.4.1.5 ผลกระทบต่อธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง

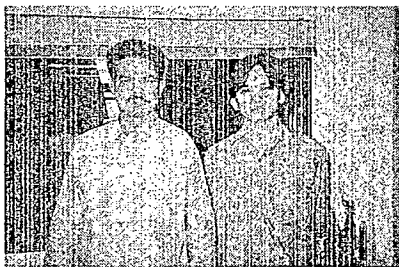

1.5 ศึกษาสภาพทั่วไปขององค์กรตัวอย่าง

การศึกษาสภาพทั่วไปขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการคัดเลือกองค์กรตัวอย่าง 2 องค์กร ซึ่งเป็นตัวอย่างขององค์กรที่มีการทำกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่าย ได้แก่ 1) สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด 2) สหกรณ์โคเนื้อชัยบุรี จำกัด โดยได้นำเสนอในหัวข้อ ประวัติความเป็นมาขององค์กร การดำเนินธุรกิจ รูปแบบการบริหารงาน จุดอ่อน จุดแข็ง ลักษณะการเชื่อมโยงเครือข่าย และในหัวข้ออื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายขององค์กรประชาชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.5.1 สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด

- ๑ ประวัติความเป็นมา (หรือวิวัฒนาการ) ขององค์กรประชาชนและเงื่อนไขที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการปรับตัว หรือการตัดสินใจทำธุรกรรมขององค์กร

สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด เดิมก่อตั้งเป็นกลุ่มเลี้ยงโคนม จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรตามพระราชบัญญัติ พ.ศ.2541 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2531 สหกรณ์เปิดทำการมานานกว่า 20 ปี ผู้จัดการคนปัจจุบัน คือ คุณสุรัตน์ ขู่อักษร สหกรณ์ประกอบด้วยสมาชิก 6 กลุ่ม ซึ่งมีจำนวน 328 คน

- ๑ การดำเนินธุรกิจ

สหกรณ์จะทำการรวบรวมน้ำนมดิบจากสมาชิก เพื่อนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และจัดจำหน่ายในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเพื่อยกระดับโรงงานผลิตนมสดพาสเจอร์ไรส์ ได้ระดับมาตรฐาน จีเอ็มพีสากล ซึ่งได้รับการรับรองจากกระทรวงสาธารณสุข ทำให้สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ส่งออกได้ รวมถึงได้ปรับปรุงแก้ไขระบบภายในโรงงานเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยจัดซื้อเครื่องบรรจุนมเพิ่ม 4 ตัว เพื่อให้ขบวนการบรรจุสอดคล้องกับชุดพาสเจอร์ไรส์ ซึ่งสามารถผลิตได้ 6 ตัน/ชั่วโมง นอกจากนี้สหกรณ์ยังได้จัดหาอาหารสูตรต่างๆ และสินค้าอื่นๆ มาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ยกตัวอย่างเช่น อาหารสัตว์ วัสดุอุปกรณ์การเกษตร หลอดนม ขายนมพาสเจอร์ไรส์ และทางสหกรณ์ยังได้จัดหาและเวชภัณฑ์ พันธุ์หญ้า เป็นต้น

๑ รูปแบบการบริหารงาน

รูปแบบการบริหารงานของสหกรณ์จะแตกต่างจากที่อื่น สหกรณ์สามารถทำธุรกิจได้ทุกรูปแบบ เพราะจะใช้มติของที่ประชุมเป็นหลัก ในส่วนของระเบียบข้อบังคับและการทำธุรกิจจะแยกออกจากกัน แต่การบริหารงานต่างๆ คณะกรรมการต้องรับรู้และต้องเข้าสู่มติที่ประชุม

ปัจจุบันสหกรณ์แบ่งการดำเนินการออกเป็น 5 แผนก คือ

1. แผนกการเงินและบัญชี
2. แผนกธุรกิจสินเชื่อ
3. แผนกธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
4. แผนกธุรกิจรวบรวมผลผลิต
5. แผนกธุรกิจให้บริการและส่งเสริม

การเกษตร

สหกรณ์จะมีการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ มีผู้ช่วย 4 คน บริหารงาน 4 ฝ่ายได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงินและบัญชี ฝ่ายการตลาด ฝ่ายโรงงาน ส่วนผู้จัดการจะมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงาน และในทุกๆ วันจันทร์หัวหน้าฝ่ายทั้งหมดจะต้องรายงานเกี่ยวกับปัญหา และการดำเนินงาน ในอาทิตย์ถัดไป ให้ผู้จัดการได้รับรู้ จะได้ช่วยกันแก้ปัญหา แต่การบริหารงานส่วนใหญ่ หัวหน้าแต่ละฝ่ายจะประสานงานกันเอง ส่วนคณะกรรมการจะมีทั้งหมด 9 คน โดยคัดมาจากทุกกลุ่มสมาชิก ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์มีสมาชิกทั้งหมด 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะเลือกกรรมการกลุ่มละ 1 คน อีก 3 คนจะทำการคัดเลือกโดยการโหวต กรรมการแต่ละคนจะมีหน้าที่เป็นคณะทำงาน โดยจะมีส่วนร่วมทุกฝ่าย สามารถปรึกษาและร่วมกันแก้ปัญหากับผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ ได้ รับรู้ข้อมูล แต่ไม่มีสิทธิสั่งการ และกรรมการแต่ละคนต้องนำปัญหาภายในกลุ่มมาแจ้งยังสหกรณ์เพื่อช่วยกันแก้ปัญหา

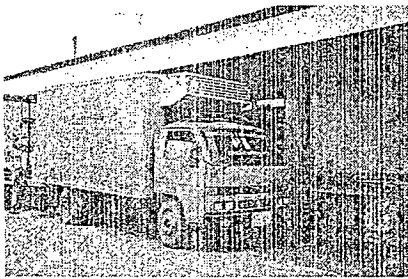
การบริหารงานของสหกรณ์จะเน้นที่ความสามัคคีทุกระดับ ตั้งแต่สมาชิก คณะกรรมการ พนักงาน และต้องมีความซื่อสัตย์ เช่น สมาชิกต้องผลิตน้ำมันดิบที่มีคุณภาพ คณะกรรมการที่เข้ามาบริหารต้องมีความรอบคอบ รวมถึงฝ่ายจัดการไม่หาผลประโยชน์ใส่ตนเอง การรับซื้อสินค้าของ สหกรณ์จะมีการเปิดประมูลแบบโปร่งใส แต่สินค้าที่นำมาขายต้องมีคุณภาพ การดำเนินงานทุกอย่างจะเป็นไปตามขั้นตอน

สหกรณ์มีสวัสดิการให้แก่สมาชิกตามระเบียบข้อบังคับของที่ประชุม โดยให้สหกรณ์ตั้งกองทุนสงเคราะห์สมาชิกในส่วนของกองทุนฌาปนกิจสมาชิกและพนักงาน ซึ่งเริ่มแรกเก็บเงินกองทุนจากสมาชิกและพนักงานรายละ 300 บาท เก็บทั้งสามีและภรรยาของสมาชิกและพนักงาน สมาชิกเสียชีวิตจะ

ได้รับเงินค่ามาปนกิจ 300,000 บาท ส่วนค่ารักษาพยาบาลสหกรณ์จะจ่ายเงิน สวัสดิการให้ตามอาการ และการพิจารณาจากที่ประชุม นอกจากนี้สหกรณ์ยังมีบริการ เครื่องอัดฟาง รถไถ และมีเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ สัตว์บาล เจ้าหน้าที่ผสมเทียมไว้สำหรับบริการสมาชิกฟรี

๑ จุดแข็งขององค์กร

จุดแข็งของสหกรณ์จะอยู่ที่ธุรกิจ ถ้าสหกรณ์ฐานะทางการเงินดีและมีความมั่นคง สมาชิกก็จะมี ความมั่นคงด้วย ทีมงานด้านการตลาดของสหกรณ์มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบัน สหกรณ์จะต้อง

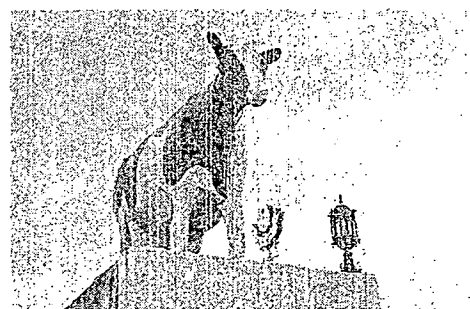
ส่งนมขายวันละ 25 ตัน แต่สามารถรวบรวมนมดิบจากสมาชิกได้ วันละ 18 ตัน จึงต้องสั่งซื้อน้ำนมดิบจากแหล่งอื่นเพื่อให้ได้ผลผลิต ตามต้องการ โดยปกติแล้วธุรกิจด้านการเกษตรจะมีปัญหาที่ การตลาด ดังนั้นนโยบายหลักที่สหกรณ์ใช้อยู่ก็คือ การตลาดต้อง นำหน้าการผลิต

๒ จุดอ่อนขององค์กร

จุดอ่อนของสหกรณ์ก็จะอยู่ที่การตลาด การประชาสัมพันธ์ promotion ซึ่งในส่วนนี้รูปแบบ ของสหกรณ์ทำได้ยาก การเติบโตของธุรกิจจึงมีขีดจำกัดได้แค่ระดับหนึ่ง และไม่สามารถแข่งขันกับ บริษัทใหญ่ๆ ได้ เพราะความเป็นสหกรณ์

๓ เหตุการณ์/กระแสภายนอกมีผลอะไรบ้าง

นโยบายของรัฐบาลมีผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะนโยบายการทำ FTA กับออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ โดยให้มีการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์จากนมอย่างเสรี ทำให้สหกรณ์ต้องแข่งขันกับต่างชาติ ซึ่งมีต้นทุนถูกกว่า ดังนั้นทางสหกรณ์จึงต้องใช้จุดแข็ง นั่นคือความเป็นนมในพื้นที่ และเป็นนมดิบ 100 % ซึ่งในภาคใต้มีเพียงโรงงานเดียว ประเด็นสำคัญ รัฐบาลไม่มีการส่งเสริมอาชีพมากนักเพราะอาชีพเลี้ยง โคนมไม่ได้อยู่ในนโยบายหลักของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลไม่ ต้องการให้เพิ่มปริมาณการเลี้ยงโคนม นอกจากนี้ยังมีปัญหา เรื่องราคาน้ำมันแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่ไม่ สามารถเพิ่มราคาขายได้ สหกรณ์มีโรงงานซึ่งเครื่องจักร ต้องใช้น้ำมัน มีรถห้องเย็นเกือบ 20 คัน ค่าไฟฟ้าก็เพิ่มขึ้น ทั้งๆที่กำลังดำเนินการผลิตเท่าเดิม

- **บทบาทขององค์กรในการพัฒนาท้องถิ่น**

สหกรณ์จะมีงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นปีละ 400,000 บาท เช่น ให้ทุนเป็นของรางวัล สนับสนุนด้วยการบริจาคน้ำมัน ฯลฯ

- **บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนองค์กร**

รัฐบาลมีเงินงบประมาณสนับสนุนให้แก่สมาชิกโดยผ่านสหกรณ์ เช่น โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมปี 2548 ซึ่งเป็นจำนวนเงินกว่า 20 ล้านบาท โดยทางสหกรณ์จังหวัดสามารถช่วยเหลือเรื่องเงินกู้ ในการประสานงานกับส่วนราชการอื่นๆ และตรวจสอบภายใน ส่วนการแนะนำเกี่ยวกับโรงงานด้านการตลาด หน่วยงานของรัฐ ไม่มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในการแนะนำ สหกรณ์ได้

และ

- **รูปแบบการเชื่อมโยงในปัจจุบัน**

ปัจจุบันทำการเชื่อมโยงเครือข่าย โดย ทางสหกรณ์รับซื้อน้ำมันดิบจากสหกรณ์โคนม โนนดินแดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และน้ำมันดิบจากจังหวัดนครศรีธรรมราช แต่การซื้อน้ำมันดิบจากสมาชิกจะมีต้นทุนสูงกว่า เพราะทางสหกรณ์ต้องดูแลสมาชิก ทั้งค่าขนส่ง ต้นทุนค่าจ้างเจ้าหน้าที่ผสมเทียมและอีกหลายอย่าง ถ้าซื้อจากที่อื่นก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเหล่านี้

- **ความต้องการเชื่อมโยงเครือข่าย**

สหกรณ์มีความต้องการในการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยการให้แต่ละองค์กรแลกเปลี่ยนสินค้ากัน เช่น ผลิตภัณฑ์นมแลกกับข้าว ปุ๋ยชีวภาพ มันสำปะหลัง ฯลฯ การรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายกันจะทำให้มีศักยภาพสูง สามารถต่อรองราคาได้ ซึ่งอันที่จริงแล้วแกนนำของหลายๆ องค์กรมีความคิด ความสามารถ แต่ยังไม่ได้แสดงออกมา ซึ่งถ้าสามารถรวมกลุ่มกันได้

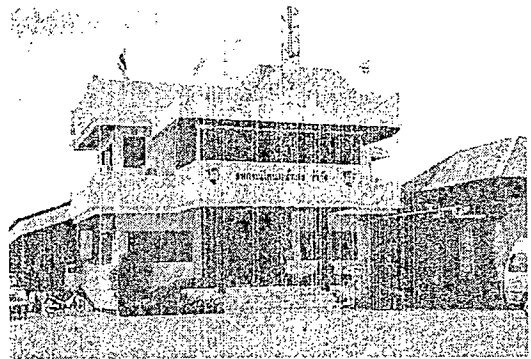
ก็จะทำให้หลุดพ้นจากภาวะนายทุน ไม่มีพ่อค้าคนกลาง สามารถทำการค้าขายกันเองได้

ลักษณะการเชื่อมโยงโดยให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเพื่อดึงศูนย์กลางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของแต่ละจังหวัด สหกรณ์ทุกประเภทต้องเชื่อมโยงเครือข่ายกัน โดยแต่ละสหกรณ์ต้องบอกความต้องการ จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อจะได้รับรู้ถึงปัญหาร่วมกัน และในขณะนี้ทางสหกรณ์ฯ กำลังสร้างโรงงานผลิตอาหารสัตว์ โดยจะเปิดทำการในช่วงเดือนมกราคม ปี 2549 และมีความต้องการที่จะเชื่อมโยงกับสหกรณ์ทางการเกษตรที่มีผลผลิตที่สามารถนำมาทำเป็นอาหารสัตว์ได้ เช่น มันสำปะหลัง

ข้าวโพด ถั่วลิสง ฯลฯ ในจังหวัดพัทลุงมีสหกรณ์การเกษตรเยอะแต่ไม่มี สหกรณ์ใดที่จะผลิตและรวบรวมมาส่ง ทางสหกรณ์ฯจึงต้องสั่งซื้อจากโคราช

๑ ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยงเครือข่าย

ปัญหาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงก็คือ ความพร้อมของสหกรณ์ต่างๆ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทุกๆ สหกรณ์ที่อยู่ในเครือข่ายต้องมีเป้าหมาย และการประสานงานร่วมกัน มีการประชุมร่วมกัน และศูนย์กลางในการรวบรวมผลิตภัณฑ์ ต้องมีความพร้อมและมีประสิทธิภาพ

๑ ปัจจัยที่ทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายประสบความสำเร็จ

ปัจจุบันมีสหกรณ์เป็นจำนวนมาก และมีศักยภาพที่แตกต่างกัน แต่ละสหกรณ์ต้องช่วยกันจำหน่ายสินค้า หรือแลกเปลี่ยนสินค้ากัน โดยไม่ผ่านพ่อค้า จะทำให้ผู้บริโภคได้สินค้าราคาถูก

ปัจจัยที่ทำให้การเชื่อมโยงประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. ธุรกิจ ต้องพยายามแลกเปลี่ยนธุรกิจกันให้ได้มากที่สุด
2. ราคา ผลิตภัณฑ์ไม่ควรมียาแพง

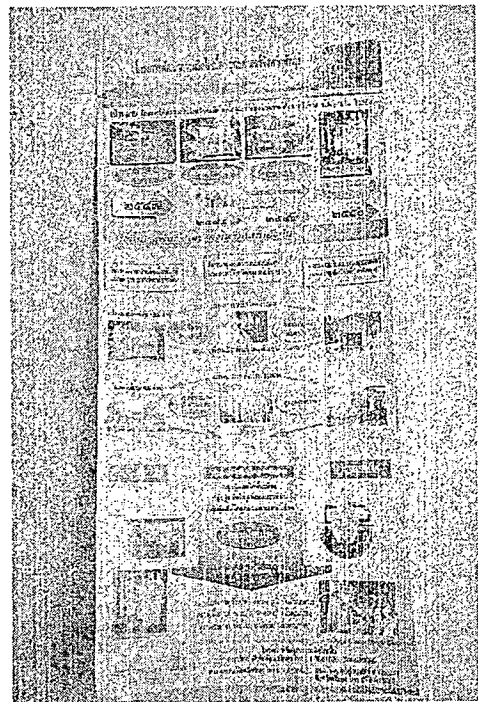
1.5.2 สหกรณ์โคเนื้อ ชัยบุรี จำกัด

- ๑ ประวัติความเป็นมา (หรือวิวัฒนาการ) ขององค์กรประชาชนและเงื่อนไขที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการปรับตัว หรือการตัดสินใจทำธุรกรรมขององค์กร

สหกรณ์โคเนื้อชัยบุรี จำกัด จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2546 จัดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ก่อนหน้านั้นเป็นกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ และมีเงินสัจจะฝากกับกลุ่มออมทรัพย์ภายในหมู่บ้าน ปัจจุบันได้ยกระดับมาเป็นสหกรณ์ โดยมีสมาชิก 337 คน

- ๑ การดำเนินธุรกิจ

สหกรณ์ได้กู้เงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ในการจัดซื้อแม่พันธุ์โคเนื้อ ปี พ.ศ. 2547 สั่งซื้อมา 115 ตัว และทำการจำหน่ายให้แก่สมาชิก ซึ่งขณะนี้เป็นช่วงแม่พันธุ์กำลังคลอดลูก และในปี พ.ศ. 2548 ได้ซื้อเพิ่มอีก 85 ตัว ปัจจุบันลูกโคมีอายุ 9-10 เดือน การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันเป็นแบบสมาชิกต่างคนต่างขาย เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่มีทุนเพียงพอที่จะขยายขนาดของธุรกิจ และรับซื้อลูกโครุ่นจากสมาชิก ในช่วงปี พ.ศ. 2547 สหกรณ์มีผลกำไรประมาณ 90,000 บาท สมาชิกจึงยังไม่ได้เงินปันผล เพราะผลกำไรน้อย แต่ในปี พ.ศ.2548 สหกรณ์มีผลกำไรมากขึ้น ประมาณ 190,000 บาท จึงต้องมีการปันผลเฉลี่ยคืน โดยจะพิจารณาจากการทำธุรกิจร่วมกับสหกรณ์ของสมาชิกว่ามีมากน้อยเพียงไร สหกรณ์ก็จะทำการปันผลและเฉลี่ยคืนตามส่วน และสหกรณ์ยังทำธุรกิจเกี่ยวกับการอัดฟางเพื่อจำหน่าย ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์มีเครื่องอัดฟาง 2 เครื่อง เพราะในพื้นที่มีศักยภาพในการทำนาข้าว จึงสามารถอัดฟางให้แก่สมาชิกได้ โดยสมาชิกจะได้เงินจากการขายฟางให้แก่สหกรณ์ก้อนละ 1 บาท และฟางที่ได้สหกรณ์จะมีการจัดจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาก้อนละ 12 บาท และจำหน่ายเกษตรกรทั่วไปก้อนละ 15 บาท นอกจากนี้สหกรณ์ยังมีเครื่องไถนาไว้บริการให้แก่สมาชิก และจำหน่ายอาหารสัตว์

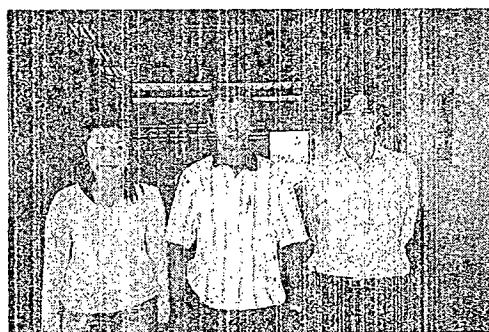
ปัจจุบันสหกรณ์มีปัญหาในการดำเนินธุรกิจ เพราะสมาชิกจะไม่ให้ความสำคัญกับสหกรณ์ สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ และจะขายผลผลิตให้แก่พ่อค้า ทั้งที่จริงสหกรณ์ควรจะเป็นสถานที่ในการรวบรวมผลผลิตของสมาชิก และผลประโยชน์ก็จะตกอยู่กับสมาชิก

๑ รูปแบบการบริหารงาน

สหกรณ์มีคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน และจะมีการประชุมในวันที่ 10 ของทุกๆเดือน คณะกรรมการได้รับการคัดเลือกมาจากสมาชิก หมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งจะทำให้สามารถกระจายงานไปยังแต่ละกลุ่มได้อย่างทั่วถึง มีพนักงานดูแลงานด้านบัญชี 1 คน ทำให้การจัดการด้านการเงินเป็นระบบมากขึ้น มีหลักฐานในการซื้อขาย เพราะเดิมหลักฐานต่างๆจะจดไว้ในสมุดของสหกรณ์ซึ่งทำให้สมาชิกอาจหลงลืมได้ ในส่วนฝ่ายจัดการในขณะนี้กำหนดหน้าที่ให้คณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการในฝ่ายต่างๆ โดยให้ประธานมีหน้าที่เป็นผู้จัดการด้วยอีก 1 ตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ผสมเทียมจากมหาวิทยาลัยทักษิณ 5 คน และทางจังหวัดจะมีเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งบริการสมาชิกฟรี ในส่วนสวัสดิการสหกรณ์จะมีเงินช่วยเหลืออุปโภคบริโภครายละ 3,000 บาท

๒ จุดแข็งขององค์กร

จุดแข็งของสหกรณ์จะอยู่ที่คณะกรรมการ มีการประสานงานและการทำงานที่ดี ซึ่งกรรมการจะมาจากประธานกลุ่มย่อยของแต่ละหมู่บ้าน ถ้ามีปัญหาจะสามารถประสานงานมายังสหกรณ์ได้ และการประชุมมีอย่างต่อเนื่องในทุกๆเดือน

๓ จุดอ่อนขององค์กร

สหกรณ์มีจุดอ่อนอยู่ที่สมาชิก เพราะสมาชิกยังไม่มีอุดมการณ์สหกรณ์ที่แท้จริง ไม่มีความเชื่อในตัวผู้นำสหกรณ์ สมาชิกบางส่วนมีความคิดว่าสหกรณ์เป็นของกรรมการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม นอกจากนี้ยังมีสมาชิกที่ค้างชำระหนี้ สมาชิกยังไม่มีระเบียบวินัย และขาดจิตสำนึก

๔ เหตุการณ์/กระแสภายนอกมีผลอะไรบ้าง

กระแสของพ่อค้าคนกลางมีผลกระทบกับสหกรณ์ เพราะสมาชิกจะขายผลผลิตให้แก่พ่อค้า แม้ราคารับซื้อจะเท่ากับสหกรณ์ แต่สมาชิกยังไม่เข้าใจการดำเนินงานของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกขายผลผลิตให้แก่สหกรณ์ ผลกำไรก็จะได้กับสมาชิกเอง และปัจจุบันนี้ราคาน้ำมันเพิ่มมากขึ้น เครื่องอัดฟางจำเป็นต้องใช้น้ำมันเป็นปริมาณมาก ทำให้ราคาจำหน่ายฟางอัดก้อนสูงขึ้น

๕ บทบาทขององค์กรในการพัฒนาท้องถิ่น

ปัจจุบันทางสหกรณ์ยังมีเงินทุนน้อย จึงมีเพียงการพัฒนาท้องถิ่นทางด้านกีฬา สนับสนุนเกี่ยวกับถ้วยรางวัล

๑๑ บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนองค์กร

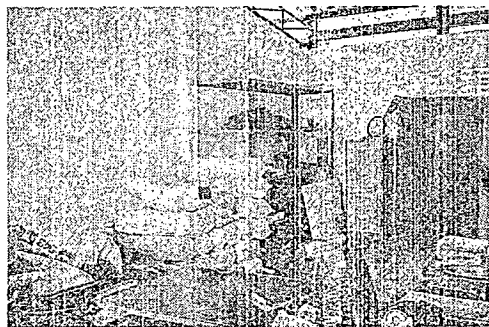
หน่วยงานของรัฐบาลจะให้การช่วยเหลือในหลายๆเรื่อง เช่น กองทุนพัฒนาสหกรณ์จะช่วยเหลือเรื่องเงินกู้ และในการประชุมใหญ่วิสามัญ จะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มาช่วยในการอบรมแก่สมาชิก เพราะสมาชิกจะเชื่อในคำพูดของเจ้าหน้าที่มากกว่าคณะกรรมการ และยังมีเจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพสัตว์มาช่วยบริการให้แก่สมาชิก

๑๒ รูปแบบการเชื่อมโยงในปัจจุบัน

ปัจจุบันยังไม่มี การเชื่อมโยง มีเพียงธุรกิจการขายฟางอัดก้อนให้แก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป รวมทั้งการจำหน่ายปุ๋ยให้แก่สมาชิก

๑๓ ความต้องการเชื่อมโยงเครือข่าย

ต้องการให้มีการเชื่อมโยงเกี่ยวกับการอัดฟางกับสหกรณ์โคเนื้อพัทลุง แต่ในขณะนี้ สหกรณ์ยังไม่มีทุนและศักยภาพเพียงพอในการขยายธุรกิจ และทางสหกรณ์ได้เสนอการทำนาแบบครบวงจร เพราะเกษตรกรในพื้นที่มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก สหกรณ์มีแนวคิดในการทำโรงสีแปรรูปข้าวสารอบแห้ง รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม

ข้าวสารในพื้นที่ ถ้ามีตลาดรองรับก็จะสามารถทำการเชื่อมโยงได้ ในการเชื่อมโยงเครือข่าย การทำงานในแต่ละกลุ่มต้องครบวงจร การผลิต รวบรวม แปรรูป การตลาด สมาชิกต้องมีความสามัคคีกัน ทางสหกรณ์มีความต้องการให้เจ้าหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงาน ให้สหกรณ์แลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์กัน เช่น เนื้อ ข้าวสาร ผัก ผลไม้ ฯลฯ ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลาง และ สหกรณ์ยังมีความต้องการอาหารชั้นซึ่งในขณะนี้สหกรณ์ปศุสัตว์มีการผลิตอยู่ การเชื่อมโยงเครือข่ายควรมีศูนย์รวมของทั้งจังหวัดอยู่ที่ชุมนุมฯ แล้วจึงกระจายไปสู่องค์กรต่างๆ

๑๔ ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยงเครือข่าย

ชุมนุมในระดับจังหวัด เพิ่งก่อตั้งขึ้นหลังจากที่สหกรณ์ต่างๆมีการดำเนินธุรกิจที่เติบโตแล้ว เมื่อให้ชุมนุมฯเป็นศูนย์กลาง จึงเกิดปัญหาเพราะแต่ละองค์กรสามารถดำเนินธุรกิจได้เอง และดีกว่าชุมนุมฯ อันที่จริงผลิตภัณฑ์ต่างๆควรรวบรวมที่ชุมนุมฯ และการสั่งซื้อสินค้าควรสั่งผ่านชุมนุมฯ เพราะจะสามารถสั่งได้ในปริมาณที่มากและจะช่วยลดราคาสินค้าให้ต่ำลง อีกปัญหาหนึ่งก็คือ การเลือกผู้นำคณะกรรมการ เมื่อครบวาระ 2 ปีก็ต้องเลือกใหม่ ทำให้ผู้ที่มีความสามารถในการทำงานต้องออกจากการบริหาร เมื่อมีคณะทำงานใหม่เข้ามา ก็อาจจะเกิดปัญหา มีการโกงกิน ทำให้ชุมนุมฯเกิดความเสียหาย

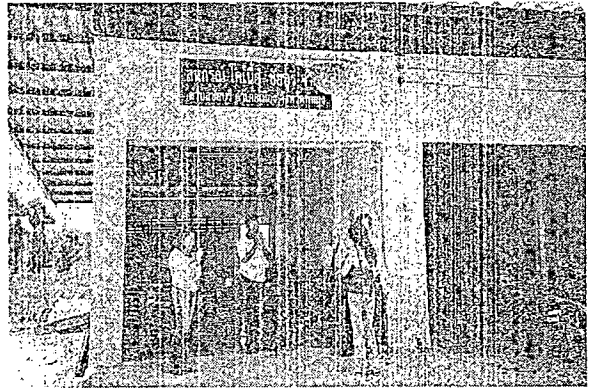
ดังนั้นสิ่งสำคัญก็คือตัวผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์ และเสียสละ สุดท้ายคือ ปัญหาสมาชิกเครือข่ายไม่เข้าใจรูปแบบการเชื่อมโยง ไม่มีความเชื่อถือในตัวผู้นำ มองแต่ประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ

๑ ปัจจัยที่ทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายประสบความสำเร็จ

การเชื่อมโยงเครือข่ายจะประสบ

ความสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากความพร้อมของแต่ละสหกรณ์ โดยต้องเข้าใจในภาพรวม มีเป้าหมายร่วมกัน สหกรณ์แต่ละแห่งต้องมีการทำงาน การผลิตแบบครบวงจร เช่น สหกรณ์การเกษตร มีผลไม้เป็นผลผลิต ก็ควรจะแปรรูปเป็นผลไม้กระป๋อง มีบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ผู้นำต้องเข้มแข็ง สมาชิกมีความ

ศรัทธา มีการบริหารงานที่ดี และสหกรณ์ต่างๆ ต้องมีระเบียบวินัยเป็นของตนเองด้วย

บทที่ 2

บทสังเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

2.1 แหล่งข้อมูล / วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงมีแหล่งที่มาจาก ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการแก้ปัญหาสังคม และความยากจนเชิงบูรณาการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอ ข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามพื้นที่ และจำแนกตามปัญหาความยากจน โดยใน ส่วนของผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่เป็นสมาชิกขององค์กรประชาชนทั้งที่จดทะเบียน และไม่จดทะเบียน ไม่สามารถนำข้อมูลมาเสนอได้ เนื่องจาก ฐานข้อมูลของจังหวัดไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลการสังกัดองค์กรประชาชนไว้ และไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจังหวัดพัทลุง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง ที่ทำการปกครองจังหวัด จังหวัดพัทลุง และศูนย์ประมวลผลข้อมูลการแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการจังหวัดพัทลุง

อย่างไรก็ตาม หากต้องการข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่เป็นสมาชิกองค์กรประชาชน ก็อาจจะทำได้ โดยนำรายชื่อคนยากจนจดทะเบียนจากศูนย์ประมวลผลข้อมูลฯ จำนวน 59,646 คน และรายชื่อสมาชิกขององค์กรประชาชนจากองค์กรต่างๆ ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน จำนวน 1,893 องค์กร (มีสมาชิกกว่าหกหมื่นคน) แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก 2 ส่วนข้างต้น มาจับคู่กันทีละคน เพื่อดูว่าคนที่ จดทะเบียนคนยากจนคนใด อยู่ในองค์กรใดบ้าง ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนครบ 59,646 คน หรือ 1,893 องค์กร ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ แต่มีความยุ่งยาก และเสียเวลาในการดำเนินการมาก เนื่องจากฐานข้อมูลสมาชิกขององค์กรต่างๆในปัจจุบันที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้ อาจมีการผิดพลาด ทีมวิจัยจึงลงความเห็นว่าไม่ควรนำเสนอข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่เป็นสมาชิกองค์กร ประชาชนในจังหวัดพัทลุง

2.2 ตารางวิเคราะห์ข้อมูลผู้ลงทะเบียนคนยากจน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามพื้นที่

ที่	พื้นที่	จำนวนประชากร	จำนวนผู้ลงทะเบียน (ร้อยละ)	ร้อยละเทียบกับจำนวน ประชากร
1	อำเภอเมืองพัทลุง	123,167	12,224 (20.49)	9.92
2	อำเภอควนขนุน	82,957	10,313 (17.29)	12.43
3	อำเภอป่าพะยอม	31,517	5,174 (8.67)	16.42
4	อำเภอตะโหมด	27,992	4,978 (8.35)	17.78
5	อำเภอเขาชัยสน	44,411	4,944 (8.29)	11.13
6	อำเภอบำกพระขุน	50,241	4,690 (7.86)	9.34
7	อำเภอกงหรา	34,317	4,515 (7.57)	13.16
8	อำเภอบำบอน	43,365	3,626 (6.08)	8.36
9	อำเภอศรีบรรพต	16,493	3,524 (5.91)	21.37
10	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	25,121	3,052 (5.12)	12.15
11	อำเภอบางแก้ว	24,807	2,606 (4.37)	10.51
รวม		504,388	59,646 (100.00)	11.83

ในปัจจุบันจังหวัดพัทลุงมีจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนทั้งสิ้น 59,646 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองพัทลุง มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำนวน 12,224 คน คิดเป็นร้อยละ 20.49 อันดับสอง คือ อำเภอควนขนุน มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำนวน 10,313 คน คิดเป็นร้อยละ 17.29 อันดับสาม คือ อำเภอป่าพะยอม มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำนวน 5,174 คน คิดเป็นร้อยละ 8.67 และเมื่อเปรียบเทียบร้อยละกับจำนวนประชากร พบว่า อำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอศรีบรรพต คิดเป็นร้อยละ 21.37 อันดับสอง คือ อำเภอตะโหมด คิดเป็นร้อยละ 17.78 อันดับสาม คือ อำเภอป่าพะยอม คิดเป็นร้อยละ 16.42

ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาความยากจน

ที่	ปัญหาความยากจน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	ปัญหาที่ดินทำกิน	43,086	46.55
2	ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน	34,299	37.06
3	ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน	10,174	10.99
4	ปัญหาด้านอื่นๆ	3,309	3.58
5	ปัญหาการถูกละเลย	916	0.99
6	ปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม	704	0.76
7	ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย	36	0.04
8	ปัญหาคนเร่ร่อน	29	0.03
รวม		92,553	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกิน โดยมีผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำนวน 43,086 คน คิดเป็นร้อยละ 46.55 รองลงมา คือ ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน จำนวน 34,299 คน คิดเป็นร้อยละ 37.06 ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน จำนวน 10,174 คน คิดเป็นร้อยละ 10.99 ปัญหาด้านอื่นๆ จำนวน 3,309 คน คิดเป็นร้อยละ 3.58 ปัญหาการถูกละเลย จำนวน 916 คน คิดเป็นร้อยละ 0.99 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม จำนวน 704 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76 ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04 และปัญหาที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนน้อยที่สุด คือ ปัญหาคนเร่ร่อน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 0.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาที่ดินทำกิน

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	อำเภอควนขนุน	6,751	11.32
2	อำเภอเมืองพัทลุง	6,255	10.49
3	อำเภอป่าพะยอม	4,415	7.40
4	อำเภอตะโหมด	4,279	7.17
5	อำเภอกงหรา	3,817	6.40
6	อำเภอเขาชัยสน	3,532	5.92
7	อำเภอป่าบอน	3,349	5.61
8	อำเภอปากพะยูน	3,145	5.27
9	อำเภอศรีบรรพต	3,067	5.14
10	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	2,520	4.22
11	อำเภอบางแก้ว	1,956	3.28
รวม		43,086	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินมีจำนวนทั้งสิ้น 43,086 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอควนขนุน จำนวน 6,751 คน คิดเป็นร้อยละ 11.32 อันดับสอง คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 6,255 คน คิดเป็นร้อยละ 10.49 อันดับสาม คือ อำเภอป่าพะยอม จำนวน 4,415 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 และอำเภอบางแก้วมีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินน้อยที่สุด จำนวน 1,956 คน คิดเป็นร้อยละ 3.28

ตารางที่ 4 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาคนเร่ร่อน

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	6	20.69
2	อำเภอตะโหมด	6	20.69
3	อำเภอเมืองพัทลุง	5	17.24
4	อำเภอกวนขนุน	3	10.34
5	อำเภอป่าบอน	3	10.34
6	อำเภอป่าพะยอม	2	6.90
7	อำเภอเขาชัยสน	2	6.90
8	อำเภอกงหรา	1	3.45
9	อำเภอปากพะยูน	1	3.45
10	อำเภอบางแก้ว	-	-
11	อำเภอศรีบรรพต	-	-
รวม		29	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาคนเร่ร่อนทั้งสิ้น 29 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ กิ่งอำเภอศรีนครินทร์และอำเภอตะโหมด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 อันดับสอง คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 อันดับสาม คือ อำเภอกวนขนุนและอำเภอป่าบอน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 และไม่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาคนเร่ร่อนในอำเภอบางแก้ว และอำเภอศรีบรรพต

ตารางที่ 5 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาผู้ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	อำเภอเขาชัยสน	9	25.00
2	อำเภอเมืองพัทลุง	8	22.22
3	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	6	16.67
4	อำเภอควนขนุน	5	13.89
5	อำเภอศรีบรรพต	3	8.33
6	อำเภอบางแก้ว	2	5.56
7	อำเภอกงหรา	1	2.78
8	อำเภอตะโหมด	1	2.78
9	อำเภอปากพะยูน	1	2.78
10	อำเภอป่าบอน	-	-
11	อำเภอป่าพะยอม	-	-
รวม		36	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาผู้ประกอบอาชีพผิดกฎหมายทั้งสิ้น 36 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเขาชัยสน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อันดับสอง คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 อันดับสาม คือ กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และไม่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาผู้ประกอบอาชีพผิดกฎหมายในอำเภอป่าบอน และอำเภอป่าพะยอม

ตารางที่ 6 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาการให้ความช่วยเหลือ
นักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
11	อำเภอเมืองพัทลุง	656	93.18
5	อำเภอบางแก้ว	18	2.56
6	อำเภอปากพะยูน	13	1.85
2	อำเภอกงหรา	5	0.71
1	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	4	0.57
4	อำเภอตะโหมด	4	0.57
10	อำเภอเขาชัยสน	3	0.43
3	อำเภอกวนขนุน	1	0.14
7	อำเภอป่าบอน	-	-
8	อำเภอป่าพะยอม	-	-
9	อำเภอศรีบรรพต	-	-
รวม		704	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสมทั้งสิ้น 704 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 656 คน คิดเป็นร้อยละ 93.18 อันดับสอง คือ อำเภอบางแก้ว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 อันดับสาม คือ อำเภอปากพะยูน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.85 และไม่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษา ให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม ในอำเภอป่าบอน อำเภอป่าพะยอม และอำเภอศรีบรรพต

ตารางที่ 7 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาการถูกหลอกลวง

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	อำเภอเมืองพัทลุง	190	20.74
2	อำเภอควนขนุน	146	15.94
3	อำเภอตะโหมด	115	12.55
4	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	93	10.15
5	อำเภอป่าบอน	79	8.62
6	อำเภอกงหรา	77	8.41
7	อำเภอป่าพะยอม	60	6.55
8	อำเภอเขาชัยสน	60	6.55
9	อำเภอศรีบรรพต	46	5.02
10	อำเภอบางแก้ว	26	2.84
11	อำเภอปากพะยูน	24	2.62
รวม		916	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาการถูกหลอกลวงทั้งสิ้น 916 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 20.74 อันดับสอง คือ อำเภอควนขนุน จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94 อันดับสาม คือ อำเภอตะโหมด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 12.55 และอำเภอปากพะยูนมีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาการถูกหลอกลวงน้อยที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 2.62

ตารางที่ 8 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาหนี้สินภาคประชาชน

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	อำเภอเมืองพัทลุง	8,086	23.58
2	อำเภอควนขนุน	7,034	20.51
3	อำเภอเขาชัยสน	3,200	9.33
4	อำเภอป่าพะยอม	3,039	8.86
5	อำเภอปากพะยูน	2,834	8.26
6	อำเภอตะโหมด	2,621	7.64
7	อำเภอกงหรา	2,225	6.49
8	อำเภอศรีบรรพต	1,709	4.98
9	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	1,382	4.03
10	อำเภอบางแก้ว	1,296	3.78
11	อำเภอป่าบอน	873	2.55
รวม		34,299	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาหนี้สินภาคประชาชนทั้งสิ้น 34,299 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 8,086 คน คิดเป็นร้อยละ 23.58 อันดับสอง คือ อำเภอควนขนุน จำนวน 7,034 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 อันดับสาม คือ อำเภอเขาชัยสน จำนวน 3,200 คน คิดเป็นร้อยละ 9.33 และอำเภอป่าบอนมีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาหนี้สินภาคประชาชนน้อยที่สุด จำนวน 873 คน คิดเป็นร้อยละ 2.55

ตารางที่ 9 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
1	อำเภอเมืองพัทลุง	2,188	21.51
2	อำเภอควนขนุน	1,574	15.47
3	อำเภอตะโหมด	1,347	13.24
4	อำเภอปากพะยูน	1,030	10.12
5	อำเภอเขาชัยสน	918	9.02
6	อำเภอบางแก้ว	843	8.29
7	อำเภอป่าพะยอม	740	7.27
8	อำเภอกงหรา	479	4.71
9	อำเภอศรีบรรพต	386	3.79
10	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	375	3.69
11	อำเภอป่าบอน	294	2.89
รวม		10,174	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนทั้งสิ้น 10,174 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 2,188 คน คิดเป็นร้อยละ 21.51 อันดับสอง คือ อำเภอควนขนุน จำนวน 1,574 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 อันดับสาม คือ อำเภอตะโหมด จำนวน 1,347 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 และอำเภอป่าบอนมีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนน้อยที่สุด จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 2.89

ตารางที่ 10 ตารางแสดงข้อมูลจำนวนผู้ลงทะเบียนคนยากจนจำแนกตามปัญหาด้านอื่นๆ

ที่	พื้นที่	จำนวนผู้ลงทะเบียน	ร้อยละ
11	อำเภอเมืองพัทลุง	1,574	47.57
10	อำเภอเขาชัยสน	455	13.75
4	อำเภอตะโหมด	342	10.34
3	อำเภอกวนขนุน	280	8.46
5	อำเภอบางแก้ว	230	6.95
6	อำเภอปากพะยูน	200	6.04
8	อำเภอป่าพะยอม	76	2.30
7	อำเภอป่าบอน	57	1.72
2	อำเภอกงหรา	42	1.27
9	อำเภอศรีบรรพต	36	1.09
1	กิ่งอำเภอศรีนครินทร์	17	0.51
รวม		3,309	100.00

ผู้ลงทะเบียนคนยากจนในจังหวัดพัทลุงที่มีปัญหาด้านอื่นๆทั้งสิ้น 3,309 คน โดยอำเภอที่มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนมากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 1,574 คน คิดเป็นร้อยละ 47.57 อันดับสอง คือ อำเภอเขาชัยสน จำนวน 455 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 อันดับสาม คือ อำเภอตะโหมด จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 และกิ่งอำเภอศรีนครินทร์มีผู้ลงทะเบียนคนยากจนที่มีปัญหาด้านอื่นๆน้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51

บทที่ 3

ขั้นตอน/กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คณะวิจัยได้มีวิธีการศึกษาโดยการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อเป็นการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในรูปแบบเครือข่ายตามโซนพื้นที่ และเครือข่ายกิจกรรม โดยมีขั้นตอนและกระบวนการสร้างเครือข่ายต่างกันไป ตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดสัมมนา การจัดประชุมกลุ่มย่อย รวมถึงการสำรวจข้อมูลพื้นฐานขององค์กร ตลอดจนการสำรวจข้อมูลการจดทะเบียนคนจนของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบของตารางสรุปเป็นหัวข้อ ดังนี้คือ กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่กระบวนการ สถานที่ ผลที่เกิดจากกระบวนการ และระยะเวลา ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตาราง 3.1 ขั้นตอน/กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทิววิถียพัทลุง

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทิววิถี (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	1-15 ก.ย. 48	ศึกษาสภาพทั่วไปขององค์กรประชาชนในจังหวัด พัทลุง โดยการ เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับ จำนวนองค์กร จำนวนสมาชิกและปริมาณธุรกิจ ของ องค์กรนั้นๆ และบริบทของจังหวัด	-	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด พัทลุง สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเกษตร จังหวัดพัทลุง และสำนักงาน ปกครองจังหวัดพัทลุง	ทำให้ทราบบริบทขององค์กรประชาชนในจังหวัด พัทลุง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม	15วัน	
2	15 ก.ย. 48	ประชุมทิววิถีในหัวข้อ ต่อไปนี้ 1. คัดเลือกผู้นำองค์กรฯ ที่เข้มแข็งเข้าร่วมประชุมเชิง ปฏิบัติการ 2. กำหนดการและกิจกรรมในการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการครั้งที่1 3. กำหนดบทบาทหน้าที่สำหรับทิววิถีในพื้นที่	6 คน	ห้องประชุมภาควิชา คณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่	1.ได้้องค์กรประชาชนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่1 2.ได้ขั้นตอนและวิธีการในการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการครั้งที่1 3.นักวิจัยในพื้นที่เข้าใจบทบาทในการดำเนินกิจกรรม การสร้างเครือข่าย	6 ชั่วโมง	
3	24-25 ก.ย. 48	ประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่1 เรื่องแนวทางการ เชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชน ในจังหวัดพัทลุง โดยเน้นการอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Discussion) กลุ่มละ 10-15 คน	50 คน	โรงแรม ลำปำ รีสอร์ท จ. พัทลุง	1.ลักษณะและรูปแบบการเชื่อมโยง 2.กิจกรรมที่จะเชื่อมโยง 3.ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยง 4. โครงสร้าง/ขั้นตอนในการเชื่อมโยงเครือข่าย	16 ชั่วโมง	
4	12-13 ต.ค. 48	จัดประชุมย่อยเครือข่ายในพื้นที่ เป็นการเก็บข้อมูล จากองค์กรตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยวิธีการสัมภาษณ์ ประธาน กรรมการ และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)เก็บข้อมูลจากการสังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไป รวมถึงพฤติกรรมวัฒนธรรมขององค์กรนั้นๆ	3 คน 3 คน	1.สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด 2.สหกรณ์โคเนื้อชัยบุรี จำกัด	ทราบพฤติกรรม และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่มีอยู่ ในพื้นที่ -สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด -สหกรณ์โคเนื้อชัยบุรี จำกัด	12 ชั่วโมง	

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมีวิจัย (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
5	ต.ค.-พ.ย. 48	ตรวจสอบข้อมูลคนจนจดทะเบียนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	-	สำนักงานปกครองจังหวัดพัทลุง	ทราบข้อมูลคนจนจดทะเบียนประชาชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	2 เดือน	
6	9 พ.ย. 48	ประชุมทีมีวิจัยในหัวข้อ ต่อไปนี้ 1. กำหนดการและกิจกรรมในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่2 2.วางแผนการดำเนินการขั้นต่อไป	6 คน	ห้องประชุมภาควิชา คณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่	1.ได้ขั้นตอนและวิธีการในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่2 2.ได้แผนการดำเนินการขั้นต่อไปในระยะที่2	6 ชั่วโมง	
7	22 พ.ย. 48	เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการชูนุมสหกรณ์ การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเครือข่ายให้คณะกรรมการชูนุมฯ ทราบถึงวัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของการเชื่อมโยงโดยทั่วกัน	15 คน	ห้องประชุม ชูนุมสหกรณ์ การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด	คณะกรรมการชูนุมฯ ทราบถึงวัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของการเชื่อมโยงโดยทั่วกัน	3 ชั่วโมง	
8	12 ม.ค. 49	ประชุมกลุ่มย่อยวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง	20 คน	- ศูนย์การศึกษาการพัฒนา วิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง	ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจและเห็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงเครือข่ายขององค์กรประชาชนมากขึ้น	6 ชั่วโมง	
9	21 – 22 ม.ค. 49	การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่2 เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง โดยเน้นการอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Discussion) กลุ่มละ 10-15 คน	50 คน	โรงแรมเอเชีย หาดใหญ่	1.ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ ความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์องค์กร 2.ได้โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และกิจกรรมของการเชื่อมโยงเครือข่าย	16 ชั่วโมง	
10	6 ก.พ. 49	ประชุมประจำเดือนของเครือข่าย	15 คน	ชูนุมสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพัทลุง	ที่ประชุมสรุปให้เครือข่ายดำเนินการซื้อ-ขายปุ๋ยร่วมกันเป็นกิจกรรมแรก โดยมอบหมายให้ผู้จัดการชูนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด เป็นผู้สำรวจข้อมูลความต้องการใช้ปุ๋ย	3 ชั่วโมง	

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
11	6 มี.ค. 49	ประชุมประจำเดือนของเครือข่าย	10 คน	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพัทลุง	เนื่องจากไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการ ใช้ปุ๋ยได้ ตามแผนที่กำหนดไว้คณะกรรมการ เครือข่ายฯ จึงสรุปกันว่าจำเป็นต้องมีการประชุม ร่วมกันทั้งจังหวัดอีกครั้ง เพื่อที่จะขับเคลื่อนเครือข่าย ต่อไป	3 ชั่วโมง	
12	29 – 30 มี.ค. 49	ประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่3 การเชื่อมโยงเครือข่าย องค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง	50 คน	โรงแรม ลำปำ รีสอร์ท จ. พัทลุง	1. ได้กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการเชื่อมโยงของ องค์กรประชาชน (ข้าวสาร, ปุ๋ย, อาหารสัตว์, สวัสดิการ , ยางพารา) 2. ได้ขั้นตอนและแผนการดำเนินการเชื่อมโยงของ องค์กรประชาชนในระดับอำเภอ และจังหวัด	16 ชั่วโมง	
13	7 เม.ย. 49	ประชุมประจำเดือนของเครือข่าย	30 คน	ศาลากลางจังหวัดพัทลุง	ได้ออกรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ 1. ยางพารา = สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด 2. ข้าวสาร = สหกรณ์การเกษตรเมือง จำกัด และ สหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด 3. ปุ๋ย = ชุมชนสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด 4. สวัสดิการ = ชุมชนสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด 5. อาหารสัตว์ = สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด	3 ชั่วโมง	

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
14	26 เม.ย. 49	ประชุมย่อยเครือข่ายอาหารสัตว์	12คน	สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด	ที่ประชุมพิจารณา กำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทน จำหน่ายสินค้าชีหื้อ ซีพี สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค.พัทลุง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าชีหื้อ เบทาโกร สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์ จำกัด เป็นตัวแทน จำหน่าย ชีหื้อ แหลมทอง	3 ชั่วโมง	
15	8 พ.ค. 49	ประชุมย่อยเครือข่ายขางพารา ครั้งที่1	40 คน	สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด	ในที่ประชุมเสนอให้ เครือข่ายขางพารา แบ่งเป็น เครือข่ายย่อย สามเครือข่าย คือ 1) เครือข่ายขางแผ่นรมควัน 2) เครือข่ายน้ำขางสด 3) เครือข่ายขางแผ่นดิบ จากนั้นทำการคัดเลือกองค์กรรับผิดชอบเป็นศูนย์ เครือข่ายย่อย ทั้ง สามเครือข่าย ดังต่อไปนี้ ศูนย์เครือข่ายขางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน ศูนย์เครือข่ายน้ำขางสด คือ ตลาดรวบรวมน้ำขางสดบ้านหนองคล้า ศูนย์เครือข่ายขางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังค์จำกัด	3 ชั่วโมง	

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
16	29 พ.ค. 49	ประชุมย่อยเครือข่ายขงพารา ครั้งที่2	15 คน	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง อ.เมือง จ. พัทลุง	ได้แนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายขงพารา โดยกำหนดจุดรวบรวม เป็น 4 จุดคือ อ.เมือง อ.ควนขนุน อ.ป่าบอน และ อ.บางแก้ว แล้วนำขอความร่วมมือจากทุกจุด ไปเสนอขอเป็นยอด เดียวกันของจังหวัดพัทลุง ดำเนินการเช่นนี้ทั้ง ขง แผ่นดินรวัน น้ำยางสด และขงแผ่นดินคิบ โดยมีศูนย์ ประสานงานแต่ละกิจกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ	3 ชั่วโมง	
17	มิ.ย. 49	จัดตั้งสหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด	-	ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้าน หนองคล้า	สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด	-	
18	28 มิ.ย.49	ประชุมย่อยเครือข่ายขงพารา ครั้งที่3	20 คน	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง อ.เมือง จ. พัทลุง	โครงสร้างการรวมตัวที่เป็นไปได้ในรูปแบบของ ชุมนุมสหกรณ์	3 ชั่วโมง	
19	14 ก.ค. 49	ประชุมทีมวิจัย ร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสตูลและพัทลุง	18 คน	ห้องประชุมภาควิชา คณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่	การดำเนินการขั้นต่อไป และบทบาทหน้าที่ของ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดต่อการเชื่อมโยงเครือข่าย	6 ชั่วโมง	
20	21 ก.ค. 49	ประชุมย่อยเครือข่ายขงพารา ครั้งที่4	50 คน	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง อ.บางแก้ว จ.พัทลุง	ตกลงร่วมกันเพื่อจัดตั้งเป็น ชุมชนฯ โดยใช้ชื่อว่า ชุมนุมสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด และได้ คัดเลือกคณะกรรมการเพื่อกร่างข้อบังคับ ของ ชุมชนฯ ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วยตัวแทนจาก 4 กลุ่มกิจกรรม คือ กลุ่มน้ำยางสด กลุ่มขงแผ่นดินรวัน กลุ่มขงแผ่นดินคิบ และกลุ่มขงADS จำนวน 15 คน	3 ชั่วโมง	

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
21	4 ส.ค. 49	ประชุมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง	37 คน	ห้องประชุมศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง	ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เข้าใจและทราบ 1)จุดอ่อนขององค์กรวิสาหกิจชุมชน 2)จุดแข็งขององค์กรวิสาหกิจชุมชน 3)ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยงเครือข่าย วิสาหกิจชุมชน 4)ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการเชื่อมโยง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 5)รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 6)วิธี/ขั้นตอนการเชื่อมโยงเครือข่าย 7)สิ่งที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย	6 ชั่วโมง	
22	7 ส.ค. 49	ประชุมคณะกรรมการจัดตั้ง ชุมชนสหกรณ์การยาง จังหวัดพัทลุง ครั้งที่ 1	15 คน	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง อ.เมือง จ. พัทลุง	1) กำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยางที่ยังไม่ได้จัด ประชุมใหญ่ 5 แห่งนำวาระเกี่ยวกับการจดทะเบียน ชุมนุมฯ เข้าบรรจุเป็นวาระในการประชุมใหญ่เพื่อให้ ทั้ง 5 สหกรณ์เป็นผู้ร่วมก่อตั้งชุมนุมฯ ในเบื้องต้น แล้วสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เหลือ(ที่ประชุมใหญ่ ผ่านไปแล้ว)สมัครเป็นสมาชิกภายหลัง 2)มอบหมายให้คณะกรรมการ ร่วมกับสำนักงาน กองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง และ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ขก่างระเบียบการ ดำเนินธุรกิจร่วมกันของชุมนุมฯ ให้แล้วเสร็จภายใน เดือน สิงหาคม	3 ชั่วโมง	

ลำดับ ที่	วัน/เดือน/ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดจากกระบวนการ (เช่น สร้างความ เข้าใจ/เกิดเครือข่าย ฯลฯ)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
23	20 ส.ค. 49	ประชุมคณะกรรมการจัดตั้ง ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชนจังหวัดพัทลุง ครั้งที่ 1	8	สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง	ยกร่างร่างข้อบังคับ กฎระเบียบ ตลอดจนบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการ และสมาชิกของเครือข่าย กำหนดนัดประชุมครั้งต่อไป 9 ก.ย.49	3 ชั่วโมง	

สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกระบวนการของโครงการวิจัยที่ผ่านมา

โครงการวิจัยฯ

เดิม

- ต่างคนต่างอยู่ มีกฎกติกาที่ไม่เอื้อต่อการเชื่อมโยง
- ไม่มีโอกาสได้พูดคุยกัน
- มองไม่เห็นประโยชน์ของการเชื่อมโยง

กระบวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Workshop 1

ประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการเชื่อมโยง
เครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง

1.ลักษณะและรูปแบบการเชื่อมโยง

(แบ่งเป็น3ระดับ ตำบล,อำเภอ,จังหวัด)

- 2.กิจกรรมที่จะทำร่วมกันขึ้นต้น
- 3.ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยง
- 4.โครงสร้าง/ขั้นตอนการเชื่อมโยงเครือข่าย

ผลที่เกิดขึ้น

เกิดการเปลี่ยนแปลง

- ผู้นำเข้าใจและเห็นประโยชน์ของการเชื่อมโยงเครือข่าย
- ผู้นำจากทุกองค์กรมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมเครือข่าย

Workshop 2

ประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนายุทธศาสตร์การ
เชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง

1.โครงสร้างการบริหารเครือข่าย

- 2.บทบาทหน้าที่การบริหารเครือข่าย
- 3.แนวทางปฏิบัติและจัดการศูนย์ประสานงานเครือข่าย

ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง

- ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายอย่างเป็นทางการ และการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้
- บทบาทของภาครัฐไม่ได้เข้ามาอย่างเต็มที่

การประชุมประจำเดือนของเครือข่าย

กุมภาพันธ์

ตกลงเลือกกิจกรรม ซ้อมปุ๋ยร่วมกัน
โดยชุมชนฯเป็นผู้รับผิดชอบ

มีนาคม

กิจกรรมเรื่องปุ๋ยไม่เกิดผล
ตัดสินใจจัดประชุมworkshop3

ผลที่เกิดขึ้น

เกิดการเปลี่ยนแปลง

- การได้มีเวทีนัดพบปะกันทุกเดือน
- ยังไม่สามารถทำธุรกรรมร่วมกัน
- ชุมชนฯยังอยู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการด้านปุ๋ยข้าวสาร

กระบวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Workshop 3

ประชุมเชิงปฏิบัติการ การเชื่อมโยง
เครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัด

1.วิธีปฏิบัติการเชื่อมโยง 5 กิจกรรม

(ข้าวสาร,ปุ๋ย,อาหารสัตว์,ยางพารา,สวัสดิการ)

2.วางแผนการปฏิบัติงานเครือข่าย แยกตามโซน

ผลที่เกิดขึ้น

เกิดการเปลี่ยนแปลง

- ผู้นำมองเห็นภาพในการเชื่อมโยงแต่ละกิจกรรมชัดเจน
- ผู้นำมีความจริงจังในการสร้างเครือข่ายมากขึ้น
- มีองค์กรรับผิดชอบเป็นศูนย์การเครือข่าย แต่ละกิจกรรม
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เข้าร่วมร่วมดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่าย

ประชุมเครือข่ายกิจกรรม

ได้องค์กรรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ

- 1.ยางพารา = สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด
- 2.ข้าวสาร = สหกรณ์การเกษตรเมืองและควนขนุน
- 3.อาหารสัตว์ = สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด
- 4.ปุ๋ยและสวัสดิการ = ชุมชนสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด

มีปริมาณธุรกิจ ในการรวบรวมยางแผ่นรมควันเพิ่มขึ้น

บทที่ 4

ผลการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง

4.1 ข้อสรุปจำนวน/รูปแบบเครือข่ายที่เป็นผลงานของทีมวิจัย

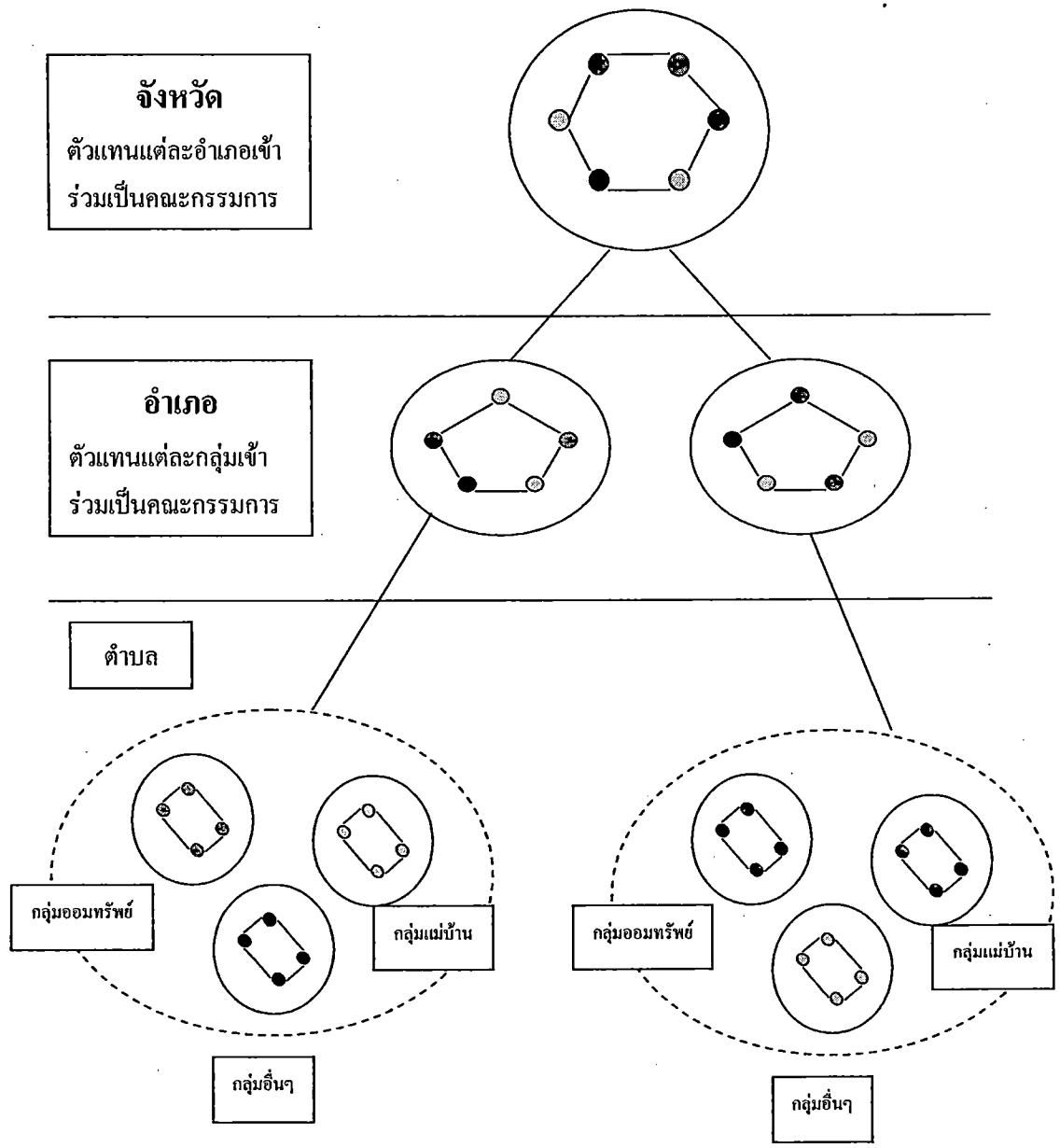
การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันได้เริ่มพัฒนาจากการเชื่อมโยงกันแบบหลวมๆ ไม่มีรูปแบบชัดเจน และเครือข่ายที่มีอยู่เดิมเช่น ชุมชน สหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ยังมีการเคลื่อนไหวไม่มาก ภายหลังจากทีมวิจัยได้เข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจ และจัดกระบวนการที่เป็นประโยชน์ให้กับองค์กรประชาชนต่างๆ ที่สนใจเข้าร่วมเครือข่าย โดยทีมวิจัยพยายามจัดเวทีให้ผู้นำองค์กรต่างๆ ได้มีโอกาสได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมกลุ่มย่อย และการใช้กระบวนการ AIC (Appreciation Influence Control) เป็นต้น ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ซึ่งประเด็นสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย คือ การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพัทลุง และสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โดยทั้ง 3 หน่วยงานได้เข้าร่วมในการวางรูปแบบแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต ทำให้ผู้นำจากองค์กรต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะเกิดกับมวลสมาชิก อันเนื่องมาจากการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในเชิงสังคมและเชิงธุรกิจ ด้วยเหตุนี้เองจึงนำไปสู่ การริเริ่มพัฒนาการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด 1 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสามารถสรุป รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม มีระบบ ระเบียบ ขั้นตอนชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ และ 2) การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม

4.1.1 การเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่

รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด โดยจะมีลักษณะการเชื่อมโยงดังต่อไปนี้ คือ เนื่องจากภายในตำบลต่างๆ ประกอบด้วย องค์กรหลากหลายประเภท ให้ดำเนินการเชื่อมโยงองค์กรประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น ตำบล 1 มีองค์กร 2 ประเภท คือ กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ ให้รวมกลุ่มแม่บ้านต่างๆ ภายในตำบลเดียวกัน รวมเป็น 1 กลุ่ม และกลุ่มออมทรัพย์ ต่างๆ ภายในตำบลเดียวกัน รวมเป็นอีก 1 กลุ่ม แล้วคัดเลือกตัวแทนจากทั้ง 2 กลุ่ม มาเป็นคณะกรรมการระดับตำบล และแต่ละตำบลคัดเลือกตัวแทนไปเป็นคณะกรรมการระดับอำเภอ โดยกำหนดให้สหกรณ์การเกษตรประจำ

การเกษตรประจำอำเภอ เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับอำเภอ และให้แต่ละอำเภอกัดเลือกตัวแทนเพื่อเป็นคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด ตามลำดับ โดยกำหนดให้ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัด ดังปรากฏในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่

4.1.1.2 กิจกรรมที่จะทำร่วมกัน

1) ด้านการบริหารจัดการ

- จัดให้มีสำนักงานเครือข่าย และมีการแบ่งโครงสร้างเป็นฝ่ายต่างๆ
- มีการประชุมประจำเดือน และติดตามผล
- จัดแบ่งประเภทกิจกรรมที่เหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน
- สร้างตัวแทนการผลิตในกลุ่มเครือข่าย

2) ด้านการตลาด

- จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเครือข่าย (OTOP) โดยสหกรณ์การเกษตรเป็นแกนนำ
- จัดตั้งตลาดกลางสำหรับเครือข่าย
- จัดซื้อและจัดหาปัจจัยการผลิตร่วมกัน
- เป็นตัวแทนรวบรวมสินค้าเครือข่าย เพื่อนำไปจำหน่ายให้กับสมาชิกภายนอก
- แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างเครือข่าย

3) แหล่งเงินทุน

- สร้างระบบสินเชื่อโดยการจัดหา และให้การสนับสนุนเงินทุนให้กับสมาชิกในเครือข่ายเพื่อพัฒนาอาชีพ (การให้กู้ยืมหรือรับฝากเงิน)
- มีการร่วมทุนในการทำธุรกิจของสมาชิกเครือข่าย

4) การให้ความรู้

- จัดนิทรรศการร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย
- ส่งเสริมอาชีพและสร้างกระบวนการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การอบรมด้านบัญชีการฝึกวิชาชีพ

5) จัดให้มีสวัสดิการแก่สมาชิกเครือข่าย

4.1.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยง

- 1) ความคิดและความเข้าใจไม่ตรงกัน
- 2) ขาดการติดต่อในการแก้ไขปัญหา
- 3) ฐานะทางการเงินของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน
- 4) ปัญหาด้านผลประโยชน์
- 5) ปัญหาด้านนโยบายรัฐ
- 6) การเมืองส่วนท้องถิ่นแทรกแซง
- 7) ขาดความเชื่อมั่น

- 8) ภัยธรรมชาติ
- 9) ขาดความรู้และประสบการณ์ (ต้องการนักวิชาการเป็นผู้ให้คำแนะนำ)
- 10) ขาดเงินทุนดำเนินงาน
- 11) ขาดการประชาสัมพันธ์
- 12) ขาดการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยง
- 13) ขาดบุคลากรที่เสียสละและมีความรู้ความสามารถ
- 14) สินค้าไม่มีคุณภาพและขาดตลาดรองรับสินค้า

4.1.1.4 โครงสร้าง/ขั้นตอนการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) สำรวจองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น
- 2) มีการประชุมถามปัญหาและความต้องการ
- 3) สำรวจจำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์
- 4) จัดประชุมและอบรมแกนนำอย่างสม่ำเสมอ
- 5) ให้กลุ่มย่อยวางแผนบริหารจัดการกันเอง ในส่วนที่มีประเพณีต่างกัน
- 6) สำรวจความต้องการของเครือข่าย
- 7) เชิญประชุมร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์เครือข่าย
- 8) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่าย
- 9) ร่างระเบียบ ข้อบังคับ
- 10) วางแผนการดำเนินงาน
- 11) แบ่งงานรับผิดชอบ
- 12) ติดตามประเมินผล
- 13) ตั้งศูนย์

หลังจากการกำหนดรูปแบบการเชื่อมโยง กิจกรรมที่จะทำร่วมกัน ศึกษาปัญหา อุปสรรค ตลอดจนโครงสร้างและขั้นตอนการเชื่อมโยงเครือข่าย ทางทีมวิจัยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะสร้างเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ระหว่างทีมวิจัยและผู้นำ สหกรณ์/องค์กร ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย ตลอดจนร่วมกัน กำหนด โครงสร้างการบริหาร บทบาทหน้าที่ และกิจกรรมของเครือข่าย ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินการประชุมจะมุ่งเน้นไปที่การบรรยาย และแบ่งกลุ่มย่อยเป็นโซนอำเภอ อภิปรายร่วมกัน ในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจแก่ทุกส่วนฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งจะ

เข้ามามีส่วนร่วมในการเชื่อมโยงเครือข่าย สามารถสรุปการบริหารงานเครือข่าย ได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1.1.5 การบริหารเครือข่ายระดับจังหวัด

4.1.1.5.1 โครงสร้างการบริหารเครือข่ายระดับจังหวัด

1) มีคณะกรรมการดำเนินการ 11 คน คัดเลือกจากเครือข่ายระดับอำเภอ อำเภอละ 1 คน

- ประธานกรรมการ 1 ท่าน
- รองประธานกรรมการ 2 ท่าน
- เลขานุการ 1 ท่าน
- ผู้ช่วยเลขานุการ 1 ท่าน
- เภรัญญิก 1 ท่าน
- ผู้ช่วยเภรัญญิก 1 ท่าน
- ประชาสัมพันธ์ 1 ท่าน
- ฝ่ายทะเบียน 1 ท่าน
- คณะกรรมการ 2 ท่าน

2.1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัด

- ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพัทลุง

2.2) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับอำเภอ

- อำเภอเมือง สหกรณ์การเกษตรเมืองพัทลุง จำกัด
- อำเภอศรีบรรพต สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค. พัทลุง 2
- อำเภอกงหรา ชมรมการท่องเที่ยวอำเภอกงหรา
- อำเภอควนขนุน สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด
- อำเภอตะโหมด สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด
- อำเภอป่าบอน สหกรณ์บ้านทุ่งคลองควาย จำกัด
- อำเภอปากพะยูน สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด
- อำเภอเขาชัยสน สหกรณ์การเกษตรเขาชัยสน จำกัด

3) ผู้จัดการเครือข่ายระดับจังหวัด

- มาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการทั้ง 11 ท่าน

4) คณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

- ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน (ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด)

4.1.1.5.2 บทบาทหน้าที่บริหารเครือข่ายระดับจังหวัด

- 1) พัฒนาองค์ความรู้
- 2) ร่วมแก้ปัญหาขององค์กรเครือข่าย
- 3) ประสานงานในเรื่องการผลิต การตลาด เงินทุน
- 4) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรเครือข่าย
- 5) เฝ้าระวังและรักษาผลประโยชน์ของเครือข่าย

4.1.1.5.3 แนวทางในการปฏิบัติและการจัดการศูนย์ประสานงานระดับจังหวัด

- 1) กำหนดระเบียบข้อบังคับ
- 2) ประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และจัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปี
- 3) สำรวจความต้องการและปัญหา
- 4) วางแผนการปฏิบัติงานขององค์กรเครือข่าย
- 5) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 6) ปรับปรุง แก้ไข การปฏิบัติงาน
- 7) คณะกรรมการจะมอบอำนาจ หน้าที่ ในการปฏิบัติงานให้บุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ดำเนินงานแทน/เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจแทน

4.1.1.6 การบริหารเครือข่ายระดับอำเภอ

4.1.1.6.1 กลุ่มอำเภอเมือง และอำเภอศรีบรรพต

กำหนดกิจกรรม เครือข่ายระดับอำเภอ	ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยง เครือข่ายระดับอำเภอ	กำหนดแผนงานดำเนินการขั้น ต่อไปในพื้นที่ระดับอำเภอ
1.รวบรวมการซื้อ การขาย - วัตถุประสงค์ทางการเกษตร ได้แก่ ข้าวเปลือก ปุ๋ย น้ำยางสด พวงแสด ร่มควัน เคมีภัณฑ์ น้ำมันสด ฟาง ข้าว ต้นข้าวโพด เมล็ดพันธุ์พืช - เครื่องอุปโภค บริโภค ได้แก่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า น้ำยาปรับผ้านุ่ม ข้าวสาร 2.ธุรกิจสินเชื่อ ได้แก่ การกู้ยืมเงิน เงินฝาก 3.สวัสดิการ ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลทุนการศึกษา ฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุน สาธารณะประโยชน์	1. ผู้รับผิดชอบประสานงานกิจกรรม ได้แก่ คณะกรรมการประสานงานเครือข่าย 2.ผู้รับผิดชอบด้านการตลาดของกิจกรรม อนุกรรมการฝ่ายการตลาด 3. ผลประโยชน์ที่เครือข่ายจะได้รับ คือ ส่วนเหลือทางการตลาด (กำไร) จากกิจกรรม 4. ผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลผลิตภัณฑ์ อนุกรรมการฝ่ายการตลาด 5. ผู้รับผิดชอบด้านการติดต่อสั่งซื้อสินค้า อนุกรรมการฝ่ายการตลาด 6. ขั้นตอนในการดำเนินงาน - จัดทำแบบสำรวจความต้องการของสมาชิก เช่น ปุ๋ยสูตรอะไร ยี่ห้ออะไร ปริมาณเท่าไร - เมื่อมีการติดต่อซื้อขาย ต้องมีการทำสัญญา ซึ่งระยะเวลาการใช้เงินคืนขึ้นอยู่กับกิจกรรมการผลิต เพราะบางกิจกรรมต้องเป็นไปตามฤดูกาล 7. การจ่ายเงิน จ่ายแบบเงินสด และเครดิต	1. กิจกรรม รับทราบปัญหาและความต้องการของเครือข่ายสมาชิกในตำบล 2. ดำเนินการในเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2549 3. ขั้นตอนและวิธีการ - แจ้งองค์กรเครือข่ายเพื่อส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม - มีการประชุม - ลงมติในการดำเนินงานประจำปี หมายเหตุ รอกำหนดแผนงานอีกครั้งหลังจากการประชุมใหญ่ของแต่ละอำเภอ 4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ เครือข่ายระดับอำเภอจะได้ทราบถึงปัญหาความต้องการของสมาชิกเครือข่าย 5. ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอ 6. การติดตามประเมินผล - แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบ - นำเสนอต่อที่ประชุมระดับอำเภอ เพื่อที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและปรับปรุง

4.1.1.6.2 กลุ่มอำเภอองครักษ์ และอำเภอควนขนุน

กำหนดกิจกรรมเครือข่ายระดับอำเภอ	ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับอำเภอ			
1. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ 2. จัดหาแหล่งเงินทุน 3. ร่วมซื้อ ร่วมขาย 4. สร้างความเชื่อมั่นในเครือข่าย	1. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ - จัดทำข้อมูลพื้นฐานของแต่ละองค์กรส่งให้แก่ศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ - จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับปฏิบัติการ - ให้แต่ละองค์กรส่งข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์ 2. จัดหาแหล่งเงินทุน (องค์กรภาครัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน) - ให้คำแนะนำ วิธีการขอกู้เงิน ความน่าเชื่อถือของผู้กู้ - รับแจ้งความต้องการเงินทุน - ระดมทุน/ส่งเสริมให้เกิดธนาคารกลางของเครือข่ายระดับจังหวัด 3 ร่วมซื้อ ร่วมขาย - สำรวจความต้องการ - หาแหล่งสินค้า และตลาด ราคายุติธรรม - กำหนดข้อตกลง MOU 4. สร้างความเชื่อมั่นในเครือข่าย - ประชุมร่วมกันในเครือข่าย - สร้างกิจกรรมร่วมกัน - ทำสัญญา MOU			
กำหนดแผนงานดำเนินการขั้นต่อไปในพื้นที่ระดับอำเภอ				
กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอน/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
1. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์	15 ก.พ. 49	- กำหนดหาหัวข้อ - กำหนดสถานที่	- ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง	- ศูนย์เครือข่ายระดับจังหวัด
2. จัดหาเงินทุน	1 มี.ค. 49	- ระดมหุ้น/เงินฝาก - เข้าถึงแหล่งทุน	- มีทุนในการดำเนินงาน	- ศูนย์เครือข่ายระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
3. ร่วมซื้อ ร่วมขาย	1 เม.ย. 49	- สำรวจ - จัดหา - ดำเนินการซื้อ/ขาย	- การซื้อ/ขาย อย่างยุติธรรม	- ศูนย์เครือข่ายระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
4. สร้างความเชื่อมั่นในเครือข่าย	26 ก.พ. 49	- ประชุม - ทำกิจกรรมร่วมกัน	- มีความสามัคคี - มีความผูกพันกัน	- ศูนย์เครือข่ายระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

4.1.1.6.3 กลุ่มอำเภอปากพะยูน และอำเภอเขาชัยสน

กำหนดกิจกรรมเครือข่ายระดับอำเภอ		ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับอำเภอ		
1. การซื้อขายปศุ อาหารสัตว์ ข้าวสารปลอดสารพิษ พันธุ์สัตว์ 2. การทำสินเชื่อ 3. จัดสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ 4. การศึกษาอบรมให้ความรู้		1. สำรวจ รวบรวมสินค้าตามความต้องการของสมาชิกเครือข่าย 2. การตลาด และผลประโยชน์ 3. การขนส่ง 4. การบัญชี 5. ระเบียบ และกติกา MOU 6. สรุป ประเมินผลการดำเนินการ 3 เดือน/ครั้ง 7. ด้านสินเชื่อ 8. เงินกู้ - ระดมทุนจากนอกเครือข่าย - หาแหล่งเงินกู้ และเงินสนับสนุน - กำหนดกฎระเบียบ กติกา เช่น วัตถุประสงค์ ดอกเบี้ย การปันผล - ติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้		
กำหนดแผนงานดำเนินการขั้นต่อไปในพื้นที่ระดับอำเภอ				
กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอน/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
1. นัดประชุมเครือข่าย	23 ม.ค. 49	ส่งหนังสือไปยังกลุ่มต่างๆ	สมาชิกเข้าร่วมประชุมทุกองค์กร	อ.ปากพะยูน อ.เขาชัยสน
2. ชี้แจงรายละเอียดการเชื่อมโยงเครือข่าย	5 ก.พ. 49	ประชุมตามวาระการประชุมที่วางไว้	สมาชิกเข้าใจและรับหลักการเครือข่าย	อ.ปากพะยูน อ.เขาชัยสน
3. กำหนดกิจกรรมและแผนงานเชื่อมโยงเครือข่าย	5 พ.ค. 49	นำกิจกรรมที่กำหนดไว้มาตกลง กำหนดรายละเอียดร่วมกัน	ร่วมกำหนดกิจกรรมเพื่อดำเนินงาน	อ.ปากพะยูน อ.เขาชัยสน
4. ดำเนินงานตามกิจกรรมที่วางไว้	5 มิ.ย. 49	ลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ตามขั้นตอน	แผนงานที่วางไว้บรรลุตามเป้าหมาย	เครือข่ายระดับอำเภอ
5. ติดตามและประเมินผลกิจกรรม	-	สอบถามข้อมูลผลงานและบัญชี	ทราบว่ากิจกรรมที่วางไว้ประสบความสำเร็จอย่างไร มีปัญหาหรือไม่	กรรมการตรวจสอบ
6. แก้ไข/พัฒนาศักยภาพขององค์กรเครือข่าย	-	นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แก้ปัญหา	สามารถแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นแบบอย่างต่อไป	คณะกรรมการเครือข่าย

4.1.1.6.4 กลุ่มอำเภอตะโหนด และอำเภอป่าบอน

กำหนดกิจกรรมการเชื่อมโยง เครือข่ายระดับอำเภอ	ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงระดับอำเภอ
1. การรวมกันซื้อปุ๋ย 2. การรวมกันขายยางพารา	1. การรวมกันซื้อปุ๋ย - ให้เครือข่ายแต่ละกลุ่มสำรวจสมาชิกที่มีความต้องการปุ๋ย - นำยอดความต้องการมารวมกันที่ศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับอำเภอ - ประสานงานกับศูนย์เครือข่ายระดับจังหวัด เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนยอดการซื้อ และขาย - ให้เครือข่ายระดับจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการสั่งซื้อ - ในกรณีที่เครือข่ายระดับอำเภอมีศักยภาพที่สามารถดำเนินการได้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้เครือข่ายระดับอำเภอดำเนินการ - ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย เพื่อจัดหาแหล่งเงินทุนในการซื้อ - เครือข่ายระดับจังหวัดต้องทำสัญญาซื้อขาย กับเครือข่ายระดับอำเภอ และเครือข่ายระดับอำเภอต้องทำสัญญากับกลุ่มต่างๆ - เมื่อได้สินค้ามา จะส่งให้กับกลุ่มต่างๆตามใบสั่งซื้อ - ให้แต่ละกลุ่มรวบรวมค่าใช้จ่าย และชำระเงินที่เครือข่ายระดับอำเภอ - เครือข่ายระดับอำเภอประสานงานกับเครือข่ายระดับจังหวัด เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย 2. การรวมกันขายยางพารา - ให้แต่ละกลุ่มแจ้งความประสงค์การขายยางพารามายังเครือข่ายระดับอำเภอ - เครือข่ายระดับอำเภอประสานงานกับเครือข่ายระดับจังหวัด - เครือข่ายระดับจังหวัดและระดับอำเภอพิจารณาศักยภาพของตนเอง ถ้าเครือข่ายระดับอำเภอใดมีศักยภาพ สามารถดำเนินการได้ ก็จะเป็นศูนย์กลางรับซื้อยางพารา เช่น สหกรณ์การเกษตรตะโหนด จำกัด - ให้แต่ละกลุ่มนำยางพารามารวมกันที่เครือข่ายระดับอำเภอ - เครือข่ายระดับอำเภอต้องประสานงานกับตลาดกลางยางพารา หาดใหญ่ เพื่อรับซื้อยางของกลุ่ม - เครือข่ายระดับอำเภอเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละกลุ่ม - กรณีที่มีผลกำไรจากการดำเนินการแล้ว เครือข่ายระดับอำเภอจะเฉลี่ยผลกำไรคืนให้กลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการทำธุรกิจร่วมกัน

กำหนดแผนงานดำเนินการขั้นต่อไปในพื้นที่ระดับอำเภอ				
กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอน/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
1. สกก.ตะโหมด จำกัด ประชุมหารือ คณะกรรมการและ ฝ่ายจัดการ เรื่อง ศูนย์กลางเครือข่าย	30 ม.ค. 49	- ชี้แจงให้ทราบและขอมติ เพื่อเป็นศูนย์กลางเครือข่าย ระดับอำเภอ	- รับเป็นศูนย์กลาง	- สกก.ตะโหมด จำกัด
2. ประชุมตัวแทน เครือข่ายกลุ่ม ทั้ง 13 กลุ่ม	2 ก.พ. 49	- ออกหนังสือเชิญและ ชี้แจงให้ตัวแทนกลุ่มรับ ทราบ	- ตัวแทนกลุ่มมาประชุม ร่วมกันและรับทราบมติ ของที่ประชุม พร้อมชี้แจง ให้สมาชิกกลุ่มของตนเอง ทราบ - เลือกคณะกรรมการ 13 คน	- สกก.ตะโหมด จำกัด - ตัวแทนกลุ่ม ทั้ง 13 กลุ่ม
3. ประชุม คณะกรรมการศูนย์ ประสานงาน เครือข่ายและผู้แทน เทศบาล ต.แม่ขี	6 ก.พ. 49	- ร่างระเบียบข้อบังคับ - กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ ของคณะกรรมการ - วางแผนการดำเนินงาน การทำกิจกรรมเครือข่าย	- ได้รับความร่วมมือ จาก กลุ่มเครือข่าย ในการทำ กิจกรรมร่วมกัน	- คณะกรรมการ เครือข่าย
4. ประธานเครือข่าย ประชุมร่วมกับ เครือข่ายระดับ จังหวัด	ก.พ. 49	- เลือกคณะกรรมการ ระดับจังหวัด ตำแหน่ง ต่างๆ - หารือเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของเครือข่าย (เป็นศูนย์กลางรับซื้อ ยางพาราของจังหวัดพัทลุง)	- คณะกรรมการระดับ อำเภอให้ความร่วมมือ	- ประธาน เครือข่าย
5. รวบรวมผลผลิต ยางพารา ฝูย	ก.พ. 49	- กลุ่มเครือข่ายนำผลผลิต มารวบรวมเพื่อจำหน่าย - จัดทำฐานข้อมูลกลุ่ม เครือข่ายแต่ละกลุ่ม	- แต่ละกลุ่มเครือข่ายให้ ความร่วมมือ	- สกก.ตะโหมด จำกัด
6. ประชุมสรุปผล การดำเนินงาน	ทุกสิ้นเดือน	- แจ้งผลการดำเนินงานให้ ทุกเครือข่ายรับทราบ	- ได้รับความร่วมมือ จากทุกเครือข่าย	- คณะกรรมการ เครือข่าย

ภายหลังจากได้โครงสร้างการบริหารงานเครือข่าย และขั้นตอนการบริหารงานแล้ว ได้มีการจัดประชุมประจำเดือนของเครือข่ายขึ้น โดยเริ่มครั้งแรกในเดือน กุมภาพันธ์ 2549 ณ ห้องประชุม หุมนุสรณ์สหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด มีเนื้อหาในการประชุม คือ กิจกรรมที่จะเริ่มทำร่วมกันเป็นอันดับแรก ในที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่า จะเริ่มซื้อปุ๋ยร่วมกัน จึงดำเนินการโดยให้ ผู้นำองค์กรฯ ต่างๆ ที่มาเข้าร่วมประชุม ไปสำรวจข้อมูลปริมาณการใช้ สูตร และยี่ห้อปุ๋ย ที่มีการใช้กันมากของในแต่ละองค์กร แล้วนัดประชุมครั้งต่อไปในเดือน มีนาคม 2549 ปรากฏว่า กิจกรรมเรื่องปุ๋ยที่ได้กำหนดไว้ในการประชุมครั้งแรก ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การรับรู้ข่าวสารเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย ยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ จึงทำให้การเคลื่อนไหวไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ในที่ประชุมจึงพิจารณาเห็นว่า ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับจังหวัดอีกครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ ให้แก่ผู้นำองค์กรประชาชนให้ครอบคลุมและทั่วถึงทั่วทั้งจังหวัด

ถึงแม้ว่ารูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ จะมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันได้ ตลอดจนวิธีการ และขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม แต่ปรากฏว่า การเคลื่อนไหวของ ศูนย์ประสานงานเครือข่ายทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการที่เกิดจากปัจจัยภายใน และภายนอกองค์กร ประการแรก ศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัดขาดศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน ประการที่สอง ผู้นำขาดทักษะนำความคิดสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้ทั้งกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามแผน ประการที่สาม คือ ทีมวิจัยมีแนวคิดที่จะปรับปรุงรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีอยู่เดิม ให้มีความเข้าใจง่าย และสามารถปฏิบัติได้จริง ในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ โดยวิธีการสร้างเครือข่ายตามกิจกรรมที่องค์กรต่างๆ มีต้นทุนอยู่แล้ว ยกตัวอย่างเช่น เครือข่ายยางพารา จะดำเนินการเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับ ยางพารา ทั้งจังหวัด ไม่ว่าจะเป็น การซื้อ ขาย ยางแผ่นรมควัน น้ำยางสด และยางแผ่นดิบ หรือ การซื้อ ปัจจัยการผลิตร่วมกัน เช่น น้ำกรด เป็นต้น จึงนำไปสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายขององค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง เพื่อสร้างเครือข่ายตามกิจกรรม โดยการประชุมครั้งนี้ได้เชิญเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่สังกัดสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง เข้าร่วมสังเกตการณ์ และร่วมกันศึกษาแนวทางร่วมกัน ผู้นำองค์กรฯต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และมองเห็นถึงรูปแบบของเครือข่ายเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งนับเป็นนิมิตหมายอันดีที่หน่วยงานภาครัฐมองเห็นถึงความสำคัญและ ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมของเครือข่ายเป็นอย่างดี และผลที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ก่อให้เกิดรูปแบบการเชื่อมโยงขึ้นใหม่ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม

เครือข่ายเป็นอย่างดียิ่ง และผลที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ก่อให้เกิดรูปแบบการเชื่อมโยงขึ้นใหม่ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อ 4.2

4.1.2 การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม

การเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรม แบ่งเป็น 6 กิจกรรม ได้แก่ ยางพารา ข้าวสาร อาหารสัตว์ ปุ๋ย สวัสดิการ และวิสาหกิจชุมชน มีลักษณะการเชื่อมโยงโดยกำหนดให้มีองค์กร รับผิดชอบเป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายในแต่ละกิจกรรม และมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

4.1.2.1 เครือข่ายปุ๋ย

แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์

ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายปุ๋ยเคมี

- 1) สำรวจความต้องการของสมาชิกแต่ละองค์กร เช่น ยี่ห้อ สูตร จำนวน ระยะเวลาในการใช้
- 2) จัดเก็บข้อมูลความต้องการ
- 3) เลือกคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการฯ
- 4) จัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด/อำเภอ
- 5) ร่างกฎระเบียบข้อบังคับของเครือข่าย

วิธีการดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายปุ๋ยเคมี

- 1) การสำรวจข้อมูล
 - ออกแบบสำรวจความต้องการของสมาชิกแต่ละกลุ่ม/องค์กร
 - รวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับอำเภอและจังหวัด
 - คณะกรรมการระดับจังหวัดตรวจสอบราคาในการจัดซื้อ
 - ประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัด เพื่อแจ้งผลการสอบราคา พร้อมยืนยันความต้องการของสมาชิก/องค์กร
 - แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อ

- 2) การคัดเลือกคณะกรรมการระดับอำเภอ
 - จากตัวแทนขององค์กรระดับอำเภอ องค์กรละ 1 คน
- 3) การคัดเลือกคณะกรรมการระดับจังหวัด
 - คัดเลือกคณะกรรมการระดับอำเภอ อำเภอละ 1 คน เป็นกรรมการระดับจังหวัด
- 4) ประชุมคณะกรรมการเพื่อยกร่างระเบียบ ข้อยกเว้น
 - ในส่วนของงบประมาณในการจัดซื้อ ให้ขุมนุสสภกรณจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ

ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

- 1) สำรวจข้อมูลผู้ผลิตในจังหวัด
- 2) เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิต โดยการประชุมหารือผู้ผลิตเกี่ยวกับสูตรในการผลิต คุณภาพ วัตถุดิบ การตลาด เพื่อให้ได้มาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- 3) อบรมผู้ผลิตเกี่ยวกับมาตรฐาน เพื่อให้ได้มาตรฐานตามกระทรวงเกษตร โดยให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศูนย์วิจัยการยาง เป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้
- 4) องค์กรผู้ผลิตแต่ละองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณในการผลิต
- 5) ขุมนุสสภกรณจังหวัดเป็นผู้จัดจำหน่าย

4.1.2.2 เครือข่ายยางพารา และน้ำกรด

ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายน้ำกรด

- 1) สำรวจความต้องการใช้น้ำกรดของแต่ละกลุ่มสหกรณ์
 - ปริมาณ
 - ชนิดของน้ำกรด กรดซัลฟิวริก ใช้สำหรับยาง ADS
กรดฟอสฟอริก ใช้สำหรับยางแผ่นรมควัน

แต่ละอำเภอสำรวจปริมาณการใช้น้ำกรด โดยขุมนุสสภกรณจังหวัดเป็นแม่ข่ายผ่านไปยังชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางช่วยสำรวจประมาณการใช้น้ำกรดและปริมาณความต้องการใช้ โดยสั่งซื้อจากเครือข่ายจังหวัด เริ่มสำรวจ 1 เมษายน 2549 ถึง 30 เมษายน 2549 โดยใช้แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลให้เครือข่ายระดับจังหวัด และมอบหมายให้คณะกรรมการระดับจังหวัดพิจารณาจัดซื้อ โดยการเปิดประมูล ซึ่งราคาที่เครือข่ายระดับจังหวัดสั่งซื้อต้องมีราคาต่ำกว่าที่ชมรมฯเคยซื้อ วิธีการชำระเงิน ซื้อสินค้าด้วยเงินสด โดยเครือข่ายระดับจังหวัดติดต่อซื้อกับบริษัทตามจำนวนที่สั่งซื้อ เมื่อสินค้าจากบริษัทมาถึงเครือข่ายระดับจังหวัด ให้เครือข่ายระดับอำเภอมารับสินค้าพร้อมชำระเงินภายใน 10 วัน

ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายยางพารา

- 1) ดำเนินการปริมาณน้ำยางสด ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน จากกลุ่มสหกรณ์ ปริมาณที่ต้องการผ่านเครือข่าย โดยคณะกรรมการเครือข่ายเป็นผู้ดำเนินการขาย
- 2) น้ำยางสด เครือข่ายจัดสร้างบ่อเก็บน้ำยาง พื้นที่ 2-3 ไร่ ซึ่หัวบ่อ 8 หัว จะป็นน้ำยางได้ 30,000 กิโลกรัม/วัน ทำเป็นรูปน้ำยางชั้นบรรจุถึง 200 ลิตร เพื่อส่งออกยังต่างประเทศ
- 3) ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน เครือข่ายส่งข้อมูลปริมาณยางไปยังบริษัทหรือตลาดกลาง เพื่อให้มาตรวจสอบคุณภาพ และจัดเกรดยาง และเครือข่ายจำหน่ายยางโดยการเปิดประมูล

4.1.2.3 เครือข่ายสวัสดิการ (เรื่องเงินช่วยเหลือในการจัดสวัสดิการมาปนักิจ)

ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายสวัสดิการ

- 1) สมาชิก หมายถึง องค์กรที่สมัครใจเข้าร่วมเครือข่าย
- 2) เงินช่วยเหลือ หมายถึง เงินช่วยเหลือในการจัดการศพในกรณีสมาชิกขององค์กรเครือข่ายเสียชีวิต
- 3) อนุกรรมการ หมายถึง อนุกรรมการ เงินช่วยเหลือในการจัดการศพ
- 4) ทึ่มาของเงินช่วยเหลือ
 - 4.1) องค์กรเครือข่ายบริจาค 20 สตางค์/คน/ศพ โดยครั้งแรกให้บริจาค 10 บาท/คน
 - 4.2) เงินบริจาค
 - 4.3) ดอกผลซึ่งเกิดจากเงินช่วยเหลือ
- 5) เงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือ แต่ละองค์กรจะจ่ายเงินช่วยเหลือ ศพละ 10,000 บาท
- 6) เงินช่วยเหลือในการจัดการศพ จะต้องเปิดบัญชีแยกไว้ต่างหาก
- 7) วิธีการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือในการจัดการศพ
 - 7.1) สมาชิกต้องแจ้งอนุกรรมการเงินช่วยเหลือในการจัดการศพ
 - 7.2) ยื่นเอกสาร หลักฐานการเสียชีวิต
 - ใบมรณะบัตร
 - สำเนาทะเบียนบ้าน
 - สำเนาบัตรประชาชน
 - ทะเบียนสมาชิก
- 8) ให้อนุกรรมการจำนวน 2-5 คน มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงิน
- 9) เครือข่ายจ่ายเงินช่วยเหลือในการจัดการศพ ณ ศูนย์ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัด

4.1.2.4 เครือข่ายข้าวสาร

กิจกรรมเครือข่ายข้าวสาร

- 1) ผู้ผลิต คือ การร่วมขาย
- 2) ผู้บริโภค คือ การร่วมซื้อ

ขั้นตอนของกิจกรรมร่วมขายเครือข่ายข้าวสาร

- 1) ชนิดของข้าวสารที่ผลิตได้
 - ข้าวหอมปทุม
 - ข้าวเล็บนก (ข้าวสารทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดพัทลุง)
 - ข้าวสังหยด (ข้าวสารทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดพัทลุง)
 - ข้าวเหนียว (ข้าวสารประเภท 25%)
 - ข้าว กข.33 (ข้าวสารประเภท 25%)
 - ข้าวชัยนาท (ข้าวสารประเภท 25%)

ขั้นตอนการจัดการเครือข่ายข้าวสาร

- 1) ข้าวเปลือก
 - ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกข้าว โดยได้พันธุ์ข้าวจากศูนย์ขยายพันธุ์พืช
 - รับซื้อจากสมาชิกและจากสหกรณ์อื่นๆ ที่รวบรวมพันธุ์ข้าว
- 2) การแปรรูป
 - แปรรูปในระบบขบวนการโรงสีของสหกรณ์
- 3) การจัดจำหน่าย
 - จำหน่ายให้กับสมาชิกเครือข่ายในจังหวัดและต่างจังหวัด
- 4) กำลังการผลิต
 - สหกรณ์สามารถผลิตได้ 30-40 ตัน/วัน/12 ชั่วโมง
 - รับซื้อจากสหกรณ์อื่นๆ

การเชื่อมโยงเครือข่ายข้าวสาร

- 1) สำรวจตลาด
 - สำรวจตลาดในจังหวัด จากสหกรณ์ต่างๆ และประชาชนทั่วไป(ข้าวสารทุกชนิด)
 - สำรวจตลาดต่างจังหวัด เช่น ตรัง สงขลา สตูล (เน้นข้าวตามยุทธศาสตร์จังหวัด)
- 2) ข้อตกลงทางการค้า
 - ด้านการเงิน กำหนดเป็นเงินสด เงินเชื่อ
 - ด้านการขนส่ง กำหนดระยะทางและค่าใช้จ่าย
 - ปริมาณการสั่งซื้อในแต่ละรอบ
- 3) การรับประกันสินค้า
 - มีสิ่งเจือปน สหกรณ์จะต้องรับคืน
 - ความเสียหายระหว่างขนส่ง ผู้บริโภคที่ขนส่งสินค้าเอง รับผิดชอบค่าเสียหายเอง หากสหกรณ์เป็นผู้ขนส่ง จะรับผิดชอบความเสียหายทั้งหมด
- 4) บริการรับอบข้าวเปลือก
 - ตู้อบ 1 ตู้ต่อข้าวเปลือก 6 ตัน ราคาตันละ 300-350 บาท
 - อบอุ่นที่ความชื้นระหว่าง 14-15 %

4.1.2.5 เครือข่ายอาหารสัตว์

ขั้นตอนและวิธีการเชื่อมโยงเครือข่ายอาหารสัตว์

- 1) การบริหารจัดการ
 - ความจริงใจในการสร้างเครือข่าย
 - กำหนดโครงสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ ฯลฯ
 - กำหนดจุดประสานงานและจัดระบบด้านการเงิน การบัญชี
- 2) การตลาด
 - สำรวจความต้องการของสมาชิกเครือข่าย และรวบรวมข้อมูล
 - จัดหาแหล่งสินค้า คุณภาพสินค้า
 - การจัดการขนส่งสินค้าสู่เครือข่าย
 - การบริการหลังการขาย
 - การประกันสินค้า สินค้าเสื่อม สูญหาย อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ
 - กิจกรรมส่งเสริมการขาย
 - การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข้าวสารแก่สมาชิกเครือข่าย
 - แหล่งเงินทุน ระดมจากเครือข่าย ถือหุ้น เงินฝาก บริจาค

3) การให้ความรู้

- จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้หรืออบรมสมาชิกเครือข่ายในเรื่อง
สหกรณ์ (หลักการ วิธีการ อุดมการณ์), การบริหารการจัดการธุรกิจ, การตลาด,
วิชาการเรื่องอาหารสัตว์
- ศึกษาดูงานนอกสถานที่
- ประเมินผล

4) การจัดสรรผลประโยชน์

- จัดสรรให้เป็นไปตามหลักวิธีการสหกรณ์

4.1.2.6 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

จุดอ่อนขององค์กรวิสาหกิจชุมชน

- 1) ขาดผู้นำที่มีเวลาทุ่มเท (เพราะสวมหมวกหลายใบ)
- 2) ขาดทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม (เทคนิคการประชุม)
- 3) ขาดงบประมาณสนับสนุน
- 4) ขาดแคลนข้อมูล ทั้งภายในและภายนอก
- 5) ขาดความรู้ในการผลิต แปรรูปบรรจุภัณฑ์

จุดแข็งขององค์กรวิสาหกิจชุมชน

- 1) คุณภาพของสินค้ามีความมั่นคง สม่าเสมอ
- 2) มีเงินออมเข้าองค์กรทุกเดือน
- 3) ใช้วัตถุดิบในพื้นที่
- 4) ใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 5) มีการปันผลคืนกลับให้กับสมาชิกและหมู่บ้าน

ปัญหาและอุปสรรคในการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) ผู้นำในพื้นที่ไม่ให้การสนับสนุน
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีความจริงจัง
- 3) ขาดตัวกลางในการประสานงาน
- 4) ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี
- 5) ขาดความเชื่อมั่นระหว่างกลุ่มของเครือข่าย (พ่อค้า, คนขาย)
- 6) ภัยคุกคามจากคู่แข่ง (พ่อค้า)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

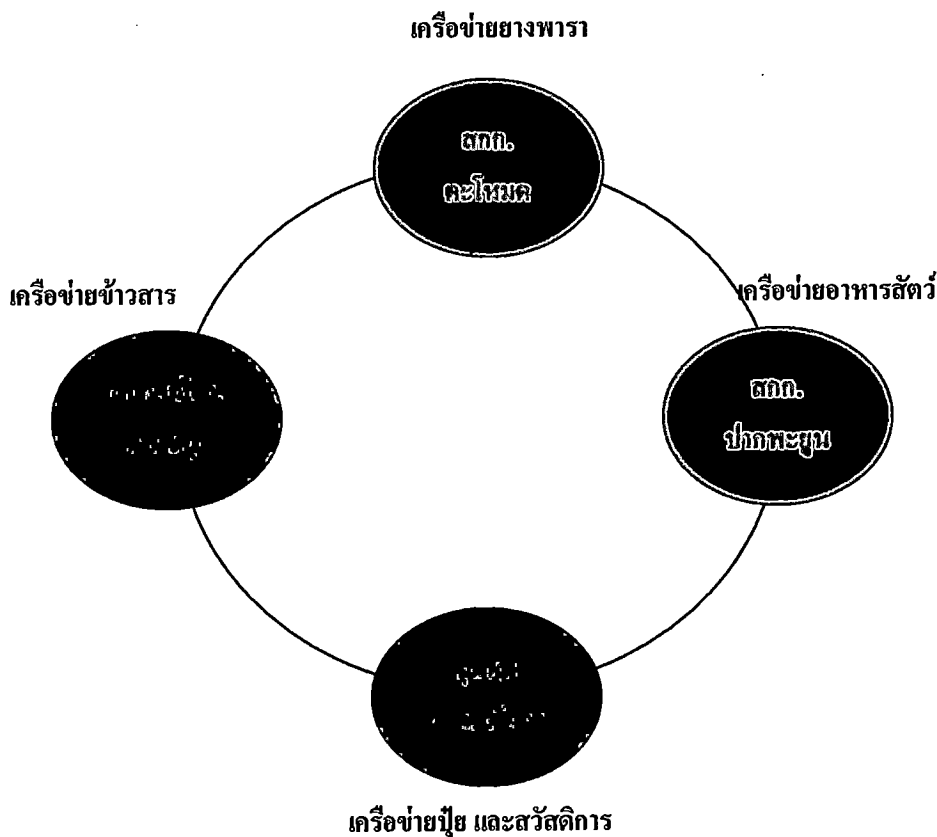
1. มีลูกค้าที่มาใช้บริการมั่นคง สมำเสมอ
2. หน่วยงานรัฐมีนโยบายช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชน
3. เกิดการแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างองค์กร
4. แลกเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้
5. ทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง และมั่นคงยิ่งขึ้น
6. โอกาสจะได้รับงบประมาณสนับสนุนง่ายขึ้น
7. มีศูนย์ประสานงานเครือข่าย

วิธี/ขั้นตอนการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) คัดเลือกคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดตั้งเครือข่าย
 - มีตัวแทนจากทุกอำเภอ (ไม่เกิน 15 คน)
 - มีวาระ 1 ปี
- 2) ขกร่างระเบียบข้อบังคับของเครือข่ายระดับจังหวัด และระดับอำเภอ
- 3) จัดประชุมใหญ่เพื่อรับรองข้อบังคับ
- 4) คัดเลือกคณะกรรมการบริหารเครือข่ายตามระเบียบข้อบังคับของเครือข่าย
- 5) กำหนดสถานที่เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล
- 6) ตั้งชื่อเครือข่าย
- 7) จัดทะเบียน

หลังจากการวางแผน และกำหนดขั้นตอนการเชื่อมโยงเครือข่ายของแต่ละกิจกรรมแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การกำหนดองค์กรรับผิดชอบในการประสานงานเครือข่ายตามกิจกรรมในระดับจังหวัด ดังที่ปรากฏในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรมที่เกิดจากการประชุมปฏิบัติการ

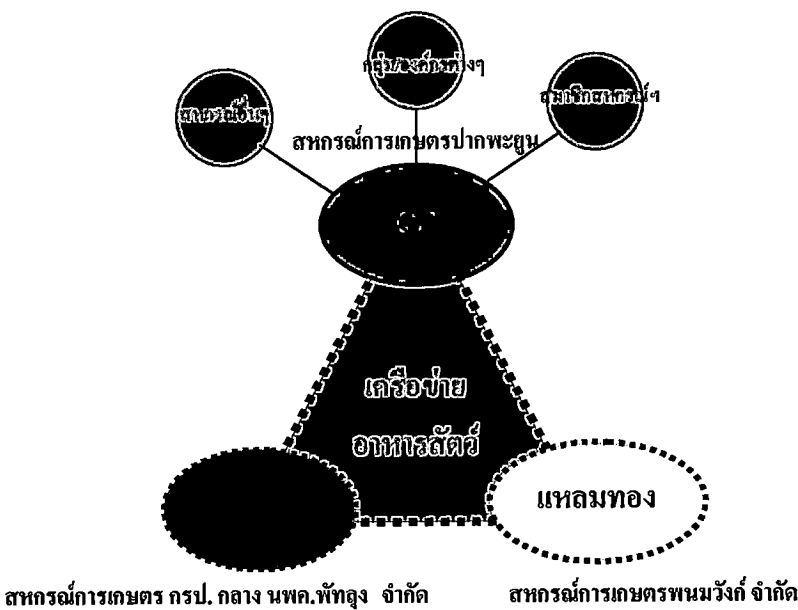

เพื่อให้เครือข่ายแต่ละกิจกรรมมีการเคลื่อนตัว ทางทีมวิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมย่อยแต่ละเครือข่ายกิจกรรม โดยให้องค์กรที่รับผิดชอบในกิจกรรมนั้นๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน และเป็นเจ้าภาพในการประชุมแต่ละครั้ง โดยเริ่มจาก เครือข่ายปื๋ย และสวัสดิการ มี ชุมชนนุสสรณ์ การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน และในที่ประชุมตกลงกันว่าเลือกดำเนินการเรื่องปื๋ยก่อนในเบื้องต้น ในส่วนของสวัสดิการต้องทำการศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติม ทั้งนี้ในที่ประชุมได้กำหนดให้ ทางชุมชนฯ ดำเนินการออกแบบสำรวจ ความต้องการ ปริมาณ สูตร และยี่ห้อของปื๋ยที่องค์กรต่างๆ ต้องการใช้ และให้นำข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ส่งกลับมายังชุมชนฯ ภายใน ระยะเวลา หนึ่งเดือน เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการประสานงาน ยังขาดความต่อเนื่อง บุคลากรในสังกัดของชุมชนฯ ไม่เพียงพอ และขาดประสบการณ์ ขาดความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามแผนงานที่ได้วางไว้ ที่การทำงานล่าช้า มีสภาพชะงักงัน แสดงถึงศักยภาพของฝ่ายจัดการค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันทางชุมชนฯ จึงไม่สามารถรวบรวมความต้องการปื๋ยให้แล้วเสร็จ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการขั้นตอนต่อไปได้ ในขณะเดียวกัน ทางทีมวิจัยได้จัดประชุมเครือข่ายกิจกรรมอื่นๆ ไปด้วย ได้แก่ เครือข่ายข้าวสาร ซึ่งสหกรณ์การเกษตรเมืองพัทลุง จำกัด และสหกรณ์การเกษตรควนขนุน จำกัด รับหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานในเรื่องนี้ เนื่องจากทั้งสองสหกรณ์มี

ประสบการณ์ และประกอบธุรกิจข้าวสารอยู่แล้วในปัจจุบัน จึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะขยายธุรกิจผู้การเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการ ซึ่งในที่นี้เน้นข้าวสารที่ผลิตได้ในจังหวัดพัทลุง

เครือข่ายอันดับต่อไปที่ทางทีมวิจัยเข้าไปจัดประชุมสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำความเข้าใจและ หาแนวทางในการเชื่อมโยง คือ เครือข่ายอาหารสัตว์ จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่สาม ในที่ประชุมกำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมเรื่องอาหารสัตว์ ซึ่งการเชื่อมโยงเครือข่ายอาหารสัตว์ มีแนวทางที่ต่างจากกิจกรรมที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ในที่นี้หมายถึง ในที่ประชุมเครือข่ายอาหารสัตว์ ได้สำรวจยี่ห้อที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีสามยี่ห้อหลัก ที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ซีพี เบทาโกร และแหลมทอง ตามลำดับ ในที่ประชุมพิจารณา กำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ ซีพี สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค.พัทลุง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ เบทาโกร และ สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายยี่ห้อแหลมทอง การกำหนดให้มีตัวแทนจำหน่ายหลายยี่ห้อ นั้น จะทำให้องค์กรที่เข้าร่วมเครือข่ายมีทางเลือกในการใช้บริการได้มากขึ้น ไม่ถูกจำกัดเพียงยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง ดังรูปแบบการเชื่อมโยงในภาพที่4.3

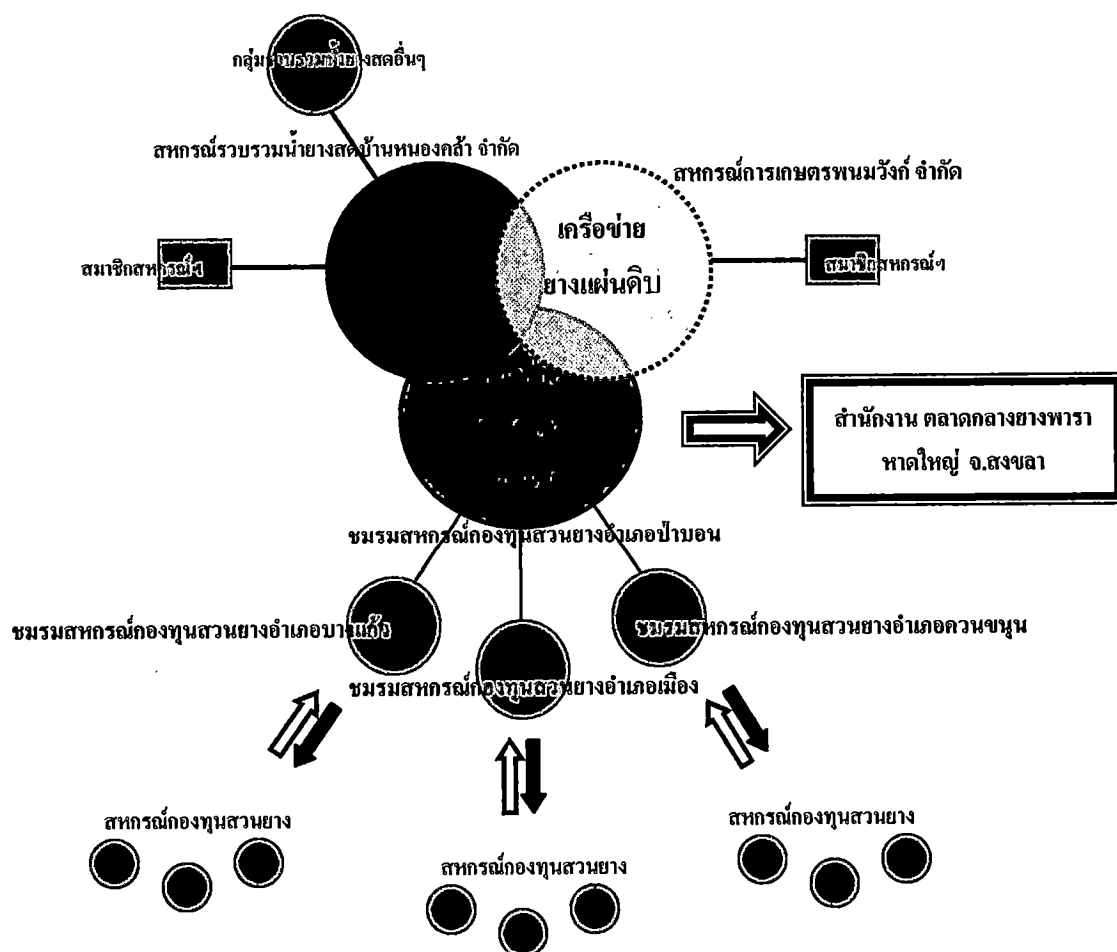
ภาพที่ 4.3 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายอาหารสัตว์ในภาคปฏิบัติ

ภายหลังจากได้เชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต ตลอดจนสินค้าบริโภค ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทางทีมวิจัยได้ร่วมกับสหกรณ์การเกษตรตะโหนด จำกัด จัดประชุม เครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุงขึ้น การประชุมในครั้งแรกได้เชิญตัวแทนจากชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง และกลุ่มองค์กรที่สนใจเข้าร่วมเครือข่าย โดยในที่ประชุมเสนอให้ เครือข่ายยางพารา แบ่งเป็นเครือข่ายย่อย สามเครือข่าย คือ 1) เครือข่ายยางแผ่นรมควัน 2) เครือข่ายน้ำยางสด และ 3) เครือข่ายยางแผ่นดิบ จากนั้นทำการคัดเลือกองค์กรรับผิดชอบเป็นศูนย์เครือข่ายย่อย ทั้ง สาม เครือข่าย ดังต่อไปนี้

- 1) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน
- 2) ศูนย์เครือข่ายน้ำยางสด คือ สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด
- 3) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด

ภาพที่ 4.4 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายยางพาราในภาคปฏิบัติ

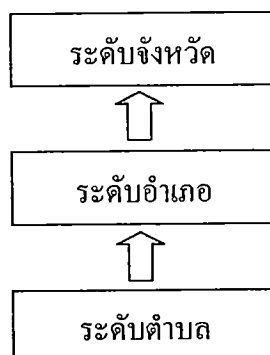

จากการกำหนดเครือข่ายออกเป็น สามกลุ่มข้างต้น ทีมวิจัยได้ดำเนินการประชุมย่อยเพื่อ กำหนดโครงสร้าง และรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานกองทุน สงเคราะห์สวนยางจังหวัด พัทลุง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง เพื่อหาแนวทางการเชื่อมโยง เครือข่าย ผลปรากฏว่า ในส่วนของเครือข่ายน้ำยางสด ซึ่งองค์กรที่รับหน้าที่เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน คือ ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า ปัจจุบัน (มิถุนายน 2549) ได้ดำเนินการ จดทะเบียนเป็น สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการ เครือข่ายได้คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ในส่วนของเครือข่ายยางแผ่นรมควัน นั้นชมรม สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน ได้ดำเนินการรวบรวมยางแผ่นรมควันจาก 43 สหกรณ์ ในนามตลาดกลางยางพาราหาดใหญ่ สาขา จังหวัดพัทลุง และเครือข่ายยางแผ่นดิบได้มีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้วภายใต้การบริหารงานของ สหกรณ์การเกษตรพนมวังจำกัด เพียงแต่จะต้องดำเนินการขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นต่อไปในอนาคต

รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบการเชื่อมโยงตามโซนพื้นที่ โดยทำการรวมกลุ่ม เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในระดับตำบล แล้วคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการแต่ละตำบลขึ้นไปเป็น คณะกรรมการระดับอำเภอ และคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการระดับอำเภอแต่ละอำเภอ ขึ้นไปเป็น คณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีเงื่อนไขว่าคณะกรรมการระดับจังหวัดต้องมีตัวแทนมาจากทุก อำเภอ และไม่เกิน 15 คน มีวาระ 1 ปี

ภาพที่ 4.5 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

สิ่งที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

1) ความรู้

- การบริหารองค์กร/เครือข่าย
- การผลิต การแปรรูป
- บรรลุภัณฑ์

2) เงินทุน

3) การตลาด

4.2 ประเด็นสำคัญของแต่ละเครือข่าย

4.2.1 ความเป็นมาของเครือข่าย

ความเป็นมาของเครือข่ายตามโซนพื้นที่ ในอดีตองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุงทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันแบบหลวมๆ ไม่ได้มีธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง ทีมวิจัยได้จัดเวทีสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายให้แก่ผู้นำ ทำให้ผู้นำที่ได้เข้าร่วมประชุมเครือข่ายเห็นความสำคัญของการเชื่อมโยงเครือข่าย และได้พิจารณาร่วมกันว่าการเชื่อมโยงเครือข่ายที่เข้มแข็งและยั่งยืน ควรทำการสร้างเครือข่ายตั้งแต่ระดับรากหญ้าไปสู่ระดับจังหวัด จึงได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเครือข่ายตามโซนพื้นที่ นั่นคือ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับตำบล 2) ระดับอำเภอ 3) ระดับจังหวัด แต่ด้วยระยะเวลาโครงการวิจัยเพียงหนึ่งปี จึงมีอาจสร้างเครือข่ายให้ได้ครบทุกระดับ ได้เพียงแค่โครงสร้างบริหารในระดับจังหวัด แต่การพัฒนาสู่การปฏิบัติในระดับอำเภอ และระดับตำบลยังอยู่ในขั้นตอนการเตรียมงาน ซึ่งอุปสรรคในการสร้างเครือข่ายตามโซนพื้นที่มีอยู่สามประการหลัก คือ **ประการแรก** ศูนย์ประสานเครือข่ายระดับจังหวัด ในพื้นที่คือ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสตูล จำกัด ขาดความพร้อมในการบริหารเครือข่าย ไม่ได้ได้รับความเชื่อมั่นจากสหกรณ์สมาชิกเท่าที่ควร **ประการที่สอง** ศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ ในพื้นที่คือสหกรณ์การเกษตรประจำอำเภอ จะติดภารกิจในการปิดบัญชีประจำปี ตลอดจนเตรียมงานประชุมใหญ่ของสหกรณ์ฯ ในช่วงเวลาเดียวกับแผนงานการสร้างเครือข่ายระดับอำเภอ และตำบล ประกอบกับสาเหตุ **ประการที่สาม** คือ ระยะเวลาของโครงการวิจัยมีเพียงหนึ่งปี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เครือข่ายในระดับอำเภอและตำบลยังไม่เกิดขึ้น นั่นคือ โครงสร้างรูปแบบเครือข่ายตามโซนพื้นที่มีอาจสำเร็จได้ภายในระยะเวลาจำกัด ทีมวิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าหากเน้นไปที่กิจกรรมเป็นหลัก อาจเป็นไปได้ที่จะสร้างเครือข่ายในช่วงเวลาที่กำหนด จึงเกิดรูปแบบโครงสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายตามกิจกรรมขึ้นมาอีกหนึ่งเครือข่าย

ความเป็นมาของเครือข่ายตามกิจกรรม เนื่องจากการเชื่อมโยงเครือข่ายตามโซนพื้นที่ จำเป็นต้องใช้เวลาและครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด ทำให้ระยะเวลาวิจัยที่มีอยู่หนึ่งปีมีอาจเห็นผลได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทีมวิจัยจึงได้จัดประชุมเพื่อระดมสมอง หาแนวทางที่จะทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผลสรุปจากทั้งการประชุมทีมวิจัย และการประชุมร่วมกับผู้นำองค์กรต่างๆ เห็นตรงกันว่า ควรสร้างเครือข่ายโดยอาศัยกิจกรรมเป็นตัวยึดโยงผูกสัมพันธ์กัน โดยได้คัดเลือกในเบื้องต้น หกกิจกรรม ได้แก่ ยางพารา ปุ๋ย ข้าวสาร อาหารสัตว์ สวัสดิการ และวิสาหกิจชุมชน

4.2.2 การดำเนินการของเครือข่ายในปัจจุบัน

เนื่องจากเครือข่ายตามโซนพื้นที่ยังไม่สามารถเกิดได้ครบทั้ง สามระดับ ตลอดจนเครือข่ายปุย ข้าวสาร และสวัสดิการ ยังคงไม่มีการขับเคลื่อน ในหัวข้อนี้จึงนำเสนอการดำเนินการของเครือข่าย อาหารสัตว์ ยางพารา และ วิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ

การดำเนินการของเครือข่ายอาหารสัตว์

จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่สาม ในที่ประชุมเครือข่ายอาหารสัตว์ ได้สำรวจหือที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีสามหือหลัก ที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ซีพี เบทาโกร และแหลมทอง ตามลำดับ ในปัจจุบันมีเพียงสหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เท่านั้นที่ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงธุรกิจอาหารสัตว์ โดยเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์จาก บริษัท ซีพี โดยการซื้ออาหารสัตว์ผ่านเครือข่ายอาหารสัตว์ ในส่วนของหือ ซีพี ที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายนั้น สมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) และสืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจอาหารสัตว์นี้เองทำให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้โอกาสขยายธุรกิจ เพาะพันธุ์ลูกสุกรขายให้แก่ สมาชิกเครือข่าย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการซื้อแม่พันธุ์มาเพิ่มจากเดิม 120 ตัว เพิ่มเป็น 200 ตัว ครอบคลุมสมาชิกเครือข่าย อำเภอปากพะยูน อำเภอป่าบอน และองค์กรจากอำเภออื่นๆ ที่มาซื้ออาหารสัตว์ โดยสมาชิกเครือข่ายอาหารสัตว์มีโอกาสได้ซื้อลูกสุกรจากสหกรณ์ฯ ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท

การดำเนินการของเครือข่ายยางพารา

เครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุงในปัจจุบันแบ่งเป็นเครือข่ายย่อย สามเครือข่าย คือ

- 1) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน
- 2) ศูนย์เครือข่ายน้ำยางสด คือ สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด
- 3) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังจำกัด

ผลการดำเนินการเครือข่ายยางแผ่นรมควัน จังหวัดพัทลุง

เดือน/ปี	จำนวนองค์กร	ปริมาณน้ำหนักรยาง (ตัน)	รวมจำนวนเงิน (ล้านบาท)
ตุลาคม/2548	36	478.58	32.08
พฤศจิกายน/2548	33	219.10	13.45
ธันวาคม/2548	หยุดดำเนินการ (เกิดอุทกภัย)		
มกราคม/2549	19	380.01	27.74
กุมภาพันธ์/2549	39	1,100.29	83.77
มีนาคม/2549	42	1,009.99	78.53
เมษายน/2549	หยุดดำเนินการ (ปิดฤดูการกรีดยาง)		
พฤษภาคม/2549	22	283.15	26.24
รวม		3,421.12	261.81

เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้าจึงได้ขอจดทะเบียนเป็น
สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด ในเดือน มิถุนายน 2549

ผลการดำเนินการเครือข่ายน้ำยางสด(สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด)จังหวัดพัทลุง

เดือน/ปี	จำนวนองค์กร	ปริมาณน้ำหนักรยาง (ตัน)	รวมจำนวนเงิน (ล้านบาท)
มกราคม/2549	20	503.05	33.51
กุมภาพันธ์/2549	19	495.57	31.51
มีนาคม/2549	หยุดดำเนินการ (ปิดฤดูการกรีดยาง)		
เมษายน/2549	19	247.50	19.52
พฤษภาคม/2549	18	308.82	25.78
มิถุนายน/2549	20	385.32	33.82
รวม		1,940.26	144.14

ภายหลังดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ทีมวิจัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยาง
จังหวัดพัทลุง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง และตัวแทนจากเครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุง มี
ความเห็นร่วมกันว่า สมควรจดทะเบียนเป็น “ชุมนุมสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด” โดยได้
คัดเลือกคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของชุมนุมฯ ซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วย

ตัวแทนจาก 4 กลุ่มกิจกรรม คือ กลุ่มน้ำยางสด กลุ่มยางแผ่นรมควัน กลุ่มยางแผ่นดิบ และกลุ่มยาง ADS จำนวน 15 คน นัดประชุมกันในวันที่ 7 สิงหาคม 2549 มีรายชื่อดังนี้

1. นายเวียง	ชูแก้ว	ประธาน	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.ควนขนุน
2. นายสมคิด	หนูพริก	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.เมือง
3. นายสมมาส	บัววรรณ	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.เมือง
4. นายไพรัช	เจียขุม	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.บางแก้ว
5. นายประภาส	ชนะสิทธิ์	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.บางแก้ว
6. นายจรูญ	สงรักษ์	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.ควนขนุน
7. นายเสนอ	สุขขุม	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.ป่าบอน
8. นายนอม	จันทร์แก้ว	คณะกรรมการ	ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.ป่าบอน
9. นายวิจิตร	คงศรีเจริญ	คณะกรรมการ	กลุ่มรวบรวมน้ำยาง ต.นาโหนด
10. นายพัน	ชูแก้ว	คณะกรรมการ	สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด
11. นายสาคร	พงษ์ทรัพย์	คณะกรรมการ	กลุ่มรับซื้อน้ำยางสด หมู่ที่ 9 บ้านวงศ์
12. นายประสิทธิ์	ศิริมณีกุล	คณะกรรมการ	กลุ่มพัฒนาน้ำยางสดบ้านทุ่งเคียน
13. นายจำเนียร	พงศาปาน	คณะกรรมการ	สหกรณ์การเกษตรพนมวังจำกัด
14. นายสมปอง	เพิ่มแก้ว	คณะกรรมการ	กลุ่มพัฒนาบ้านท่ายูง
15. นายสุชาติ	ปานจันทร์	คณะกรรมการ	สหกรณ์กองทุนสวนยางไพโรจน์พัฒนา จำกัด

คณะทำงานได้มีการประชุมร่วมกันครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2549 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดสถานที่ทำงานของชุมนุมฯ และการกำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยางที่ยังไม่มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 7 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านโนวัง จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านอ่างทอง จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านแพรกหา จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านตะแพน จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนปิ่นแต่ จำกัด สหกรณ์ผู้ผลิตยางศรีบรรพต จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองใหญ่ จำกัด เป็นผู้บรรจวาระเพิ่มเติมให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ โดยสหกรณ์กองทุนสวนยางที่ประชุมใหญ่ประจำปีไปแล้ว ไม่ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ครั้นเมื่อจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ได้แล้ว ทุกสหกรณ์หรือองค์กรอื่นก็สมัครเป็นสมาชิกภายหลังได้ทันที

การดำเนินการของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนทั้งหมดในจังหวัดพัทลุง 153 วิสาหกิจ ในจำนวนนี้มีวิสาหกิจที่รวมตัวเป็นเครือข่าย ศูนย์รวมขายสินค้าร่วมกันจำนวน 9 วิสาหกิจ โดยได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตลาดกลางจำนวน 8 แสนบาท จากผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ปริมาณธุรกิจยังมีน้อยมากเพราะวิสาหกิจส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้าร่วม ทำให้ทีมวิจัยร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด และผู้นำวิสาหกิจชุมชนอีก 37 แห่ง ได้จัดการประชุมสัมมนาปฏิบัติการเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายขึ้นในวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2549 มีข้อสรุปสำคัญดังนี้ ที่ประชุมเห็นควรรวมตัวกัน มีโครงสร้างเป็นศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง โดยในที่ประชุมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนได้คัดเลือกตัวแทนเป็นคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎระเบียบของชุมชนฯ จำนวน 11 คน นัดหมายประชุมกันในวันที่ 20 สิงหาคม 2548 ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง มีรายชื่อดังต่อไปนี้

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นายเกริกพล สุภาพรเหมินทร์	ประธาน
2. นายสุทธิชัย กาฬสุวรรณ	เลขานุการ
3. นางอรจิตร แก้วนวน	คณะกรรมการ
4. นางจำนอง เกื้อนุ่น	คณะกรรมการ
5. นายสามารถ ไชยทอง	คณะกรรมการ
6. นายบุญฤทธิ์ รัตนพันธ์	คณะกรรมการ
7. นางอาเรือน บุญพุด	คณะกรรมการ
8. นายประจวบ เกตุนิม	คณะกรรมการ
9. นายสุนทร อินจันทร์	คณะกรรมการ
10. นางเนาวรัตน์ พรหมสุวรรณ	คณะกรรมการ
11. นางหนูไฉ จิตรณรงค์	คณะกรรมการ

ภายหลังจากคณะกรรมการยกร่างกฎระเบียบ ได้ประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2549 ทำให้ได้มาซึ่ง ชื่อของเครือข่าย คือ ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง และร่างข้อบังคับ กฎระเบียบ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และสมาชิกของเครือข่าย โดยจะนำร่างกฎระเบียบที่ได้จัดพิมพ์ใหม่ให้สมบูรณ์ และนัดประชุมเห็นชอบร่างข้อบังคับครั้งต่อไปในวันที่ 9 กันยายน 2549 และหากเห็นชอบร่าง ก็จะเชิญประชุมผู้แทนวิสาหกิจชุมชนทั้งจังหวัดทำ

ประชาพิจารณ์ข้อบังคับ เมื่อปรับปรุงแก้ไขร่างข้อบังคับแล้วเสร็จ ทางคณะทำงานก็จะขอจดทะเบียนเป็นชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุงต่อไป

4.2.3 วัตถุประสงค์/เป้าหมายของเครือข่าย

เครือข่ายอาหารสัตว์

มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาส และลดรายจ่ายให้แก่กลุ่มองค์กรสมาชิก ตลอดจนสมาชิกของแต่ละองค์กรที่เข้าร่วมเครือข่าย และสามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ในอนาคต

เครือข่ายยางพารา

มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มองค์กรที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับยาง ได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายให้แก่องค์กรสมาชิก และสร้างโอกาสทำธุรกิจใหม่ๆ ร่วมกันอันนำไปสู่การกินดีอยู่ดีของสมาชิกขององค์กรที่เข้าร่วมเครือข่ายในอนาคต

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความมั่นคงและความก้าวหน้าภาคเกษตรกรรม ให้เกษตรกรเคารพสิทธิพื้นฐานของตนเองและผู้อื่น โดยไม่ยึดเอาเงินและอำนาจเป็นตัวตั้ง แต่ยึดเอาความดีที่เป็นคุณธรรมเป็นตัวตั้ง ที่นำไปสู่ความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีของเกษตรกรเท่าเทียมกับอาชีพอื่น
2. เพื่อพัฒนาการบริหาร เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีความสามารถจัดการทุน ทรัพยากร ผลผลิต และการตลาด บนพื้นฐานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง
4. เพื่อระดมทุนและให้บริการด้านการเงินแก่สมาชิก

4.2.4 แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายขั้นต่อไป

เครือข่ายตามโซนพื้นที่ ทีมวิจัยได้กำหนดโครงสร้างไว้ สามระดับ และมีเพียงระดับจังหวัดที่มีโครงสร้างชัดเจน ในการดำเนินการต่อไปจะต้องขยายเครือข่ายลงสู่ระดับอำเภอ และตำบล ซึ่งจะต้องเป็นหน้าที่ของศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรในทุกอำเภอ ต้องดำเนินการสร้างเครือข่าย ประชามสัมพันธ์ให้กลุ่มองค์กรต่างๆที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของแต่ละอำเภอ รับทราบเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย และเริ่มดำเนินการเครือข่ายโดยเสริมกันกับเครือข่ายกิจกรรมที่ได้มีการดำเนินการไปแล้ว

เครือข่ายปุย ข้าวสาร และสวัสดิการ ในปัจจุบันหุมนุมสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด รับหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน แต่มีบุคลากรเพียงหนึ่งคน จึงอาจไม่สามารถขยายธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แต่ทีมวิจัยมีแผนดำเนินงานสร้างเครือข่ายควบคู่ไปกับเครือข่ายตามโซนพื้นที่

เครือข่ายอาหารสัตว์ มีเพียงสหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ที่ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอปากพะยูน และอำเภอป่าบอน กำลังขยายพื้นที่ให้บริการให้ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัดให้ได้ตามแผน โดยการจัดประชุมกลุ่มองค์กรที่สนใจร่วมซื้อ อาหารสัตว์ของบริษัท ซีพี จะมีการประชุมพบปะกันอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามสหกรณ์การเกษตรกรป.กลาง นพค.พัทลุง จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าหือ เบทาโกร และสหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายหือ แผลมทอง ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการขอให้ทางบริษัททั้งสองแห่งแต่งตั้งเป็นตัวแทนจำหน่าย โดยขณะนี้มีการเก็บข้อมูลปริมาณความต้องการใช้ทั้งสองหืออย่างละเอียด เพื่อนำไปต่อรองกับทั้งสองบริษัทดังกล่าว

เครือข่ายยางพารา หลังจากในที่ประชุมเครือข่ายยางพารา มีมติร่วมกันว่าให้มีการจดทะเบียนเป็นชุมนุมสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด โดยในที่ประชุมเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของชุมนุมฯ มีข้อสรุปร่วมกัน ดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่ยังไม่ได้จัดประชุมใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ นาวาระ เกี่ยวกับการจดทะเบียนชุมนุมฯ เข้าบรรจุเป็นวาระในการประชุมใหญ่ เพื่อให้ทั้ง 5 สหกรณ์เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง ชุมชนฯ ในเบื้องต้น ให้เป็นไปตามกฎหมายการจดทะเบียนสหกรณ์ แล้วสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เหลือ(ที่ประชุมใหญ่ผ่านไปแล้ว) สมัครเป็นสมาชิกภายหลัง

2) มอบหมายให้คณะกรรมการ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ยกร่างระเบียบการดำเนินธุรกิจร่วมกันของชุมนุมฯ ให้แล้วเสร็จภายในเดือน สิงหาคม

3) กำหนดให้ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด เป็นสถานที่ทำงานของชุมนุมสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทีมวิจัยและคณะกรรมการยกร่างข้อบังคับ จะนำร่างกฎระเบียบที่ได้จัดพิมพ์ใหม่ให้สมบูรณ์ และนัดประชุมเห็นชอบร่วมข้อบังคับครั้งต่อไปในวันที่ 9 กันยายน 2549 และหากเห็นชอบร่าง ก็จะเชิญประชุมผู้แทนวิสาหกิจชุมชนทั้งจังหวัดทำประชาพิจารณ์ข้อบังคับ เมื่อปรับปรุงแก้ไขร่างข้อบังคับแล้วเสร็จ ทางคณะทำงานก็จะขอจดทะเบียนเป็นชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุงต่อไป

บทบาทของนักวิจัย เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า การสร้างเครือข่ายยังอยู่ระหว่างขั้นตอนเริ่มปฏิบัติ และหลายส่วนมีเพียงโครงสร้าง ยังมิได้ปฏิบัติเป็นรูปธรรม คณะนักวิจัยจึงไม่มั่นใจว่ากลไกทั้งหมด จะทำให้เครือข่ายฝังตัว ยั่งยืนหรือไม่ จึงได้ทำโครงการวิจัย และของบประมาณสนับสนุนจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง

4.2.5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่าย

ในการสร้างเครือข่ายของทีมวิจัย ตลอดหนึ่งปี มีปัจจัยหลายประการในการจะสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จในจังหวัดพัทลุง หากพิจารณาในภาพรวมอาจสรุปได้ว่า เครือข่ายยางพารา มีความสำเร็จในระดับหนึ่ง อาจเป็นเพราะว่า ประการที่หนึ่ง คือ ทุนเดิม กล่าวคือ ยางพารา เป็นธุรกิจที่สหกรณ์กองทุนสวนยาง หรือกลุ่มรวบรวมน้ำยาง ต่างๆ มีบุคลากรที่มีประสบการณ์ และความรู้ความสามารถอยู่แล้วเป็นทุนเดิม จึงทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยง ประการที่สอง การได้รับความร่วมมือจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดพัทลุง เป็นอย่างดี ในการร่วมพัฒนาศักยภาพของเครือข่าย ทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและสามารถยกระดับคุณภาพการผลิตยางพารา รวมถึงประสิทธิภาพทางการตลาด ประการที่สาม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด นั่นก็คือผู้นำองค์กร ซึ่งจากการประชุมเครือข่ายหลายๆ ครั้ง ทีมวิจัยสังเกตเห็นภาวะผู้นำ และความกระตือรือร้นในการสร้างเครือข่ายร่วมกัน ผู้นำทุกท่านต่างเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีใจเสียสละตลอดจนพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่การสร้างเครือข่ายที่ประสบผลสำเร็จ และเกิดผลประโยชน์ต่อมวลสมาชิก

บทที่ 5

บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน

5.1 ตัวแบบในการวิเคราะห์

จากการดำเนินการวิจัยระยะเวลาประมาณ 1 ปี พบว่ารูปแบบการเชื่อมโยงที่ได้จากการจัดเวทีสัมมนาปฏิบัติการ โดยปรากฏตามภาพ 4.1 นั้น จากความพยายามที่จะผลักดันให้เครือข่ายเคลื่อนตัวตามโครงสร้างดังกล่าว กลับพบว่า การเชื่อมโยงเคลื่อนตัวไปไม่ได้ สาเหตุสำคัญน่าจะเกิดจากการขาดความเชื่อมั่นในองค์กรที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระดับจังหวัด คือ ขบวนการสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ที่กำลังประสบปัญหาภาวะขาดทุนจากความผิดพลาดของคณะกรรมการชุดก่อน ทำให้การดำเนินธุรกรรมตามแผนงานไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก คณะผู้วิจัยจึงพยายามปรับรูปแบบการเชื่อมโยงตามโครงสร้างของกิจกรรมจากการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มกิจกรรม และจัดโครงสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงตามกิจกรรมได้ 3 กลุ่มกิจกรรม ดังนี้

1. เครือข่ายยางพารา

เครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุงในเบื้องต้นแบ่งเป็นเครือข่ายย่อย สามเครือข่าย คือ

- 1) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นรมควัน คือ ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอป่าบอน
- 2) ศูนย์เครือข่ายน้ำยางสด คือ ตลาดรวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า
- 3) ศูนย์เครือข่ายยางแผ่นดิบ คือ สหกรณ์การเกษตรพนมวังจำกัด

ภายหลังดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ทีมวิจัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง และตัวแทนจากเครือข่ายยางพาราจังหวัดพัทลุง มีความเห็นร่วมกันว่า สมควรจดทะเบียนเป็น “ขบวนการสหกรณ์การยางจังหวัดพัทลุง จำกัด” โดยได้คัดเลือกคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎระเบียบ ของขบวนการฯ ซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วยตัวแทนจาก 4 กลุ่มกิจกรรม คือ กลุ่มน้ำยางสด กลุ่มยางแผ่นรมควัน กลุ่มยางแผ่นดิบ และกลุ่มยาง ADS จำนวน 15 คน นัดประชุมกันในวันที่ 7 สิงหาคม 2549 มีข้อสรุปดังนี้

1) กำหนดให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ที่ยังไม่ได้จัดประชุมใหญ่ 7 แห่ง นำวาระเกี่ยวกับการจดทะเบียนขบวนการฯ เข้าบรรจุเป็นวาระในการประชุมใหญ่ เพื่อให้ทั้ง 7 สหกรณ์เป็นผู้ร่วมก่อตั้งขบวนการฯ ในเบื้องต้น ให้เป็นไปตามกฎหมายการจดทะเบียนสหกรณ์ แล้วสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เหลือ(ที่ประชุมใหญ่ผ่านไปแล้ว) สมัครเป็นสมาชิกภายหลัง

2) มอบหมายให้คณะกรรมการ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางจังหวัดพัทลุง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ยกร่างระเบียบการดำเนินธุรกรรมร่วมกันของขบวนการฯ ให้แล้วเสร็จภายในเดือน สิงหาคม

2. เครือข่ายอาหารสัตว์

ในที่ประชุมเครือข่ายอาหารสัตว์ ได้สำรวจยี่ห้อที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีสามยี่ห้อหลัก ที่มีการใช้กันมากในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ซีพี เบทาโกร และแหลมทอง ตามลำดับ ในที่ประชุมพิจารณา กำหนดให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ ซีพี สหกรณ์การเกษตร กรป. กลาง นพค.พัทลุง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ายี่ห้อ เบทาโกร และ สหกรณ์การเกษตรพนมวัง จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายยี่ห้อ แหลมทอง ในปัจจุบันมีเพียงสหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เท่านั้นที่ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงธุรกิจอาหารสัตว์ โดยเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์จาก ซีพี และสืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจอาหารสัตว์นี้เองทำให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้โอกาสขยายธุรกิจเพาะพันธุ์ลูกสุกรขายให้แก่ สมาชิกเครือข่าย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการซื้อแม่พันธุ์มาเพิ่มจากเดิม 120 ตัว เพิ่มขึ้นเป็น 200 ตัว ครอบคลุมสมาชิกเครือข่ายสองอำเภอ คือ อำเภอปากพะยูน และ อำเภอป่าบอน และอำเภออื่นๆ ที่มาซื้ออาหารสัตว์

3. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนทั้งหมดในจังหวัดพัทลุง 153 วิสาหกิจ ในจำนวนนี้มีวิสาหกิจที่รวมตัวเป็นเครือข่าย ศูนย์รวมขายสินค้าร่วมกันจำนวน 9 วิสาหกิจ ศูนย์รวมขายสินค้าตั้งอยู่บริเวณหน้าสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านสถานที่และงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง แต่ศูนย์รวมขายสินค้ายังมีสินค้าไม่มาก ขาดความหลากหลาย ทีมวิจัยร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด และผู้นำวิสาหกิจชุมชนอีก 37 แห่ง ได้จัดการประชุมสัมมนาปฏิบัติการเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายขึ้นในวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ.2549 มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 37 คน มีข้อสรุปสำคัญดังนี้

1. ที่ประชุมเห็นควรรวมตัวกัน มีโครงสร้างเป็นศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง โดยจะมีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนด้วย
2. ที่ประชุมเห็นร่วมกันที่จะให้มีโครงสร้างเครือข่ายแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด
3. ที่ประชุมมีมติตั้งคณะทำงานยกร่างข้อบังคับของศูนย์เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง
4. เมื่อยกร่างเสร็จจะเชิญผู้แทนของวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งประชุมพิจารณาข้อบังคับของศูนย์เครือข่ายร่วมกัน ก่อนนำไปจดทะเบียน

5.2 บทบาทของเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการวิจัยกับการแก้ปัญหาความยากจน

เครือข่ายยางพารา

โดยเหตุที่เครือข่ายยางพาราประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสหกรณ์การยาง จำกัด และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียน ได้แก่ กลุ่มรวบรวมน้ำยางดิบ จากการร่วมขาย ทำให้กลุ่มรวบรวมน้ำยางดิบรวบรวมน้ำยางได้เฉลี่ยวันละ 30 ตัน ทำให้กลุ่มมีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ ราคาขายของกลุ่มจึงสูงกว่าเกษตรกรรายย่อยขายเอง หรืออาจจะมีราคาเท่ากันในบางครั้ง เพียงแต่ว่ากลุ่มจะให้เปอร์เซ็นต์น้ำยางที่สูงกว่าพ่อค้าคนกลาง ตลอดจนสมาชิกเครือข่ายจะได้รับปันผล และเฉลี่ยคืนในช่วงปลายปีอีกด้วย

เครือข่ายอาหารสัตว์

การซื้ออาหารสัตว์ผ่านเครือข่ายอาหารสัตว์ ในส่วนของยี่ห้อ ซีพี ที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด เป็นตัวแทนจำหน่ายนั้น สมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) รวมทั้งสมาชิกจะได้รับปันผล และเฉลี่ยคืนด้วย นอกเหนือจากอาหารสัตว์ สมาชิกยังมีโอกาสได้ซื้อ ลูกสุกรจากสหกรณ์ฯ ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท นั่นคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกเครือข่าย สามารถลดรายจ่ายทั้งในส่วนของลูกสุกร และ อาหารสัตว์ได้มากกว่า ก่อนการมาเข้าร่วมเครือข่าย

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จะทำให้แต่ละวิสาหกิจที่ตลาดกลางเป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าทั้งขายปลีก และค้าส่ง ตลาดกลางนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจแก่สมาชิกที่ผลิตสินค้า โดยไม่ต้องพะวงกับการทำตลาด และคาดว่าเมื่อมีศูนย์กลางเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทำหน้าที่เป็นตลาดกลางก็จะทำให้สมาชิกมีรายได้เสริมอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการดำเนินการ

6.1.1 ผลลัพธ์ของการทำวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย โครงการ การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง แม้รูปแบบโครงสร้างเครือข่ายจะไม่ยึดตามโครงสร้างพื้นที่ ดังแผนที่เกิดจากการจัดสัมมนาปฏิบัติการครั้งแรก แต่คณะวิจัยก็ทำงานร่วมกับสหกรณ์และองค์กรชุมชนในพื้นที่ และเกิดรูปแบบที่องค์กรในพื้นที่เห็นพ้องร่วมกันในแต่ละประเภทกิจกรรม โดยได้รูปแบบโครงสร้างเครือข่ายตามกิจกรรมจำนวน 3 เครือข่าย แต่ผู้วิจัยก็มีแผนที่จะทำวิจัยต่อไปอีก เพื่อบูรณาการโครงสร้างเครือข่ายตามพื้นที่กับโครงสร้างเครือข่ายกิจกรรมเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยขณะนี้ได้ทำโครงการขอการสนับสนุนไปยัง องค์กรบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงแล้ว

6.1.2 ปัญหาอุปสรรคในการทำงานวิจัย

6.1.2.1 ปัญหาจากทีมวิจัย

- นักวิจัยที่ร่วมโครงการมาจากหน่วยงานต่างสังกัดกัน อาจให้ความสำคัญของงานไม่เท่ากัน หน่วยงานราชการทั่วไปอาจให้ความสำคัญของงานวิจัยต่ำกว่างานประจำด้านอื่น ส่วนในมหาวิทยาลัย ถือว่างานวิจัยมีความสำคัญในอันดับต้น ดังนั้นความคาดหวังในผลสำเร็จของงานวิจัยอาจแตกต่างกัน เมื่อต้องมาปฏิบัติงานร่วมกัน จุดเน้นเรื่องการเกาะติดกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาจึงถูกจัดลำดับความสำคัญไม่เท่ากัน การลงปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยเฉพาะการประสานงานกับผู้นำในพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรม จึงได้จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่ำกว่าแผน และบางกรณีก็ได้ตัวแทนที่ไม่สามารถตัดสินใจแทนองค์กรที่เข้าร่วมประชุมได้ ทำให้ผลการประชุมกับการนำไปปฏิบัติไม่ราบรื่น

- การจัดประชุมเพื่อประเมินผลงาน และปรับแผนงานระหว่างนักวิจัยยังมีน้อยเกินไป

6.1.2.2 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม

- ชุมชนสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด อยู่ในระหว่างการแก้ปัญหาภายใน แต่ที่ประชุมสัมมนาได้กำหนดให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายเชื่อมโยงระดับจังหวัด

จึงทำให้ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์เครือข่ายตามเจตนารมณ์ได้ในช่วงระยะเวลาอันสั้น

- ระยะเวลาในการสร้างเครือข่ายค่อนข้างสั้น เพราะการที่องค์กรต่างๆ จะไว้วางใจกันย่อมต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ ทำความคุ้นเคยระหว่างกัน และผู้แทนที่มาประชุมจะต้องเอามติการประชุมไปถ่ายทอดกับคณะกรรมการของตนล้วนต้องใช้เวลาทั้งสิ้น

- สหกรณ์ส่วนใหญ่จะกำหนดปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี ซึ่งทั้งฝ่ายจัดการและประธานสหกรณ์มักจะไม่วางที่จะทำกิจกรรมอื่นนอกจากการเตรียมการปิดบัญชี เพื่อการประชุมใหญ่ ทำให้ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม สหกรณ์จะไม่มีความสะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และจัดเวทีเครือข่ายระดับอำเภอ การประชุมใหญ่ก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารใหม่ ผู้บริหารเก่าก็มักเล็งที่จะผูกพันตนเองในการทำกิจกรรมเชื่อมโยง

6.2 ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ

6.2.1 ความรู้ใหม่

- 1) สิ่งที่นักวิจัยได้จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ก็คือ อย่างยี่ดิดิกรูปแบบโครงสร้างเครือข่ายที่แม้จะเกิดขึ้นจากเวทีเรียนรู้ร่วมกัน หากองค์กรที่ถูกเลือกให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานเครือข่ายขาดความพร้อม สมาชิกกำลังขาดศรัทธากับองค์กร กอปรกับการทำงานที่มีเงื่อนไขเวลาค่อนข้างสั้น สหกรณ์มีการเปลี่ยนถ่ายกรรมการในช่วงที่จะทำกรอบแนวทางสู่ภาคปฏิบัติ ปีจี้ยเหล่านี้ทำให้องค์กรที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานทั้งระดับจังหวัด และอำเภอมีศักยภาพเคลื่อนตัวต่ำ

การปรับเปลี่ยนแนวทางสร้างเครือข่าย ตามที่องค์กรต่างๆ มีความต้องการ มีองค์กรที่มีต้นทุนดำเนินงานอยู่แล้ว และพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน หรือแม้จะมีการจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานใหม่ เครือข่ายที่ยึดกิจกรรมเป็นฐานในการขับเคลื่อนจะทำได้ง่ายกว่าและเคลื่อนตัวได้เร็ว

- 2) การสร้างมิตรภาพที่ดีระหว่างข้าราชการในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำองค์กรท้องถิ่นจำนวนมาก และทีมวิจัยเป็นต้นทุนสำคัญในการทำงานวิจัยสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ

6.2.2 ทักษะหรือประสบการณ์ใหม่

- 1) การทำงานกับองค์กรชุมชนจำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยราชการที่ทำให้การสนับสนุนองค์กรชุมชนต่างๆ เป็นอย่างดี เพราะส่วนราชการจะมีฐานข้อมูลที่เป็นทุนสำคัญในการสร้างเครือข่าย

2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมวิจัย กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด และผู้นำองค์กรต่างๆ เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการสร้างเครือข่าย

3) โครงสร้างขับเคลื่อนเครือข่ายอาจจะเป็นโครงสร้างตามกิจกรรม หรือโครงสร้างตามโซนพื้นที่ลุ่มใช้การได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรในพื้นที่ และความสัมพันธ์ระหว่างที่เป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้ว

4) นักวิจัยจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ข้าราชการในสังกัดกองทุนสวนยาง และสำนักงานเกษตรจังหวัด ได้เรียนรู้การทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม อันจะช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานที่มีทางเลือกหลากหลายมากขึ้น

6.3 ประโยชน์ที่องค์กรประชาชนที่เข้าร่วมเครือข่ายได้รับ

1) ทำให้ผู้นำองค์กรฯเกิดการตื่นตัว และตระหนักถึงประโยชน์จากการเชื่อมโยงเครือข่าย ทั้งนี้สังเกตได้จากการเข้าร่วมประชุม และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างจริงจัง ตลอดระยะเวลาการจัดประชุม

2) ผู้นำองค์กรฯมองเห็นถึงโอกาสใหม่ๆในการทำธุรกรรมเพิ่มเติม อาทิ การแปลงสภาพน้ำยางสดให้เป็นน้ำยางข้น/ก้อน เพื่อยืดอายุน้ำยาง และสามารถส่งขายต่างประเทศได้

3) โอกาสในการขยายธุรกิจขององค์กรฯ เช่น การที่สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด มีโอกาสขยายธุรกิจ การขายลูกสุกร จากเดิมที่มีแม่พันธุ์ 120 ตัว และหลังจากเข้าร่วมเครือข่ายได้เพิ่มแม่พันธุ์ เป็น 200 ตัว เพื่อรองรับความต้องการของเครือข่าย

4) องค์กรฯมีการตื่นตัวที่จะปรับโครงสร้างการบริหาร เพื่อรองรับการเข้าร่วมเครือข่าย และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการเชื่อมโยงเครือข่ายต่อไปในอนาคต

6.4 ข้อเสนอแนะ

6.4.1 การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเปิดโอกาสให้ผู้นำทุกภาคส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนความคิด การวางแผน หากมีการพาสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการไปดูงานในเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จเสริมเพิ่มเติมก็จะเป็นการดี การทำวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยเฉพาะองค์กรที่จะเข้าร่วมมีการเปลี่ยนถ่ายคณะกรรมการระหว่างปี ควรมีระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี

6.4.2 ควรทำวิจัยต่อยอดในส่วนที่จะทำรูปแบบสู่ภาคปฏิบัติ โดยคณะวิจัยได้ทำงานในฐานที่เสี่ยงในช่วงเริ่มปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปรับแก้ร่วมกับศูนย์ประสานงานเครือข่าย จนระบบปฏิบัติการใช้การได้ราบรื่น ขณะนี้งานวิจัยทำได้เพียง PD ส่วน C และ A ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

6.4.3 ควรขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมองค์กรทุกประเภทในพื้นที่จังหวัด

6.4.4 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของสหกรณ์ที่มีการพัฒนากรรมการอย่างเข้มแข็ง กับสหกรณ์ที่บริหารโดยกรรมการที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ

6.4.5 ควรมีการทำวิจัยเพื่อฟื้นฟูและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนสหกรณ์การเกษตรพัทลุง จำกัด

6.5 สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย

6.5.1 เพิ่มขีดความสามารถ และขยายปริมาณธุรกิจ

- สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงธุรกิจอาหารสัตว์ โดยเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์จาก บริษัท ซีพี โดยสมาชิกเครือข่ายสามารถซื้ออาหารสัตว์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วกระสอบละ 5-10 บาท (แล้วแต่ประเภทของอาหาร) และสืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจอาหารสัตว์นี้เองทำให้ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด ได้โอกาสขยายธุรกิจ เพาะพันธุ์ลูกสุกรขายให้แก่ สมาชิกเครือข่าย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการซื้อแม่พันธุ์มาเพิ่มจากเดิม 120 ตัว เพิ่มขึ้นเป็น 200 ตัว ครอบคลุมสมาชิกเครือข่าย อำเภอปากพะยูน อำเภอบาบอน และองค์กรจากอำเภออื่นๆ ที่มาซื้ออาหารสัตว์ โดยสมาชิกเครือข่ายอาหารสัตว์มีโอกาสได้ซื้อลูกสุกรจากสหกรณ์ได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเฉลี่ยแล้วตัวละ 50 บาท

-ชมรมสหกรณ์กองทุนสวนยางป่าบอน ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานรวบรวมยางแผ่นรมควัน จากชมรมอื่นๆ ในจังหวัดพัทลุง โดยนำปริมาณยางแผ่นรมควันทั้งหมด แจ้งไปยังตลาดกลางยางพาราภาคใหญ่ เพื่อให้บริษัทประมูลราคา และหากบริษัทใดประมูลได้ จะนำรถมาขนยางเอง ณ สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง ในเวลาตั้งแต่เปิดตลาดมาจนถึงปัจจุบัน มีการรวบรวมยางแผ่นรมควันจำนวน 3,421.12 ตัน รวมเป็นเงิน 261.8 ล้านบาท

-สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองคล้า จำกัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานรวบรวมน้ำยางสด จากกลุ่มรวบรวมน้ำยางสด กลุ่มอื่นๆ ในจังหวัดพัทลุง โดยนำปริมาณน้ำยางทั้งหมด แจ้งไปยังบริษัทรับซื้อน้ำยางสด เพื่อให้บริษัทประมูลราคา และหากบริษัทใดให้ราคาสูงก็

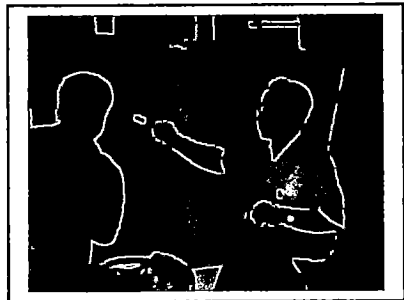
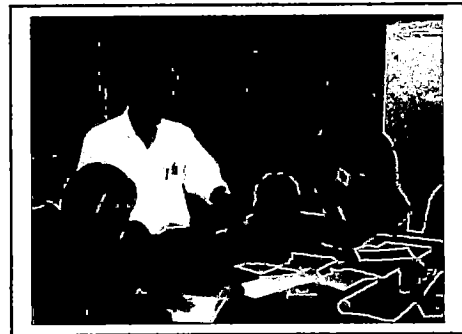
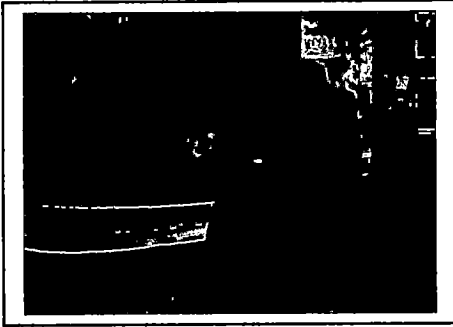
จะประมุลได้ไป โดยผลการดำเนินการในรอบปี มีการรวบรวมน้ำยางสดจำนวน 1,940.26 ตัน รวมเป็นเงิน 144.14 ล้านบาท

6.5.2 การจัดตั้งองค์กรใหม่

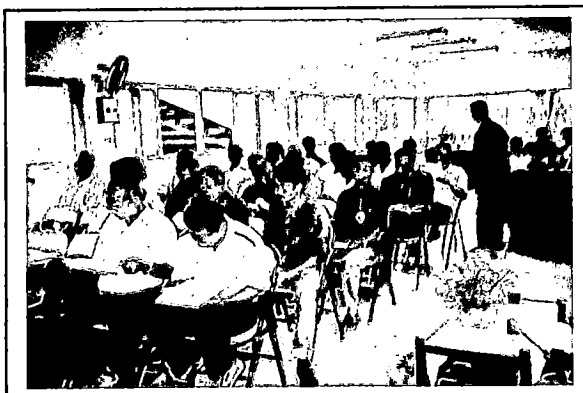
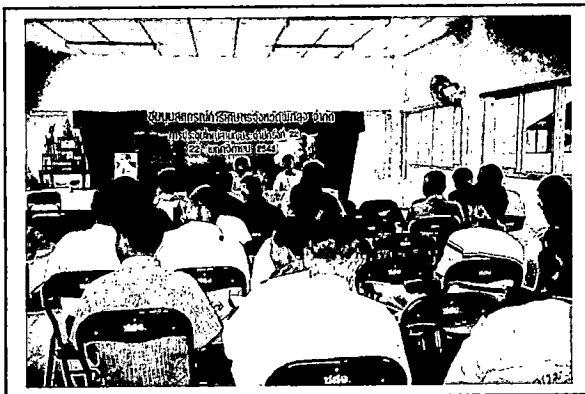
- สหกรณ์รวบรวมน้ำยางสดบ้านหนองกล้า จำกัด
- ชุมชุมสหกรณ์ทางยางจังหวัดพัทลุง จำกัด (อยู่ระหว่างดำเนินการ)
- ชมรมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

ภาคผนวก

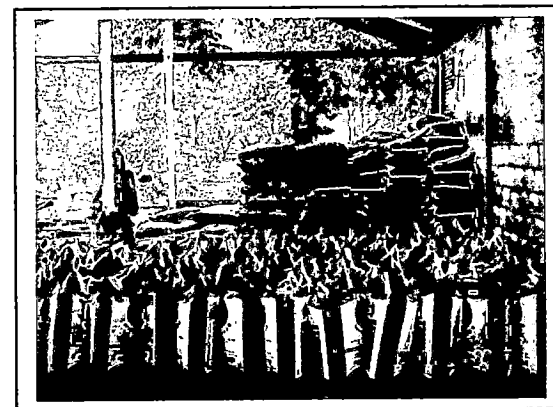
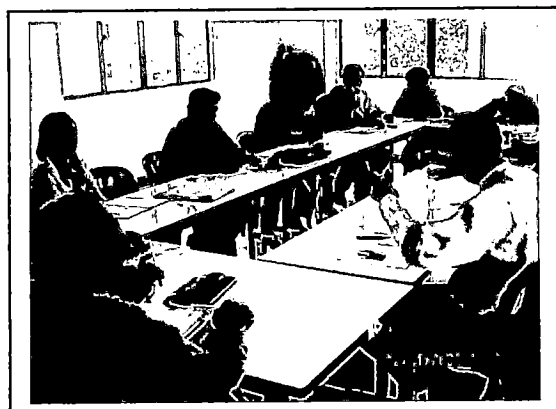
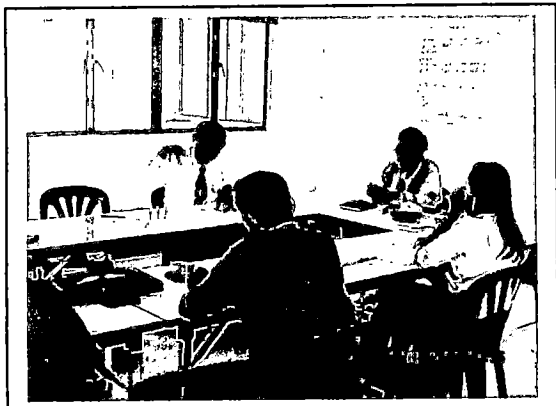
ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 เรื่อง
 “แนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง”
 วันที่ 24-25 กันยายน 2548 ณ โรงแรมลำปำ รีสอร์ท จังหวัดพัทลุง

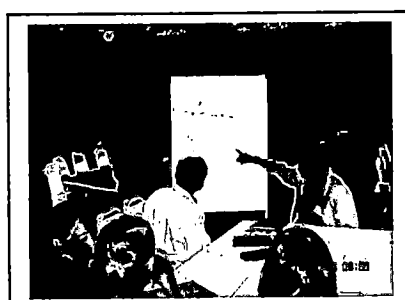
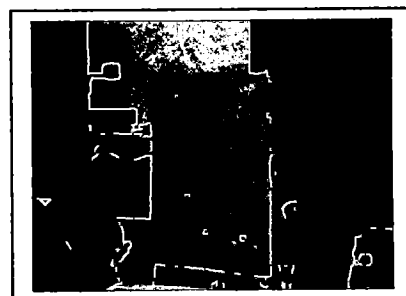
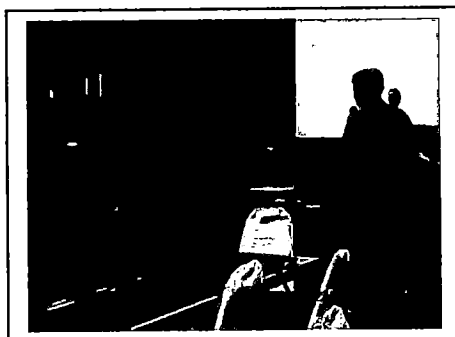
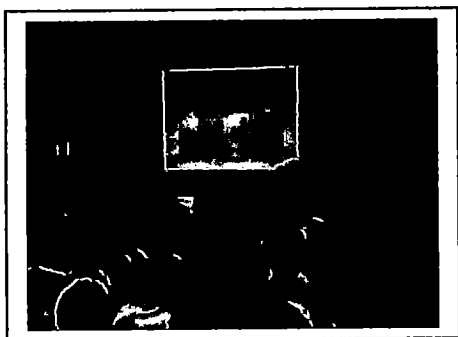
ภาพการประชุมใหญ่สามัญประจำปีครั้งที่ 22
 ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพัทลุง จำกัด
 วันที่ 22 พฤศจิกายน 2548

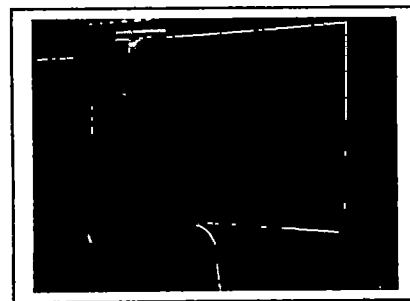
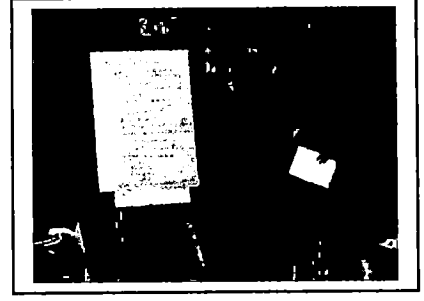
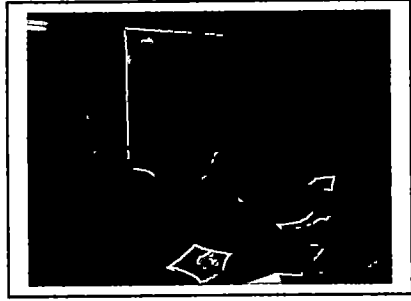
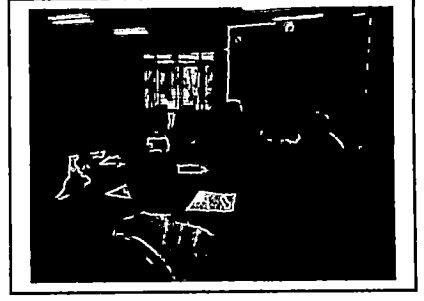
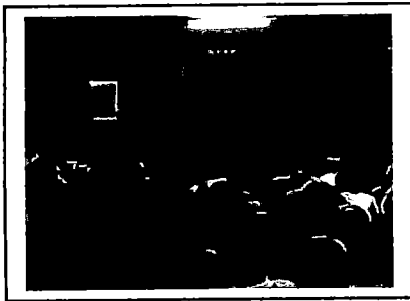
ภาพการประชุมกลุ่มย่อยวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง
วันที่ 12 มกราคม 2549 ณ ศูนย์การศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง

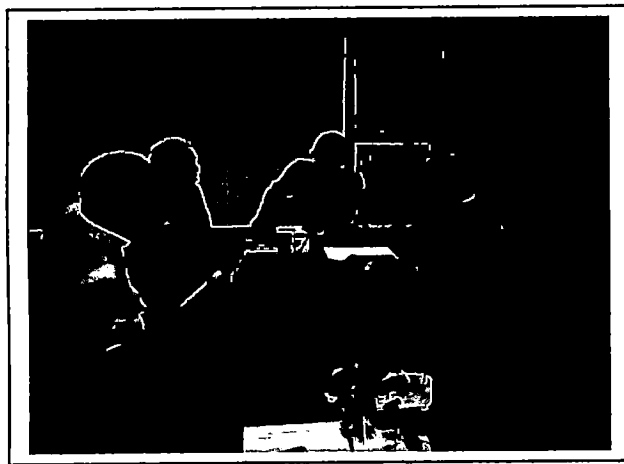
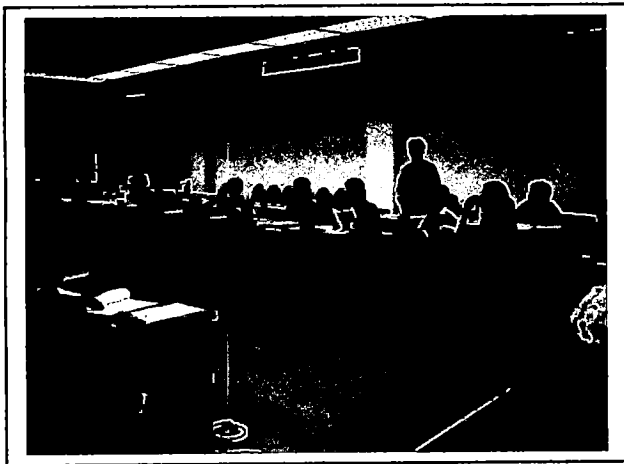
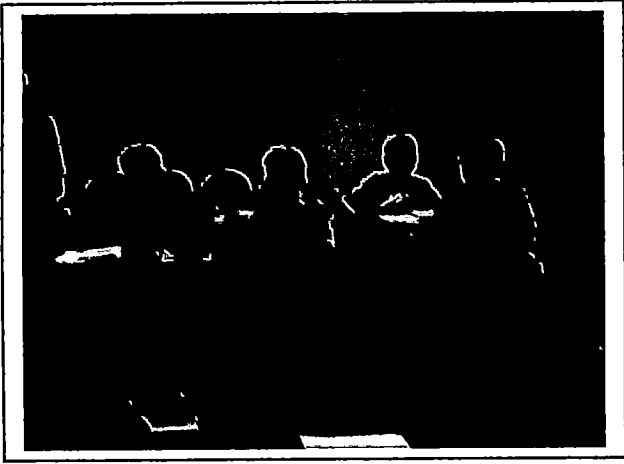
ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เรื่อง
 “ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง”
 วันที่ 21-22 มกราคม 2549 ณ โรงแรมเอเชีย ณ หาดใหญ่

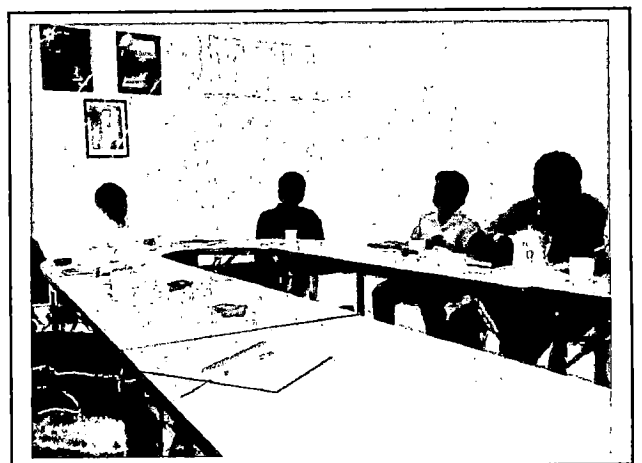
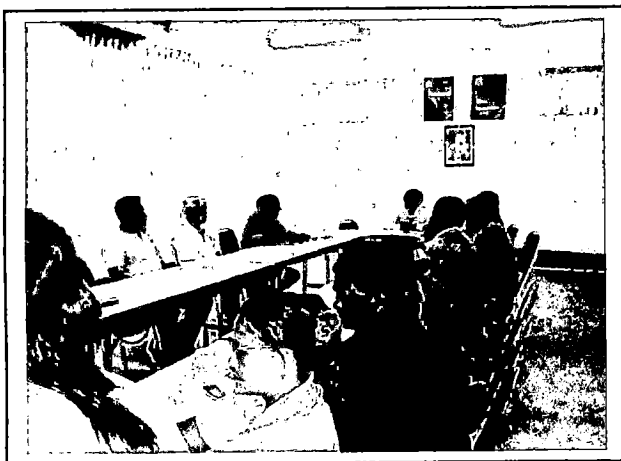
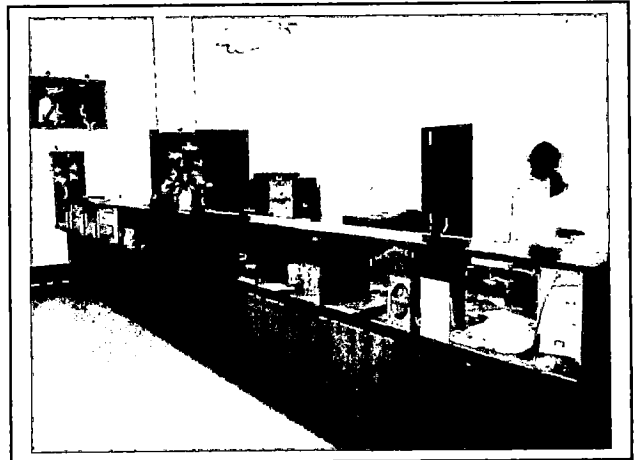
ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 เรื่อง
 “การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรประชาชนในจังหวัดพัทลุง”
 วันที่ 29 – 30 มีนาคม 2549 ณ โรงแรมลำปำ รีสอร์ท จังหวัดพัทลุง

ภาพการประชุมเครือข่าย
วันที่ 7 เมษายน 2549 ณ ศาลากลางจังหวัดพัทลุง

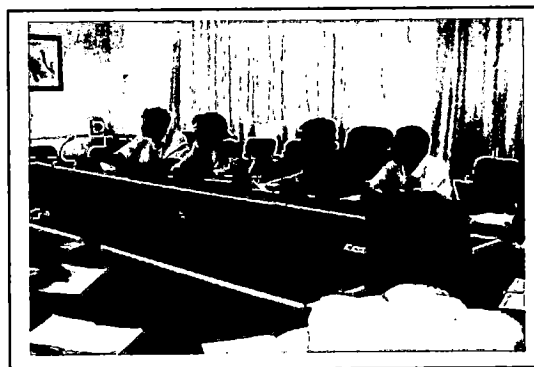
ภาพการประชุมประจำเดือนของเครือข่าย
วันที่ 26 เมษายน 2549 ณ สหกรณ์การเกษตรปากพะยูน จำกัด

ภาพการประชุมย่อยเครือข่ายยางพารา ครั้งที่1
วันที่ 8 พฤษภาคม 2549 ณ สหกรณ์การเกษตรตะโหมด จำกัด

ภาพการประชุมย่อยเครือข่ายยางพารา ครั้งที่2
วันที่ 29 พฤษภาคม 2549 ณ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อ.เมือง จ.พัทลุง

ภาพการประชุมย่อยเครือข่ายยางพารา ครั้งที่ 3
วันที่ 28 มิถุนายน 2549 ณ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อ.เมือง จ.พัทลุง

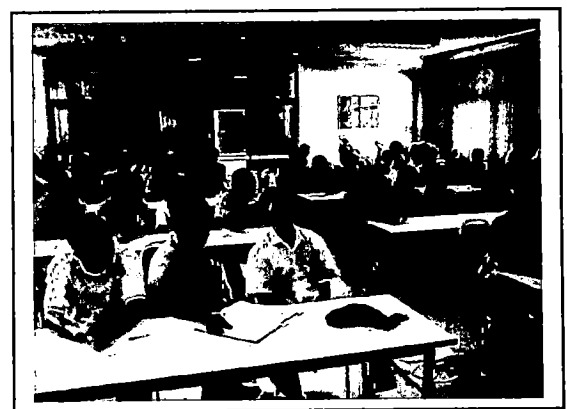
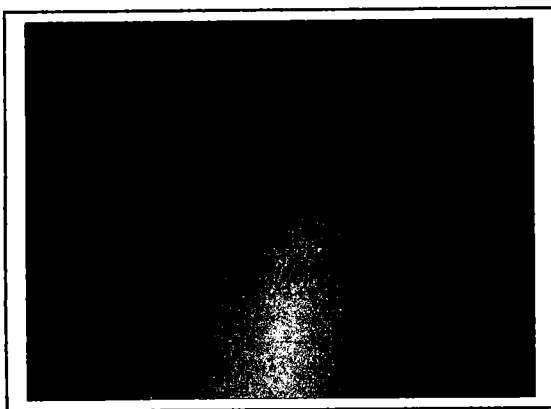
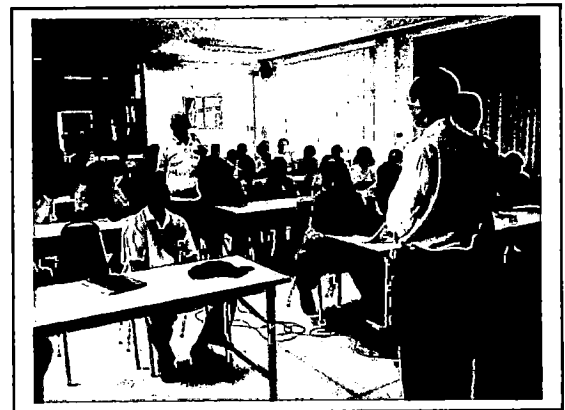
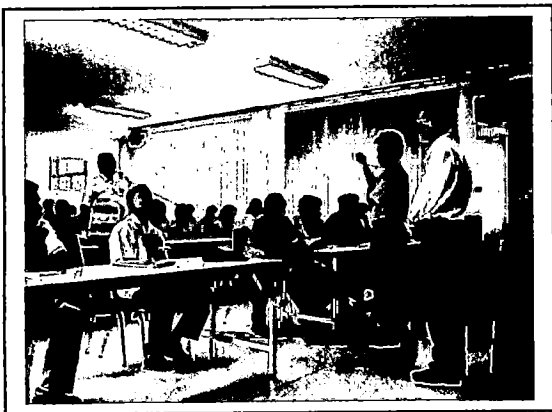

ภาพประชุมทีมวิจัยร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสตูลและพัทลุง
วันที่ 14 กรกฎาคม 2549 ณ ห้องประชุมภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ หาดใหญ่

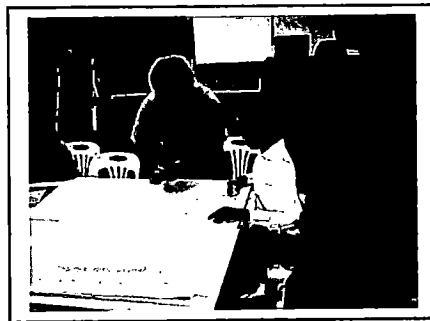
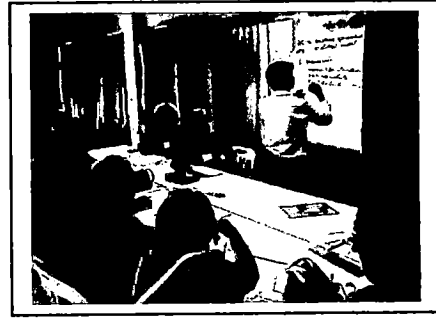
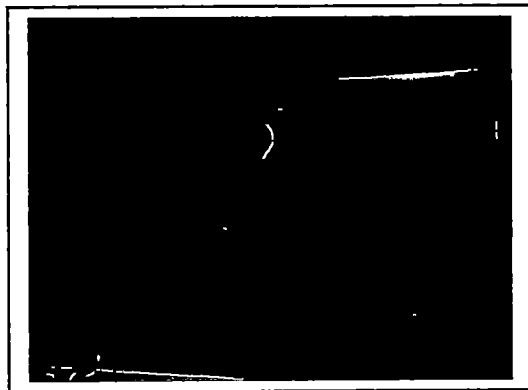
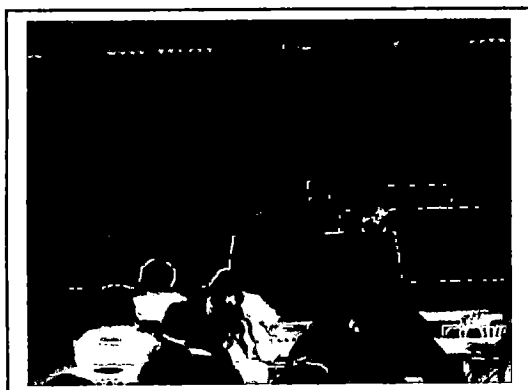

ภาพการประชุมย่อยเครือข่ายฯ ยางพารา ครั้งที่ 4

วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 ณ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อ.บางแก้ว จ.พัทลุง

ภาพการประชุมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง
วันที่ 4 สิงหาคม 2549 ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง

ภาพการประชุมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพัทลุง
วันที่ 20 สิงหาคม 2549 ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

